

GÖNÜLDEN ESİNTİLER:

KÛR'ÂN-ı KERÎM'de YOLCULUK

(4) NİSÂ-SÛRESİ

NECDET ARDIÇ

**İRFAN SOFRASI
NECDET ARDIÇ
TASAVVUF SERİSİ (42)**

GÖNÜLDEN ESİNTİLER:

KÛR'ÂN-I KERÎM'de YOLCULUK

(4) NİSÂ-SÛRESİ

NECDET ARDIÇ

**İRFAN SOFRASI
NECDET ARDIÇ
TASAVVUF SERİSİ (42)**

İÇİNDEKİLER:

	Sahife no
İÇİNDEKİLER:	(1)
ÖN SÖZ:	(2)

ÂYET-İ KERİME'LER:

(1-7):.....	(7-18)
(8-15):.....	(19-23)
(16-24):.....	(24-28)
(25-32):.....	(29-32)
(33-40):.....	(33-36)
(41-47):.....	(37-41)
(48-55):.....	(42-46)
(56-64):.....	(47-51)
(65-72):.....	(52-55)
(73-80):.....	(56-60)
(81-88):.....	(60-63)
(89-96):.....	(63-68)
(97-105):.....	(69-73)
(106-113):.....	(73-75)
(114-121):.....	(76-79)
(122-129):.....	(79-83)
(130-137):.....	(83-86)
(138-145):.....	(87-89)
(146-153):.....	(90-92)
(154-161):.....	(93-96)
(162-169):.....	(97-99)
(170-176):.....	(99-103)

ÖN SÖZ:

Evvelâ bütün okuyucularıma bir ömür boyu sağlık, sıhhat ve gönül muhabbetleri ve gerçek mânâ da tasavvufî idrakler niyaz ederim. Bu dünya da en büyük kazanç burasını, bu âlemi şehâdet-i, gerçekten müşahede ederek yaşayıp geçirmek ve kendini tanımayı bilmek olacaktır. Kûr'ân-ı Kerîm'de **(yolculuk)** adlı sohbetlerimizin bazılarını vakit buldukça yazıya geçirtip daha sonra vakit buldukça kitap haline dönüştürmek için çalışmalar yapmaktayız. Onlardan biri de, mevzuumuz olan, **(4-NİSÂ)** Sûresi'dir. Nihayet vakit bulup onu da aslını değiştirmeden o günlerde yapılan sohbet mertebesi itibarile ve bazı ilâveler yaparak düzenlemeye çalışacağım. İçinde bir hayli mevzular olan bu Sûre-i şerifin zâhir bâtın nûrundan bu dünyada iken yararlanmaya gayret edelim. Cenâb-ı Hakk'tan bu hususta her kes için başarılar niyaz ederim.

Sevgili okuyucum, bu kitabın yazılışında, düzenlenişinde, basılışında, bastırılışında, tüm oluşumunda emeği ve hizmeti geçenleri saygı ile yadet, geçmişlerine de hayır dua et, ALLAH (c.c.) gönlünde feyz kapıları açsın. Yarabbi; bu kitaptan meydana gelecek manevi hasılayı, evvelâ acizane, efendimiz Muhammed Mustafa, (s.a.v.) in ve Ehl-i Beyt Hazaratı'nın rûhlarına, Nusret Babamın ve Rahmiye annemin de ruhlarına, ceddinin geçmişlerinin de ruhlarına hediye eyledim kabul eyle, haberdar eyle, ya Rabbi.

Muhterem okuyucularım; yine bu kitabı da okumaya başlarken, nefs'in hevasından, zan ve hayelden, gafletten soyunmaya çalışarak, saf bir gönül ve Besmele ile okumaya başlamanızı tavsiye edeceğim; çünkü kafamız ve gönlümüz, vehim ve hayalin tesiri altında iken gerçek mânâ da bu ve benzeri kitaplardan yararlanmamız mümkün olamayacaktır.

Gayret bizden muvaffakiyyet Hakk'tandır.

Terzi Baba Tekirdağ (11/08/2011) Perşembe:

(4) NİSÂ-SÛRESİ

Euzü Billâhi mineş şeytanir racîm

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

BİSMİLLAHİRRAHMÂNİRRAHİM

Medîne'de nâzil olmuştur, Mushafta **4**, indiriliş tarihine göre ise **94**, üncü Sûredir.

Âyetleri - **(176)** yüz yetmiş altı'dır.

Fasılaları - «ا.ل.م.ن» **(4)** dördtür ki «ملنا» terkibin de toplanmıştır. «lâm» bir «سبیل» de; «نون» bir «مهین» de; «میم» beş yeredir. Mütebakisi «Elif» tir.

Kelimeleri - **(3745)** Üç bin yediyüz kırk beştir.

"Nisâ" kadınlar demektir. Bu sûrede daha çok kadından, cemiyet içinde kadınların hukukî ve içtimaî yer ve değerlerinden bahsedildiği için adına "Nisâ" denmiştir.

"Nisâ" (نساء) kelimesinin Ebced sayı değerlerine bakarak yolumuza devam edelim. (Nun-50) (sin-60) (elif-13) (hemze-13) tür. Toplarsak, (50+60+13+13=136) dır. Görüldüğü gibi çıkan sayılar açıktır, üç adet (13) iki adet (6) bir adet (5) vardır.

Şimdi bu değerleri tekrar gözden geçirelim.

Mushaftaki sırası (4), indiriliş sırası (94), (9+4=13) tür. (13) bellidir (4) ise bilindiği gibi şariat, tarikat,

3

hakikat, marifet mertebelerini ifade etmektedir.

Âyetleri - (176) yüz yetmiş altı'dır. (1) Vahdet, teklik. (7+6=13) tür.

Fasılaları: Âyet-i Kerîme'lerin son bitiş harfleri.

(Lâm) (1) Adet, bütün âlemin ana kaynağı olan, Lâhut-Ulûhiyyet âlemi.

(Nûn) (1) Adet, bütün âlemi sarmış olan nûr-u İlâh-î.

(Mim) (5) Adet, ef'âl, esmâ, sıfat, zat, ve insân-ı Kâmil mertebelerini ifade etmektedir.

(Elif) (169) Adet, tir ki, bütün Sûreye hakimdir.

Kelimeleri - (3745) Üç bin yediyüz kırk beştir. Bilindiği gibi her bir sayının ifadesi bellidir. Toplu olarak bakarsak, (3+7+4+5=19) dur görüldüğü gibi İnsân-ı Kâmil'in sayısıdır. Ve bu Sûre-i şerif Hakikat-i İnsâniyyenin (**Nisâ**) ismiyle, (sûret-i nefis-i küll) yönünü anlatmaktadır, diyebiliriz.

Daha evvelce (Kelime-i Tevhid) isimli kitabımızda da kısaca belirtmiş olduğumuz gibi, Kûr'ân-ı Kerîm'de "Huruf-u Mukattaa) denilen bazı harfler vardır, onların ilki(Bakara) Sûresinin başındaki (م ل ا) "elif, lâm, mim" harfleri'dir.

Bununla birlikte sekiz Sûre'nin başında bu harfler vardır. Toplu olarak sayarsak Huruf-u Mukatta'alar da **(17)** adet (mim) **(13)** adet (elif) **(13)** adet (lâm) vardır.

(17) den islâmın Hakikat-i olan dört mertebeyi (şeriat, tarikat, hakikat, marifet-)i çıkarırsak geriye **(13)** kalır ki; böylece hem toplu halde **(13)** adet (م ل ا) (elif, lâm, mim) oluşmuş olur. Ve hem de ayrı, ayrı, **(13)** adet elif, **(13)** adet lâm, **(13)** adet'te mim, in varlığını anlamış oluruz.

4

Daha evvelce Kûr'ân-ı Kerîm'de geçen tüm sayılarını vermiştik. Buradakiler Hurufu Mukattaalar da

geçenlerdir. Kısaca bakarsak.

(ا) **Elif "Ahadiyyet"**

(ل) **Lâm " Lâhut "**

(م) **Mim " Hakikat-i Muhammedi'dir,** ki aslı

olarak **(13)** def'a tekrar edilmiştir. (ا ل م) **elif, lâm, mim'** in bâtinen diğer ismi, bütün âlemleri ifade eden **(İnsân-ı kâmil'**in bir ismi ve ayrıca zâhiren de bütün âlemlerin koordinatları-işaretleri'dir. Tefsir âlimleri hurufu Mukattaa'lar için bir çok şeyler söylemişlerdir. En isabetlisi ve kabul görmüşü, (bunlar Allah ile rasûlü arasında şifredir,) anlayışı olmuştur. Bizde zâten bu şifrelerin bazı yönlerini arayıp, anlayıp, anlatmaya gayret ediyoruz.

Bakara Sûresinin birinci Âyeti, (ا ل م) **elif, lâm,**

mim, hakkın da ehlûllah ise, İnsân-ı kâmilin bir ismidir, demişlerdir ki bu da çok doğrudur. Âyet-i kerîme'nin devamı'nda o nu ifade etmektedir. **(Zalikel kitabe lâ raybe fihi)** işte bu kitapta yani (ا ل م) **elif, lâm, mim,** in kitabında, yani **İnsân-ı Kâmil** kitabın da hiç şüphe yoktur, demektir.

Başka yazılarımızda da kısaca belirttiğimiz gibi Kûr'ân-ı Kerîm bir dir ve dört faaliyet yönü vardır. Birinci' si, elimizde bulunan "*Mushaf-ı Şerif*" **(Kûr'ân-ı Tenzili)** dir.

İkincisi, **(Kûr'ân-ı fiili)** olan ütün "âlem"lerdir. Üçüncüsü,

(ا ل م) **elif, lâm, mim,** kitabı'dır. Dördüncüsü ise

(Kûr'ân -ı nâtık) "konuşan ve gezen" **Kûr'ân** olan **(İnsân-ı Kâmil)** dir. Bu insân ise kendisine **(Tenzili Kûr'ân)** indirilmiş olan Kûr'ân-ın öz kardeşidir ve ona

indirilmiştir. Ondan da diğer beşer insânlara indirilmiştir. Genel ismi (Hakikat-i Muhammediyye) özel ilk zuhur yeri Hz. Âdem ve en kemalli zuhur yeri ise Hz. Muhammed (s.a.v.) Efendimizdir. O nun bâtın-î verileri de bu hakikatleri idrak eden zuhur mahalleridir.

Bu özet bilgilerden sonra Sûre-i şerifteki yolumuza devam edelim. İnşallah.

BİSMİLLAHİRRAHMÂNİRRAHİM

﴿١﴾ يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ
نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا
كَثِيرًا وَنِسَاءً وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِ
وَالْأَرْحَامَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا ﴿٤﴾

(1) (Ya eyyühen Nasutteku Rabbekümüllezî halekaküm min nefsin vahıdetin ve haleka minha zevceha ve besse minhüma ricalen kesiyran ve nisâen, vettekullahellezî tesaelune Bihi vel erham* innAllahe kâne aleyküm Rakîba;)

"Ey insanlar! Sizi bir tek nefisten halkeden ve ondan eşini halkedip ikisinden bir çok erkekler ve kadınlar üreten Rabbinizden korkun; kendi adına birbirinizden dilekte bulunduğunuz Allah'dan ve akrabalık (bağlarını kırmak)tan sakının. Şüphesiz Allah sizin üzerinizde gözeticidir."

Cenab-ı Hak cinsiyet ayrımı veya iman edenler vb. gibi ayırımları gözetmeden bütün insanlara hitap ediyor ve dinleyen herkese bu Âyet Kerîme nâzil oluyor, daha evvelce okunup nâzil olması tekrar nâzil olmasına engel değildir. "Nâs" yani insan demekle, sûreten bütün insanlara, öz olarak insan sözcüğünün gerçek mânâsını kendisinde yapılandırabilen ve bunun neticesini yaşayabilenlere hitap ediliyor, çünkü gerçek insan tefekkür sahibidir, diğerleri sûret olarak insana benzerler fakat daha hakikatte insan vasfına haiz olamamışlardır. Kim ki bu sûretten gerçek insana dönüşür, bu ve benzeri Âyeti kerîmeler onlara hitap etmeye başlıyor. İnsan olmanın ilk şartıda kendini tanımasıdır, nereden geldiğini, kaynağını, niçin bu âlem de var olduğunu, neler yapması lâzım

geldiğini ve istikamette çalışır olması lâzım geldiğini bilmesidir.

İnsan olma adaylarına yani sûreten insan olanlara Rabbinize erişebilmeniz için evvelâ ondan sakınmanız lâzım deniyor. Bu sakınma günahlardan sakınmadır.

Hakikatleri idrak etmiş, belirli bir irade ve şuura ulaşmış olan insanların sakınması ise gaflete düşmekten sakınmaktır ve bu gaflet ile aşağıdaki varlıkların haline düşmekten sakınmaktır. Bundan büyük sakınılacak bir şey de yoktur zâten, çünkü bir varlığın yakınlığı ne kadar ileri derecede olursa hassasiyeti o derece artar.

Bu düşünce yapısına ulaşmış olanlar artık Rabb'ini tanımış olur ve gerçek Rabbinden sakınır, ki o da Rabbül âlemin olan Allah Teâlâ hazretleridir.

Rabbimiz bizi halkettiye eğer, kendi işimizden örnekleyerek bizler yaptığımız işlerimizle nasıl beraber isek Rabbimizde öyle bizimle beraber demektir. Bizim hakikatimiz tamamen nefsten ibaret demek ki. Âdem (a.s) halkedildiğinde iki cinsiyetide kendisinde barındırıyordu, eğer öyle olmasaydı Havva valide kendisinden çıkmaz idi.

Âdem (a.s.) cennette dolaşıyor iken yalnız olduğunu gördü ve nasıl ki Cenâb-ı Hakk kendisini seyretmek için insan aynasını icat etti Âdem (a.s.) da kendisine ayna olacak bir varlık istedi sonra içinde kıpırdanmalar hissetti ve Havva valide meydana geldi, Havva valide kendisine bir ayna arzuladı ondanda çocukları meydana geldi, çocuklarında kendilerine ayna istemeleriyle onlarında çocukları oldu ve böylece Cenâb-ı Hakk'ın Âdem'e tecellisi kendi varlığının dışına çıkmasına sebep oldu bu da Regaib hakikatidir.

Dikkat edersek her varlık kendisine bir ayna istiyor, geriye dönüş olmuyor, oluşumlar hep ileriye doğru gidiyor. Havva valide Âdem (a.s.) ın bünyesinde esmâ mertebesinde düşünce ve duygu olarak yaşıyorken dışarıya çıkmayı diledi ve Âdem (a.s.) da Cenâb-ı Hakk'ın varlığından yeni ayrılmış olduğundan kendisinde kudret

tecellisi vardı ve beşeriyete henüz bulaşmamıştı. Bu kudret tecellisi ile Cenâb-ı Hakk'ın izni ile Havvayı zuhura getirdi.

Efendimiz (s.a.v.) evliliği bu nedenle tavsiye ediyor yani kişinin kendisini tam olarak bulabilmesi için, oysa Hristiyanların ruhbanlarında evlilik yoktur çünkü fenâfillâhta olmaları lâzım gelmektedir.

“Erler çıkardı” yani akli küll sahipleri çıkardı demektir. Hakikati İlâhiyeyi anlayacak varlıklar çıkardı. Âdem (a.s.) vefat ettikten sonra onun rolünü üstlenecek erler lâzımdı. **“Ricâlen”** ifadesi sûret olarak erkek bedenine sahip insanları mânâ yönüyle ise vahdet hakikatini idrak etmiş olan insanları ifade etmektedir.

“Ve kadınlar çıkardı” yani nefsi küllüde ortaya getirdi. Hem sûret olarak erkek ve kadınların devamı için hem de akli küllün nefsi küll üzerindeki faaliyetinin sürmesi için kadınlar halkedildi.

Yukarıda Rabbinizden sakının ifadesi varken, şimdi Allah'tan sakının ifadeside geldi. Yukarıda bahsedilen hakikatleri idrak eden kimse Rabbinin Allah olduğunu idrak eder ve Allah'tan sakınır, ki burası daha üst mertebe olan zat mertebesidir.

Sûret olarak rahîm'de olandan yani akrabalıktan sorarlar hakikatte ise Rahîm isminin mânâlarını sorarlar demektir.

“Rakip” gözetici mânâsının yanında ona binip hâkim olmak demektir. Demek ki Cenâb-ı Hakk herbirerlerimizin üzerine rububiyet mertebesi itibarıyla hakim bir ismini koymuş ve o isminin vasıtasıyla bizim üzerimizde hakim. Allah ezelde bu programları yaptığından dolayı “kâne” yani **“idi”** ifadesi daha o zamanda iş bu şekildeydi demektir ve bu ifade şu andada geçerlidir.

Bizler Allah'ın zât-î sıfatlarını ve esmâi İlâhiyyesini taşıyıcı varlıklarız.

Şimdi Fusûs-ül Hikem Tercüme ve Şerhi-Ahmed Avni Konuk / kitabından Adem ve Havva ile ilgili bir bölümü aktaralım :

Üçüncü vasl: Hakikat-ı Adem ve Havva

Ma'lûm olsun ki, "vücûd" hakikat-ı insâniyye olan mertebe-i vahidiyyetten, mertebe-i rûha tenezzül ettiği vakit üç ma'rifet hasıl oldu ki, birisi ma'rifet-i nefis, ya'ni kendi zâtını ve hakikatini bilmek; diğeri ma'rifet-i Mübdi, ya'ni kendisinin mücidini bilmek; üçüncüsü mücidine karşı fakr ve ihtiyacını bilmektir.

Bu ma'rifet, gayriyyeti mutazammındır. Ve bu rûh, rûh-ı Muhammedi (s.a.v. dir. Nitekim buyururlar: "Allah, önce kalemi ve benim ruhumu halk etti". Ve bir rivayette: "Aklımı ve nefsimi halketti".

Diğervâh, onun rûh-ı şerifinin cüz'iyatıdır. Onun için (S.a.v.) Efendimiz'e "Ebu'l-ervah" dahi derler. Bu rûh sûret-i akl-ı küldür ki "adem-i hakiki"dir. "Vücûd" akl-ı küllün sağ tarafı ve "imkân" sol tarafıdır. Ve Havva nefis-i küllün sûretidir ki, akl-ı evvelin dil'-ı eyserinden(kaburga kemiğinden) mütekevvin oldu. Ve bu taayyünat-ı muhtelifenin zuhûru ve suver-i mütenevvianın tevellüdatı akl-ı kül ile nefis-i küllün izdivacından hâsıl oldu. Nitekim Hak Teala hazretleri buyurur: "**Ya eyyühen Nasutteku Rabbekümülleziy halekaküm min nefsin vahidetin ve haleka minha zevceha ve besse minhüma ricalen kesiyran ve nisaen**"(Nisa, 4/1). Ve bu taayyünat içinde pek çok suver-i faile ve münfaile zuhûra geldi. Ve suver-i faile rical ve suver-i münfaile de nisâdır. Ve efrad-ı insaniyyenin sûret-i failesi olan rical ve sûret-i münfailesi olan nisa ekmele-i vech ve ahsen-i takvim ile zâhir oldu. İmdi efrad-ı insaniyyenin ebeveyni Adem-i hakiki olan "akl-ı küli" ile, Havva-yı hakiki olan "nefis-i küll"dür. Bunlar cennet-i zatta, yani mertebe-i ulûhiyyette mestûr idiler. Kûr'an ki, cemi'-i esma ve sıfatı cami' olan zattır; ve bu taayyünat ki, zat-ı ulûhiyyetin varlığında hayalat ve rü'yadan ibarettir; ve bu keserat ve taayyünat-ı hayaliyye

ki, çekirdeğin içindeki ağaç gibi dal budak salıverip, esfel-i safiline doğru uzamıştır ve mertebe-i zattan uzak- baiddir; işte bu şecere, Kûr'ân'da mezkûr olan şecere-i mel'ûne ve matrûdedir. Ve onun meyvesi ve habbesi zulmet-i tabiiyyedir.

İmdi akl-ı kül ile nefs-i kül bu habbeye karib olmadıkça "İhbitü" (Bakara, 2/36,38) emriyle cennet-i zâttan, alem-i sûret ve taayyünata nüzûl etmediler. Ve onların bu şecere-i menhiyyeye takarrüpleri iblis-i vehmin nefs-i külle ve nefs-i küllün dahi akl-ı külle galebesi ile vâki' oldu ki, bu âlem-i kesâfette onların zürriyyatı olan efrad-ı Âdemiyye dahi her an keserat-ı hayâliyyeye ve Kûr'ân'daki şecere-i mel'ûneye meftûn olmuşlardır. Hakk Teâlâ hazretleri bu hakikate işâreten Kûr'ân-ı Kerîm'inde **"Ve iz kulna leke inne Rabbeke ehata Bin Nas* ve ma cealnerru'yelletiy ereynake illâ fitneten linNasi veşşeceretel mel'unete fiyl Kûr'ân* ve nuhavvifühüm, fema yeziydühüm illâ tuğyanen kebiyra;"** (İsrâ, 17/60) ya'ni "Ey habib-i zi-şanım! zikret şu vakti ki biz sana dedik; muhakkak senin Rabb'in nası zat-ı ulûhiyyeti ile muhittir"; yani onların vücûd-i hakikileri yoktur; belki cümlesi zılal-i esmaıyyemden ibarettir. Ve zılal ise hayaldir. "Ve bizim sana gösterdiğimiz rü'ya ve Kur'an'da olan şecere-i mel'ûne nasa fitnedir", ya'ni sana gösterdiğimiz bu keserat-ı taayyünat rü'yadır. Nitekim sen de bu hakikatı anladın da:"İnsanlar uykudadır ölünce uyanırlar" buyurdun. **"Ereynake"** (İsra,17/60)'daki "kaf-ı hitâb" cemî-i hakâiyıkı ve nisebi câmi' olan taayyün-i muhammediyedir. Bu rü'yet keyfiyyeti râi ve mer'î ister; bunlar ise kesrettir. Ve bu keserat zâtta mütekevvin olan şecere-i mel'ûnedir. **"ve nuhavvifühüm"**(İsrâ,17/60) "Biz onları, ya'ni vücûdları rûh ile nefisten mütekevvin olan nâstan her birine **"ve lâ takreba hazihşşecerate"** yani "Şu ağaca yaklaşmayın"(Bakara, 2/35) diyerek her an tahvif ederiz. **"fema yeziydühüm illâ tuğyanen kebiyra;"** (İsra, 17/60). Halbuki bu tahvif muvacehesinde onların nefisleri **iğva-yı** vehm ile rûhlarını kendilerine

imale ederek o şecere-i mel'ûnenin semeresi olan zulmet-i tabiiyyeye el uzatırlar. Binenaleyh onların tuğyanı büyük olur, ya'ni vech-i vahdetten istitarları artar.

İmdi ey sahib-i fitnat! Kûr'ân-ı Kerîm mazideki Âdem ve Havva'dan değil, bizim ahval-i rûz-merremizden bahsediyor. Biz ise bu vak'ayı maziye irca' ile, kendi halimizden gaflet ediyoruz.

Hakikati insâniyye bütün bu âlemlerin insân olarak aldığı isimdir.

Mertebe-i ruh ancak tenezzül ettikten sonra faaliyet sahası buldu, ki birincisi rûh olduğu halde kendi nefesine marifettir. İşte herbirerlerimizde ilk iş olarak nefsimizi tanıdığımız zaman kendi zatımızı ve hakikatimizi tanımış oluyoruz fakat bu tanıma her mertebede olan bir tanımadan, yani insan nefsinin her mertebede başka türlü tanır ve bulunduğu mertebeden bir üste çıktığı zaman o mertebenin karşılığı olan nefsinin tanır. Ve Âyeti kerîme'de bahsedilen tek nefsten halketti denilen bu vahidiyyet nefsidir.

Dünyada aşınma var, eskime var, istediğimiz kadar hakikat bilgilerini bilelim bu madde bedenimizi ebedileştirmiyor bunlar ahiretteki ebedi saadeti oluşturuyor, yani dünya hayatında mucidimize karşı fakr ve acimizi bu durum bize öğretiyor. İçimizin ne kadar sonsuz olduğunu dışımızın ise her an son bulma durumuyla karşı karşıya olduğunu anlıyoruz. Bir yönümüzle mutlak sûrette acizliğimiz varken bir yönümüzle mutlak irade sahibiyiz.

Mertebe-i Rûh'a tenezzül eden rûh Hakikati Muhammedidir, bu âlemde ne varsa ilk var edilişi Hakikati Muhammedi nurundan ve ruhundan meydana gelmiştir. Ve bu hakikatin yoğunlaşarak ilk defa beşeriyet yönüyle ortaya gelmesinin ismi Âdem'dir.

Âdem kelimesinin başında (Elif) harfi vardır, Havva

Kelimesi'nin ise sonunda (Hemze-Elif) harfi vardır, Âdem kelimesinin başındaki (Elif) harfi ahadiyyet mertebesinde inîşi Havva'nın sonundaki (Elif) harfide hakikatleri idrak ile çıkışı göstermektedir.

Bu âlemde gördüğümüz ne kadar varlık varsa aklı küll ile nefsi küllün izdivacından meydana geldi.

Bu erkek ve kadın oluşumunun etken ve edilgenlikle anlatımı bütün âlem için geçerlidir, örneğin yağmur suyu etken olarak toprağa düştüğünde toprak edilgen olur ve su Âdem, toprak Havva olur. İşte bütün bu âlemde Âdem ve Havva mânâ olarak faaliyettedir, Âdem ve Havva dendiğinde hemen ceset olan insan sûretini hatırlamalıyım. İşte insanın diğer varlıklardan farkı en güzel sûret ile ve en güzel kıvamda olmasıdır.

Büyük hayal denilen bu âlemler Allah'ın hayalinden meydana gelmektedir. Hakikatini idrak eden kimseler rüyadan uyanıp gerçek yaşama geçmiş olan kimselerdir. İnsân tabiat âlemindeki bu yiyeceklerle sürekli ilgilendiği sürece o yiyeceklerin özellikleri kendi varlıklarında ortaya geliyor ve onu kendi varlıklarına çekiyorlar, işte orucun hakikati buraya dayanıyor, çünkü oruc ile bu yiyeceklerin alımının azalması ile kişideki ruhani denge düzenlenmiş oluyor.

İlk önce İblis yemeyiniz denilen meyveyi Havva valideye taddırdı, o anda Havva validede bir değişiklik olmadı ve o da Âdem (a.s.) a "sende tadabilirsin, birşey olmuyor" dedi ve Âdem (a.s.) da yedi. Tefsirlerde çeşitli şekillerde anlatılan bu meyve denilen şey nefsanîyetten meydana gelen hazlar'dır ki, bu nedenle tek çeşit meyve olarak değil genel olarak meyve ismi altında belirtiliyor. Ve meyve gibi olgunlaşmış olan bu nefsanî duyguları insanın kullanması cennetten düşmesine sebep oluyor. Nasıl ki Cebrâîl (a.s.) aklın sûretlenmiş şekli, nasıl ki insân esmâ-i hüsnanın sûretlenmiş şekli ise İblis'te vehmin sûretlenmiş şeklidir, ve vehim hayali yaşamı nefsi küllle bunu sevdireyor, ki nefsi küllün gerçek oluşumu da İlâh-î hayale dayanmaktadır. Dikkat edersek Havva kelimesinde ik adet

(vav) harfi vardır ve bu iki (vav) dan birisi bireysel vehim, diğeri İlâh-î vehim'dir. Bu tesiri alan nefsi küll de akli külle yakın olduğundan hayal yönüyle ona tesir ediyor ve akli küll o meyveyi rahmâniyyeti yönüyle değil bu şekilde hayal yönüyle yani beşeriyeti yönüyle yemiş oluyor ve dikkat edersek vehim direkt olarak akli külle tesir edemiyor.

İnsanlardaki dedikodular, çekiştirmeler (v.b.) kaynağını hep mel'un ağaçtan almaktadır, çünkü ona meftun olup muhabbet duymaktadırlar. İnsanların hakikate geçmesi Allah'ın uyandırmasıyla oluyor ki, o zaman Allah'ın verdiği varlıkla varlık sahibi olmuyor. Dünya üzerindeki varlıklar bu hakikatlerin anlatılabilmesine misal için yeterli gelmiyor.

Kûr'ân zat olduğundan zat'ın içinde meydana gelen bu hayalat ve onun zuhurları şecer-i mel'unedir. İnsânların uyanmalarını sağlayan ölüm fiziksel ölüm değildir, "ölmeden evvel ölünüz" hükmüyle belirtilen şekilde öldükten sonra ancak bu rû'ya-dan uyanılabilir. Zâten kerametın en büyüğü kişinin kendini bilmesi ve bu âlemdeki yaşamı idrak etmesidir. Fakat o yasak olan meyve yani hayal ve vehmin ortaya koyduğu herşey insanlara tatlı gelir ve böylece tabiat karanlığına düşerler.

Kûr'ân-ı Kerîm'in sadece Âdem bahsi değil bütün anlattıkları kıyamete kadar an be an yaşanacak hadiselerdir. Hayale dalmış olan ve onun meyvelerinden yiyen kimselerin isyanları artar, vahdet meyvesinden yiyenlerin ise muhabbetler ve huzurları artar.

﴿٢﴾ وَأَتُوا الْيَتَامَىٰ أَمْوَالَهُمْ وَلَا تَتَبَدَّلُوا الْخَبِيثَ
بِالطَّيِّبِ وَلَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَهُمْ إِلَىٰ أَمْوَالِكُمْ إِنَّهُ
كَانَ حُوبًا كَبِيرًا ﴿٢﴾

(2) (Ve atül yetama emvalebüm ve lâ Tetebed-

delül habiyse Bittayyibi ve la te'külu emvalehüm ile emvaliküm* innehu kâne huben kebiyra;)

"Öksüzlere mallarını verin ve kötüsünü (onlara vererek) iyisiyle değiştirmeyin. Onların mallarını, kendi mallarınıza karıştırıp yemeyin. Zira bu, büyük bir günahdır."

Bir insânın mânâ yönünden ruh babası yoksa yani akli küll mertebesinden bir babası yoksa, fizik babası olsada o kişi mânâ âleminde yetimdir. Hz. Rasûlüllah'ın (s.a.v) kaynağından ona bir nefha gelmemişse yetimdir, oysa ki herkesin akli küllden nasibi vardır.

Yetimin malının yetime verilmesi demek, hayal ve vehimle onları oyalamayın ve Hak sohbetini onlara verin ve onları babalarına yani akli külle ulaştıracak yolu açın demektir. Cenâb-ı Hakk'tan yani akli kül'den gelen bilgileri beşeriyetinizden kaynaklanan bilgilerle karıştırmayın. Akli küllden gelen tayyib maldır, beşeriyetimizden gelen ise habis maldır.

Ayrıca Mûsâ (a.s.) ile Hızır (a.s.) in kıssasında bahsi geçen iki yetim ifadesi vardır Kûr'ân-ı Kerîm'de. Bu, bahsi geçen iki yetimden kasıt Cenâb-ı Hakkın zâtından zuhur etmiş olan rububiyyet ve abdiyyet mertebeleridir. Bunların zuhurları dünyada olduğundan babalarından yani zattan ayrı kalmışlar ve yetim olmuşlardır.

İşte bâtını mânâ da Hakk'ın zâtından ayrıldığıımız rububiyyet ve abdiyyet mertebesini idrak etmediğimiz sürece ve onları zatına ulaştıramadığımız sürece bizler yetim malı yemekteyiz, hatta bir ömür boyu bunu yapmaktayız. Çünkü bu beden bize onlar için verildi yani bedenlerimiz yetim malıdır ve bunu dünyalık işlerde kullandığımız sürece babasına yani akli külle ulaştıramayız. Gerçek Rabbin ve kulluğun hakikatini anlamak için kullanacağınız zamanı nefsinizin yolunda kullanmayınız diyor.

﴿٣﴾ وَأَنْ خِفْتُمْ أَلَّا تُقْسِطُوا فِي الْيَتَامَىٰ فَانكِحُوا
مَا طَابَ لَكُمْ مِنَ النِّسَاءِ مِمَّنِّي وَتِلْكَ وَرُبَاعٌ فَإِنْ
خِفْتُمْ أَلَّا تَعْدِلُوا فَوَاحِدَةً أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ
ذَٰلِكَ أَذْنَىٰ أَلَّا تَعُولُوا ﴿٤﴾

(3) (Ve in hıftüm ellâ tuksitu fiyl yetamâ fenkihu ma tabe leküm minen nisâi mesnâ ve sülâse ve ruba'a, fein hıftüm ellâ ta'dilu feVahıdeten ev ma meleket eymanüküm* zâlike edna ella teulu;)

"Eğer öksüz kızlarla evlendiğinizde onlara karşı adaletli davranmamaktan korkarsanız, hoşunuza giden diğer kadınlardan iki, üç ve dörde kadar evlenebilirsiniz. Eğer adaleti gözetmemekten korkarsanız, o zaman bir tane ile veya elinizin altındakiyle (sahip olduğunuz câriye ile) yetinin. Doğrudan ayrılmamak için bu daha elverişlidir."

Evlenmek, birlik kurmaktır ve bu Âyette nikâhtan kasıt zâhir olarak bildiğimiz nikâh ise de bâtın olarak şöyledir:

Şeriat mertebesi ile akit-nikâh yapmak ki, bu yetim olan rububiyet ve abdiyyet mertebelerinin hakkını birinci aşamada korumandır.

İkincisi ile nikâhlan, yani tarikat mertebesi itibarıyla yaşantını genişlet, çünkü sadece şeriat sana yetmez.

Üçüncüsü ile nikâhlan, hakikat mertebesinde bizzat yaşa demektir.

Dördüncüsü ile nikâhlan, marifet mertebesi ile de nikâhlan.

Bütün bu âlemler hayal hükmünde olduğundan ve hayalin hakikatide kadın olarak zuhura çıktığından sen Hakikati Muhammedinin dört mertebesi ile birlikte yaşa denmektedir burada. Ancak hepsine eşit derecede değer ver ve birini diğerinin üstüne çıkarma deniyor. Şeriat mertebesinin değeri ne kadar ise marifet mertebesinde

değeri o kadardır çünkü hiç biri birbirinden ayrı şeyler değildir. Allah'ın irfanıyeti budur işte, yani hepsinin hakkını tam olarak vermek.

Ve eğer adaletle hareket edemeyecekseniz birinde kalın yani sadece şariat mertebesinin hukukunu yerine getirin deniyor.

Müslümanlarda evliliğin bir sırrıda burasıdır yani tabii hayatın tamamının kendileri üzerinde tahakkuku vardır.

﴿٤﴾ وَأَتُوا النِّسَاءَ صَدُقَاتِهِنَّ نِحْلَةً فَإِنْ طِبْنَ لَكُمْ
عَنْ شَيْءٍ مِنْهُ نَفْسًا فَكُلُوهُ هَنِيئًا مَرِيئًا ﴿٤﴾

(4) (Ve atün nisae sadukatihinne nihleten, fein tıbne leküm an şey'in minhu nefsen feküluhu heniy'en meriy'a;)

"Kadınlara mehirlerini gönül hoşluğuyla verin. Eğer onlar gönül rızasıyla size bir şey bağışlarsa onu afiyetle yiyin."

﴿٥﴾ وَلَا تُوْتُوا السُّفَهَاءَ أَمْوَالَكُمُ الَّتِي جَعَلَ اللَّهُ
لَكُمْ قِيَامًا وَارْزُقُوهُمْ فِيهَا وَاكْسُوهُمْ وَقُولُوا لَهُمْ
قَوْلًا مَعْرُوفًا ﴿٥﴾

(5) (Ve lâ tü'tüs süfehae emvalemülletiy cealellahu leküm kıyâmen verzukuhüm fiyha veksuhüm ve kulu lehüm kavlen ma'rufa;)

"Allah'ın, sizi başına diktiği mallarınızı akli ermezlere vermeyin; o mallarla onları besleyin, giydirin ve onlara güzel söz söyleyin."

﴿٦﴾ وَابْتَلُوا الْيَتَامَى حَتَّىٰ إِذَا بَلَغُوا النِّكَاحَ

فَإِنْ أَنْتُمْ مِنْهُمْ رُشْدًا فَادْفَعُوا إِلَيْهِمْ أَمْوَالَهُمْ
 وَلَا تَأْكُلُوهَا إِسْرَافًا وَبِدَارًا أَنْ يَكْبَرُوا وَمَنْ
 كَانَ غَنِيًّا فَلْيَسْتَعْفِفْ وَمَنْ كَانَ فَقِيرًا فَلْيَأْكُلْ بِالْمَعْرُوفِ
 فَإِذَا دَفَعْتُمْ إِلَيْهِمْ أَمْوَالَهُمْ فَأَشْهَدُوا عَلَيْهِمْ وَكَفَى
 بِاللَّهِ حَسِيبًا

(6) (Vebtelül yetamâ hattâ izâ beleğun nikah* fein anestüm minhüm rüşden fedfeu ileyhim emvalebüm* ve lâ te'küluha isrâfen ve bidaren en yekberu* ve men kâne ğaniyyen felyesta'fif* ve men kâne fakıyren felye'kül Bil ma'ruf* feizâ defa'tüm ileyhim emvalebüm feeşhidu aleyhim* ve kefa Billâhi Hasîba;)

"Evlenme çağına gelinceye kadar yetimleri gözetip deneyin. Onların akılca olgunlaştıklarını görürseniz, mallarını kendilerine teslim edin. "Büyüyecekler de mallarına sahip olacaklar" endişesiyle onları israf ederek, tez elden yemeyin. Zengin olan, onların malını yemekten çekinsin. Fakir olan ise, meşrû sûrette yesin. Mallarını kendilerine verdiğiniz zaman, bunu şâhitler karşısında yapın. Hesap görücü olarak Allah yeter."

﴿٧﴾ لِلرِّجَالِ نَصِيبٌ مِّمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ وَالْأَقْرَبُونَ
 وَلِلنِّسَاءِ نَصِيبٌ مِّمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ وَالْأَقْرَبُونَ مِمَّا
 قَلَّ مِنْهُ أَوْ كَثُرَ نَصِيبًا مَّفْرُوضًا

(7) (LirRicâli nasîbün mimmâ terekel validani vel akrabune, ve linnisâi nasıybün mimmâ terekel validâni vel akrabune mimmâ kalle minhu ev kesür* nasîben mefruda;)

"Ana, baba ve akrabaların miras olarak bıraktık-

larında erkeklerin hissesi vardır. Kadınların da ana, baba ve akrabaların bıraktıklarında hisseleri vardır. Bunlar, az olsun çok olsun, farz kılınmış bir hissedir."

﴿٨﴾ وَأِذَا حَضَرَ الْقِسْمَةَ أُولُو الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ
وَالْمَسَاكِينُ فَارْزُقُوهُمْ مِنْهُ وَقُولُوا لَهُمْ قَوْلًا مَعْرُوفًا ﴿٨﴾

(8) (Ve izâ hadarel kısmete ulülkurba vel yetamâ vel mesakînu ferzukuhum minhu ve kulu lehüm kavlen ma'rufa;)

"Paylaşma sırasında akrabalar, öksüzler, yoksullar hazır bulunurlarsa, onlara da bir şey verin ve onlara güzelce sözler söyleyerek gönüllerini alın."

﴿٩﴾ وَلْيَخْشَ الَّذِينَ لَوْ تَرَكَوْا مِنْ خَلْفِهِمْ ذُرِّيَّةً ضِعَافًا
خَافُوا عَلَيْهِمْ فَلْيَتَّقُوا اللَّهَ وَلْيَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا ﴿٩﴾

(9) Velyahşelleziyne lev tereku min halfihim zürriyyeten diafen hafu aleyhim* felyettekullahe velyekulu kavlen sedîda;

"Kendileri, geriye zayıf çocuklar bıraktıkları takdirde, onların geleceğinden endişe duyacak olanlar, (yetimler hakkında da aynı) endişeyi duysunlar, Allah'dan sakınsınlar ve doğru söz söylesinler."

﴿١٠﴾ إِنَّ الَّذِينَ يَأْكُلُونَ أَمْوَالَ الْيَتَامَىٰ ظُلْمًا إِنَّمَا
يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ نَارًا وَسَيَصْلَوْنَ سَعِيرًا ﴿١٠﴾

(10) (İnnelleziyne ye'külune emvalel yetama
zulmen innemâ ye'külune fiy butunihim nara* ve
seyaslevne seîra;)

19

**"Yetimlerin mallarını haksız yere yiyenler,
muhakkak ki karınlarını ateşle doldurmuş olurlar ve
cehennemi boylarlar."**

Zûlmen yetim malı yemek şu demektir: İnsânın içinde ibadet et, dini konuları araştıır (v.b.) gibi hafif hafif sesler gelir fakat bu ses güçlü olmadığı için o bedeni o yöne yöneltemez, işte bu zûlmen yetim malı yemektir. Özümüzden yetim bize seslenir benim malımı koru, beni bir yerlere ulaştır diye fakat kişi lâkayıt davranarak bunu dikkate almadığı zaman zulmetmiş olur.

﴿١١﴾ يُوصِيكُمُ اللَّهُ فِي أَوْلَادِكُمْ لِلذَّكَرِ مِثْلُ حَظِّ
الْأُنثَيَيْنِ فَإِنْ كُنَّ نِسَاءً فَوْقَ اثْنَتَيْنِ فَلَهُنَّ ثُلُثَا
مَا تَرَكَ وَإِنْ كَانَتْ وَاحِدَةً فَلَهَا النِّصْفُ وَلِأَبَوَيْهِ
لِكُلِّ وَاحِدٍ مِّنْهُمَا السُّدُسُ مِمَّا تَرَكَ إِنْ كَانَ لَهُ وَلَدٌ
فَإِنْ لَّمْ يَكُنْ لَهُ وَلَدٌ وَوَرِثَهُ آبَاؤُهُ فَلِأُمَّهِ الثُّلُثُ
فَإِنْ كَانَ لَهُ إِخْوَةٌ فَلِأُمَّهِ السُّدُسُ مِنْ بَعْدِ وَصِيَّةٍ يُوصِي
بِهَا أَوْ دَيْنٍ آبَاؤُكُمْ وَأَبْنَاؤُكُمْ لَا تَدْرُونَ أَيُّهُمْ
أَقْرَبُ لَكُمْ نَفْعًا فَرِيضَةٌ مِنَ اللَّهِ إِنْ اللَّهُ كَانَ
عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿١١﴾

(11) (Yusiykümullahu fi evlâdiküm lizzekeri
mislü hazzıl ünseyeyn* fein küne nisaen
fevkasneteyni felehünne sülüsa ma tereke, ve in
kânet vahıdeten felehen nısf* ve liebeveyhi liküllü
vahıdın minhümessüdüsü mimma tereke in kâne
lehu veled* fein lem yekün lehu veledün ve verisehu
ebevahü feliümmihissülüs* fein kane lehu ihvetün

feli ümmihissüdüsü min ba'di vasiyyetin yusiy Biha ev deyn* abaüküm ve ebnaüküm* lâ tadrune eyyühüm akrabu leküm nef'a* ferîdaten minellah*

20

innAllahe kâne Alîmen Hakîma;)

"Allah size evlâtlarınızın miras taksimini şöyle emrediyor: Çocuklarınızda, erkeğe iki kadın payı kadar, eğer hepsi kadın olmak üzere ikiden de fazla iseler, bunlara mirasın üçte ikisi ve eğer bir tek kadın ise o zaman ona malın yarısı vardır. Eğer ölen, ana ve baba ile birlikte çocuklar da bırakmışsa ana babanın her birine ölenin terekesinden altıda bir; şâyet ölenin çocuğu yok da, mirasçı olarak ana ve babası kalmışsa, ananın payı üçte birdir. Eğer ölenin kardeşleri varsa terekenin altıda biri ananıdır. Bu paylar, ölenin borçları ödenip, vasiyeti de yerine getirildikten sonra hak sahiplerine verilir. Baba ve çocuklardan, hangisinin size fayda bakımından daha yakın olduğunu, siz bilmezsiniz. Bütün bunlar Allah tarafından farz kılınmıştır. Şüphesiz Allah alîmdir, hakîmdir."

﴿١٢﴾ وَلَكُمْ نَصْفُ مَا تَرَكَ أَزْوَاجُكُمْ إِنْ لَمْ يَكُنْ لَهُنَّ
وَلَدٌ فَإِنْ كَانَ لَهُنَّ وَلَدٌ فَلَكُمْ الرُّبْعُ مِمَّا تَرَكَنَّ
مِنْ بَعْدِ وَصِيَّةٍ يُوصِينَ بِهَا أَوْ دَيْنٍ وَلَهُنَّ الرُّبْعُ
مِمَّا تَرَكَتُمْ إِنْ لَمْ يَكُنْ لَكُمْ وَلَدٌ فَإِنْ كَانَ لَكُمْ
وَلَدٌ فَلَهُنَّ الثُّمْنُ مِمَّا تَرَكَتُمْ مِنْ بَعْدِ وَصِيَّةٍ تُوصُونَ
بِهَا أَوْ دَيْنٍ وَإِنْ كَانَ رَجُلٌ يُورَثُ كَلَالَةً أَوْ أَمْرًا
أَوْ وَلَهُ أَخٌ أَوْ أُخْتٌ فَلِكُلِّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا السُّدُسُ فَإِنْ
كَانُوا أَكْثَرَ مِنْ ذَلِكَ فَهُمْ شُرَكَاءُ فِي الثُّلُثِ مِنْ بَعْدِ
وَصِيَّةٍ يُوصَى بِهَا أَوْ دَيْنٍ غَيْرِ مُضَارٍّ وَصِيَّةٍ مِنَ اللَّهِ

وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَلِيمٌ ﴿١٢﴾

21

(12) (Ve leküm nısfü ma tereke ezvacüküm in lem yekün lehünne veledün, fein kâne lehünne veledün felekümür rubüu mimma terekne min ba'di vasiyyetin yusıyne Biha ev deyn* ve lehünner rübüu mimma terektüm in lem yekün leküm veledün, fein kâne leküm veledün felehünnes sümünü mimma terektüm min ba'di vasiyyetin tusune Biha ev deyn* ve in kâne recülün yuresü kelaleten evimraetün ve lehu ehun ev uhtün feli külli vahıdın minhümes südü* fein kânu eksere min zâlike fehüm şurekaü fıs sülüsi min ba'di vasiyyetin yusa Biha ev deynin ğayra mudarr* vasiyyeten minellah* vAllahu Alîmun Halîm;)

"Eğer hanımlarınızın çocukları yoksa, bıraktıkları mirasın yarısı sizindir. Şâyet bir çocukları varsa o zaman mirasın dörtte biri sizindir. Bu paylar, ölenin vasiyeti yerine getirildikten ve varsa, borcu ödendikten sonra verilir. Eğer siz çocuk bırakmadan ölürseniz, geriye bıraktığınız mirasın dörtte biri hanımlarınızındır. Şâyet çocuklarınız varsa o zaman bıraktığınız mirasın sekizde biri hanımlarınızındır. Bu paylar, yaptığınız vasiyetler yerine getirilip ve varsa borcunuz ödendikten sonra verilir. Eğer ölen bir erkek veya kadının çocuğu ve babası bulunmadığı halde kelâle olarak (yan koldan) mirasına konuluyor ve kendisinin bir erkek veya kızkardeşi bulunuyorsa, bunlardan herbirinin miras payı terekenin altıda biridir. Eğer mevcut olan kardeşler bundan daha çok iseler, bu takdirde kardeşler mirasın üçte birini zarara uğratılmaksızın aralarında eşit olarak taksim ederler. Bu paylar ölenin vasiyeti yerine getirilip ve varsa borcu ödendikten sonra verilir. Bunlar, Allah tarafından bir

24

emirdir. Allah her şeyi bilen ve halkettiklerine çok yumuşak davranandır."

﴿١٣﴾ تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ يُدْخِلْهُ

22

جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَذَلِكَ
الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿١٣﴾

(13) (Tilke hududullah* ve men yutullahe ve RasuleHU yudhilhu cennâtin tecrî min tahtihel enharu halidîne fiha* ve zâlikel fevzül Azîm;)

"İşte bütün bu hükümler, Allah'ın koyduğu hükümler ve çizdiği sınırlardır. Kim Allah'a ve Peygamberine itâat ederse Allah onu altlarından ırmaklar akan cennetlere koyar. Onlar, orada ebedî olarak kalacaklardır. İşte büyük kurtuluş budur."

﴿١٤﴾ وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَتَعَدَّ حُدُودَهُ يُدْخِلْهُ

نَارًا خَالِدًا فِيهَا وَلَهُ عَذَابٌ مُهِينٌ ﴿١٤﴾

(14) (Ve men ya'sillahe ve RasuleHU ve yeteadde hududeHU yudhilhu nâren hâleden fiha* ve lehu azabün mühîn;)

"Kim de Allah'a ve Peygamberine isyan eder ve Allah'ın koyduğu sınırları aşarsa Allah onu da ebedî kalacağı cehennem ateşine koyar. Onun için alçaltıcı bir azab vardır."

﴿١٥﴾ وَالَّتِي يَأْتِينَ الْفَاحِشَةَ مِنْ نَسَائِكُمْ فَاسْتَشْهَدُوا

عَلَيْهِنَّ أَرْبَعَةٌ مِنْكُمْ فَاَنْ شَهِدُوا فَاَمْسَكُوهُنَّ فِي الْبُيُوتِ
حَتَّى يَتَوَفَّيَهُنَّ الْمَوْتُ أَوْ يَجْعَلَ اللَّهُ لَهُنَّ سَبِيلًا ﴿١٥﴾

(15) (Vellatiy ye'tiyel fahişete min nisâiküm festeşidu aleyhinne erbeaten minküm* fein şehidu fe emsikûhünne fil büyüti hatta yeteveffa hünnel mevtü ev yec'alellahu lehünne sebîla;)

"Kadınlarınızdan zina edenlere karşı, içinizden dört şahit getirin. Eğer onlar, şahitlik yaparlarsa,

23

bu kadınları, ölüm alıp götürünceye kadar veya Allah onlara bir çıkış yolu açıncaya kadar evlerde hapsedin."

﴿١٦﴾ وَالَّذَانَ يَأْتِيَانَهَا مِنْكُمْ فَأَذُوهُمَا فَإِنَّ تَابَا
وَأَصْلَحَا فَأَعْرِضُوا عَنْهُمَا إِنَّ اللَّهَ كَانَ تَوَّابًا رَحِيمًا ﴿١٦﴾

(16) (Vellezâni ye'tiyaniha minküm feazuhüma* fein taba ve asleha fea'ridu anhüma* innAllahe kâne Tevvaben Rahîma;

"Sizlerden zina edenlerin her ikisine de eziyet edin. Eğer onlar tevbe edip kendilerini ıslah ederlerse onlardan vazgeçin. Çünkü Allah tevbeleri kabul eden ve çok merhamet edendir."

﴿١٧﴾ إِنَّمَا التَّوْبَةُ عَلَى اللَّهِ لِلَّذِينَ يَعْمَلُونَ السُّوءَ
بِجَهَالَةٍ ثُمَّ يَتُوبُونَ مِنْ قَرِيبٍ فَأُولَئِكَ يَتُوبُ اللَّهُ
عَلَيْهِمْ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿١٧﴾

(17) (İnnemettevbetü alÂllahi lillezîne ya'melunessue Bi cehâletin sümme yetubune min karîbin feülâike yetubullahu aleyhim* ve kânAllahu Alîmen Hakîmâ;

"Ancak Allah'ın kabul etmesini vaad buyurduğu tevbe, o kimseler içindir ki, bilmeyerek günah işleyip hemen tevbe edenlerin tevbesidir. İşte Allah

bunların tevbelerini kabul eder. Allah alîmdir hakîmdir.” (Her şeyi bilendir, hikmet sahibidir).

﴿١٨﴾ وَلَيْسَتِ التَّوْبَةُ لِلَّذِينَ يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ
حَتَّىٰ إِذَا حَضَرَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ إِنِّي تُبْتُ الْإِسْمَ

24

وَالَّذِينَ يَمُوتُونَ وَهُمْ كُفَّارٌ أُولَٰئِكَ أَعْتَدْنَا لَهُمْ
عَذَابًا أَلِيمًا ﴿١٨﴾

(18) Ve leysettevbetü lillezîne ya'melunes seyyiat* hatta izâ hadara ehadehümül mevtü kale innî tübtül ANe ve lillezîne yemutune ve hüm küffar* ülâike a'tedna lehüm azaben elîmâ;)

"Yoksa günah işleyip de kendisine ölüm gelince: "İşte ben şimdi tevbe ettim." diyen kimselerin tevbesi kabul edilmez. Kâfir olarak ölenlerin de tevbeleri kabul edilmez. İşte bunlara ahirette can yakıcı bir azap hazırlamışızdır."

﴿١٩﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا يَحِلُّ لَكُمْ أَنْ تَرِثُوا
النِّسَاءَ كَرِهًا وَلَا تَعْضُلُوهُنَّ لَتَذَهَبُوا بِبَعْضِ مَا
اتَّيَمَّوهُنَّ إِلَّا أَنْ يَأْتِيَنَّ بِفَاحِشَةٍ مُّبِينَةٍ وَعَاشِرُوهُنَّ
بِالْمَعْرُوفِ فَإِنْ كَرِهْتُمُوهُنَّ فَعَسَىٰ أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا
وَيَجْعَلَ اللَّهُ فِيهِ خَيْرًا كَثِيرًا ﴿١٩﴾

(19) (Ya eyyühellezîne amenu lâ yahıllu leküm en terisün nisae kerhen, ve lâ ta'duluhünne litezhebu Bi ba'dı ma ateytümuhünne illâ en ye'tine Bi fahişetin mübeyyinetin, ve aşiruhünne Bil ma'ruf* fein kerihetümuhünne feasa en tekrahu şey'en ve yec'alellahu fihi hayren kesîra;)

"Ey imân edenler! Kadınlara zorla varis olmanız size helâl değildir. Verdiğiniz mehrin bir kısmını kurtaracaksınız diye, onları sıkıştırmanız da helâl değildir. Ancak açık bir hayasızlık yapmış olurlarsa başka. Onlarla iyi geçinin. Eğer kendilerinden hoşlanmadınızsa, olabilir ki, siz bir şeyden hoşlanmasanız da Allah onda bir çok hayır takdir etmiş bulunur."

25

﴿٢٠﴾ وَإِنْ أَرَدْتُمْ اسْتِبْدَالَ زَوْجٍ مَكَانَ زَوْجٍ وَآتَيْتُمْ أَحَدِيهِنَّ قِنطَارًا فَلَا تَأْخُذُوا مِنْهُ شَيْئًا أَتَأْخُذُونَهُ بُهْتَانًا وَإِثْمًا مُّبِينًا ﴿٢٠﴾

(20) Ve in eredtümüstibdale zevcin mekâne zevcin ve ateytüm ihdahünne kıntaren felâ te'huzu minhu şey'a* ete'huzunehu bühtanen ve ismen mübiynâ;)

"Eğer bir eşi bırakıp da yerine diğer bir eş almak isterseniz, öncekine yüklerle mehir vermiş de bulursanız, ondan bir şey geri almayın. O malı bir iftira ve açık bir günah isnadı yaparak geri alırsınız?"

﴿٢١﴾ وَكَيْفَ تَأْخُذُونَهُ وَقَدْ أَفْضَى بَعْضُكُمُ إِلَى بَعْضٍ وَأَخَذْنَ مِنْكُمْ مِيثَاقًا غَلِيظًا ﴿٢١﴾

(21) Ve keyfe te'huzunehu ve kad efda badüküm ilâ ba'din ve ehazne minküm mîsakan ğaliyza;)

"Birbirinizle kaynaşıp başbaşa kalmışken ve onlar sizden kuvvetli bir teminat almışken verdiğinizizi nasıl geri alabilirsiniz?"

﴿٢٢﴾ وَلَا تَنْكِحُوا مَا نَكَحَ آبَاؤُكُمْ مِنَ النِّسَاءِ

إِلَّا مَا قَدْ سَلَفَ إِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً وَمَقْتًا وَسَاءَ

سَبِيلًا

(22) Ve lâ tenkihu ma nekeha abauküm minen nisâi illâ mâ kad selef* innehu kâne fahişeten ve makta* ve sâe sebîlâ;

"Câhiliye devrinde geçenler müstesna, babalarınızın nikâhladığı kadınlarla evlenmeyiniz. Şüphe yok

26

ki o, pek çirkindi, iğrenç idi, o ne fenâ bir âdetti."

﴿٢٣﴾ حُرِّمَتْ عَلَيْكُمْ أُمَّهَاتُكُمْ وَبَنَاتُكُمْ وَأَخَوَاتُكُمْ وَعَمَّاتُكُمْ وَخَالَاتُكُمْ وَبَنَاتُ الْأَخِ وَبَنَاتُ الْأُخْتِ وَأُمَّهَاتُكُمْ الَّتِي أَرْضَعْنَكُمْ وَأَخَوَاتُكُمْ مِنَ الرَّضَاعَةِ وَأُمَّهَاتُ نِسَائِكُمْ وَرَبَائِبُكُمُ الَّتِي فِي حُجُورِكُمْ مِنْ نِسَائِكُمُ الَّتِي دَخَلْتُمْ بِهِنَّ فَإِنْ لَمْ تَكُونُوا دَخَلْتُمْ بِهِنَّ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ وَحَلَائِلُ أَبْنَائِكُمُ الَّذِينَ مِنْ أَصْلَابِكُمْ وَأَنْ تَجْمَعُوا بَيْنَ الْأُخْتَيْنِ إِلَّا مَا قَدْ سَلَفَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا

رَحِيمًا

(23) (Hurrimet aleyküm ümmehatüküm ve benatüküm ve ehavatüküm ve ammatüküm ve halatüküm ve benatül'ehi ve benatül'uhti ve ümmehatükümüllatiy erda'neküm ve ahavatüküm miner redaati ve ümmehatü nisâiküm ve rebaibükümüllatiy fiy hucuriküm min nisâikümüllatî dehaltüm Bihinn* fe in lem tekunu dehaltüm Bihinne fela cünaha aleyküm* ve halâilü ebnâikümül lezîne min aslâbiküm, ve en tecmeu beynel uhteyni illâ mâ kad selef* innAllahe kâne Ğafuren Rahîmâ;)

"Size şunları nikahlamak haram kılındı: Anneleriniz, kızlarınız, kız kardeşleriniz, halalarınız, teyzeleriniz, erkek ve kız kardeşlerinizin kızları, sizi emziren süt anneleriniz, süt kızkardeşleriniz ve karılarınızın anneleri, ve kendileri ile zifafa girdiğiniz kadınlarınızdan olan ve evlerinizde bulunan üvey kızlarınız. Eğer üvey kızlarınızın anneleri ile zifafa girmemişseniz onlarla evlenmenizde size bir günah yoktur. Sulbünüzden gelen (öz) oğullarınızın hanımları ile evlenmeniz ve iki kız kardeşi birlikte

27

nikâhlamanız da haramdır. Ancak cahiliyyet devrin de geçen geçmiştir. Şüphesiz ki Allah gafur (çok bağışlayıcı) ve çok merhamet edicidir."

﴿٢٤﴾ وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ النِّسَاءِ إِلَّا مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ
كِتَابَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَأَحْلَلْ لَكُمْ مَا وَرَاءَ ذَلِكَ أَنْ
تَبْتَغُوا بِأَمْوَالِكُمْ مُحْصِنِينَ غَيْرَ مُسَافِحِينَ فَمَا اسْتَمْتَعْتُمْ
بِهِ مِنْهُنَّ فَأَتُوهُنَّ أَجُورَهُنَّ فَرِيضَةً وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ
فِيمَا تَرَاضَيْتُمْ بِهِ مِنْ بَعْدِ الْفَرِيضَةِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ
عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿٢٥﴾

(24) (Vel muhsanatü minen nisâi illâ ma meleket eymanüküm* kitabAllahi aleyküm* ve ühülle leküm ma verae zâliküm en tebtëğu Bi emvaliküm muhsinîne ğayre müsafihîn* femestemta'tüm Bihi minhünne featuhünne ücurehünne feridaten, ve lâ cünaha aleyküm fî mî teradaytüm Bihi min ba'dil feridah* innAllahe kâne Alîmen Hakîma;)

"Bir de harb esiri olarak sahibi bulunduğunuz cariyeler müstesna, evli kadınlarla evlenmeniz de size haram kılındı. Bütün bunlar Allah'ın üzerinize farz kıldığı hükümlerdir. Bunların dışında kalanlar

ise iffetli olarak zina etmeksizin mallarınızla mehir vermek suretiyle evlenmek istemeniz size helal kılındı. O halde onlardan nikâh ile faydalanmanıza karşılık mehirlerini kendilerine verin ki, bu farzdır. O mehri takdir edip kesinleştirdikten sonra birbirinizi razı etmenizde bir mahzur yoktur. Şüphesiz ki Allah her şeyi çok iyi bilendir, hüküm ve hikmet sahibidir.”

﴿٢٥﴾ وَمَنْ لَمْ يَسْتَطِعْ مِنْكُمْ طَوْلًا أَنْ يَنْكِحَ الْمُحْصَنَاتِ

28
 الْمُؤْمِنَاتِ فَمَنْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ مِنْ فَتَيَاتِكُمُ الْمُؤْمِنَاتِ
 وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِأَيْمَانِكُمْ بَعْضُكُمْ مِنْ بَعْضٍ فَانكِحُوهُنَّ
 بِإِذْنِ أَهْلِهِنَّ وَأَتُوهُنَّ أَجُورَهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ مُحْصَنَاتٍ
 غَيْرَ مُسَافِحَاتٍ وَلَا مُتَّخِذَاتِ أَخْدَانٍ فَإِذَا أَحْصَنْتُمْ
 أَنْتَيْنَ بِفَاحِشَةٍ فَعَلَيْهِنَّ نِصْفُ مَا عَلَى الْمُحْصَنَاتِ مِنَ
 الْعَذَابِ ذَلِكَ لِمَنْ خَشِيَ الْعَنَتَ مِنْكُمْ وَأَنْ تَصْبِرُوا
 خَيْرٌ لَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٢٥﴾

(25) (Ve men lem yestetı' minküm tavlen en yenkihal muhsanatil mu'minati femin ma meleket eymanüküm min feteyatikümül mu'minat* vAllahu a'lemü Bi iymâniküm* ba'düküm min ba'd* fenkihuhünne Bi izni ehlihinne ve atuhünne ücurehünne Bil ma'rufi muhsanatin ğayre müsafihatın ve lâ müttehızati ahdan* feizâ uhsınne fein eteyne Bi fahişetin fealeyhinne nısfu mâ alel muhsanati minel azab* zâlike limen haşiyel anete minküm* ve en tasbiru hayrun leküm* vAllahu Ğafurun Rahim;)

"Sizden her kim hür mümin kadınları nikah edecek bir zenginliğe gücü yetmiyorsa, ona da ellerinizin altındaki mümin cariyelerinizden

efendilerinin rızası ile nikâhlamak var. Allah sizin imanınızı daha iyi bilir. Siz birbirinizden-siniz. O halde sahiplerinin izni ile ve mehirlerini örfe göre vermek sûretiyle cariyelerden iffetli olan, zinâ etmeyen, dost da edinmeyenlerle evlenin. Evlendikten sonra bir fuhuş yaparlarsa, o vakit hür kadınlar hakkında gerekli bulunan cezanın yarısı kendilerine lâzım gelir. Bu hükümler, içinizden günah işlemekten korkanlardır. Sabretmeniz ise, sizin için daha hayırlıdır. Allah Gafûrdur, Rahîmdir (çok bağışlayıcıdır, çok merhamet edicidir)."

29

﴿٢٦﴾ يُرِيدُ اللَّهُ لِيُبَيِّنَ لَكُمْ وَيَهْدِيَكُمْ سُنَنَ الَّذِينَ
مِنْ قَبْلِكُمْ وَيَتُوبَ عَلَيْكُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٢٦﴾

(26) (Yürîdullahu liyübeyyine leküm ve yehdiyeküm sünenellezine min kabliküm ve yetube aleyküm* vAllahu Alîmun Hakîm;)

"Allah, sizlere bilmediklerinizi bildirmek, sizden öncekilerin yollarını size göstermek ve tevbenizi kabul etmek istiyor. Allah, her şeyi çok iyi bilendir, hüküm ve hikmet sahibidir."

﴿٢٧﴾ وَاللَّهُ يُرِيدُ أَنْ يَتُوبَ عَلَيْكُمْ وَيُرِيدُ الَّذِينَ
يَتَّبِعُونَ الشَّهَوَاتِ أَنْ تَمِيلُوا مَيْلًا عَظِيمًا ﴿٢٧﴾

(27) (VAllahu yurîdu en yetube aleyküm ve yurîdüllezine yettebiuneş şehevati en temîlu meylen azîma;)

"Allah sizin tevbenizi kabul etmek istiyor. Halbuki şehvetlerine uyanlar ise, sizin doğru yoldan büyük bir meyl ile sapmanızı istiyorlar."

﴿٢٨﴾ يُرِيدُ اللَّهُ أَنْ يُخَفِّفَ عَنْكُمْ وَخَلَقَ الْإِنْسَانَ
ضَعِيفًا ﴿﴾

(28) (Yurîdullahu en yuhaffife anküm* ve hulikal insânü daîfa;)

"Allah, din hususundaki ağır teklifleri sizden hafifletmek istiyor. Çünkü insan sabır ve tahammül bakımından zayıf halkedilmiştir."

Cenâb-ı Hakk'ın insân üzerinde ihatası yönüyle kendisine bırakılan benliği o ihata yanında çok zayıftır. Fakat bu zayıflık cehaleti yönünden, o kuvvetli olan şeye

30

galip geliyor ve bu da en büyük zulüm oluyor. İnsân kendi hakikatlerini idrak ettiğinde artık o kuvvetli olanın hükmü geçerli olmaya başlıyor.

﴿٢٩﴾ قُلْ إِنْ تُخَفُوا مَا فِي صُدُورِكُمْ أَوْ تُبَدُّوهُ يَعْلَمَهُ
اللَّهُ وَيَعْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَاللَّهُ
عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿﴾

(29) (Ya eyyühellezîne amenu la te'külu emvaleküm beyneküm Bilbatılı illâ en tekûne ticareten an teradın minküm ve la taktülu enfüseküm* innAllahe kâne Biküm Rahîmâ;)

"Ey iman edenler! Mallarınızı aranızda haksızlıkla yemeyin. Ancak kendi rızanızla yaptığınız ticaretle yemeniz helaldir. Birbirinizin canına kıymayın. Şüphesiz Allah, size karşı çok merhametlidir."

Kişilerde meydana gelen doğuşlar ve bunların diğer kişilerle paylaşılması bu âlemdeki en büyük ticarettir, çünkü bu ahiret ticaretidir. Alıcı ve vericisinde kemalde olması lazımdır ki o alışveriş olsun.

Zulüm insânda o kadar ileriye gidiyor ki artık o nefsi öldürme derecesine ulaşıyor ve burada nefsten kasıt İlâh-î varlığın zuhurudur yoksa nefsi emmâre değildir. Ve ayrıca öldürmenin emri diğer şekilde bakışla yaşatın demektir yani İlâh-î varlığınızı faaliyete geçirin demek istiyor. Rahîm olmasa zâten seni ihata etmez, sana şah damarından yakın olmaz. Cenâb-ı Hakk bize rahmet etmiş ise bizimde kendimize en az O'nun kadar rahmet etmemiz lâzımdır.

﴿٣٠﴾ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ عُدْوَانًا وَظُلْمًا فَسَوْفَ نُصَلِّيهِ
نَارًا وَكَانَ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا ﴿٣٠﴾

**(30) Ve men yef'al zâlike udvanen ve zulmen
fesevfe nuslîhi narâ* ve kâne zâlike alAllahi yesîra;**

31

"Kim, zulüm ve tecavüz yolu ile bu yasakları işlerse, yakında onu cehennem ateşine atacağız. Onu ateşe atmak da Allah'a pek kolaydır."

Bu dünyada hayal peşinde koşarsak eğer, güneşe arkamızı verip önümüzdeki gölgeyi sonsuza dek takip edişimiz gibi oluruz ve nefsimize zulmetmiş oluruz. Bizim gerçek varlığımız zamanımızdır ve onu da boş yerlerde harcadığımız zaman kendi katilimiz oluyoruz. Çünkü bedenimiz zamanımızla kaim, zamanımız olmazsa bedenimiz faaliyet sahasında olmaz.

﴿٣١﴾ اِنْ تَحْتَسِبُوا كِبَائِرَ مَا تُنْهَوْنَ عَنْهُ نَكْفَرْ عَنْكُمْ
سَيِّئَاتِكُمْ وَنُدْخِلْكُمْ مُدْخِلًا كَرِيمًا ﴿٣١﴾

**(31) İn tectenibu kebaira ma tünhevne anhü
nükeffir anküm seyyiatiküm ve nüdhilküm müdhale
keriyma;**

"Eğer siz, yasaklandığınız büyük günahlardan sakınırsanız, diğer kusurlarınızı örter, sizi güzel bir makama koyarız."

﴿٣٢﴾ وَلَا تَتَمَنَّوْا مَا فَضَّلَ اللَّهُ بِهِ بَعْضَكُمْ عَلَى
بَعْضٍ لِلرِّجَالِ نَصِيبٌ مِّمَّا كَتَسَبُوا وَلِلنِّسَاءِ نَصِيبٌ
مِّمَّا كَتَسَبْنَ وَسَأَلُوا اللَّهَ مِنْ فَضْلِهِ إِنَّ اللَّهَ
كَانَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا ﴿٣٢﴾

(32) (Ve lâ tetemnevv mâ faddalAllahu Bihî
ba'deküm alâ ba'd* lirRicâli nasîbün mimmektesebu
ve linnisâi nasîbün mimmektesebne, ves'elullahe
min fadliHÎ, innAllahe kâne Biküllî şey'in Alîma;)

*"Bir de Allah'ın bazınıza, diğerinden fazla verdiği
şeyleri temenni etmeyin. Erkeklere hak ettiklerinden
bir*

32

*pay vardır. Kadınlara da kendi kazandıklarından bir
pay vardır. İsteklerinizi Allah'ın fazlından ve
kereminden isteyin. Gerçekten Allah her şeyi
hakkıyla bilendir."*

﴿٣٣﴾ وَلِكُلِّ جَعَلْنَا مَوَالِيَ مِمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ وَالْأَقْرَبُونَ
وَالَّذِينَ عَقَدْتَ أَيْمَانُكُمْ فَآتُوهُمْ نَصِيبَهُمْ إِنَّ اللَّهَ
كَانَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدًا ﴿٣٣﴾

(33) Ve liküllin caalnâ mevaliye mimmâ terekel
validâni vel akrebun* vellezîne akadet eymanüküm
featuhüm nasîbehüm* innAllahe kâne alâ külli şey'in
sehîda;)

*"Anne, baba ve akrabaların bıraktıkları her şey
için bir mirasçı tayin ettik. Yemin akdiyle mirasçı
kıldıklarınızın paylarını da verin. Şüphesiz Allah, her
şeye şahittir."*

﴿٣٤﴾ الرَّجَالُ قَوَّامُونَ عَلَى النِّسَاءِ بِمَا فَضَّلَ اللَّهُ
بَعْضَهُمْ عَلَى بَعْضٍ وَبِمَا أَنْفَقُوا مِنْ أَمْوَالِهِمْ فَالصَّالِحَاتُ
قَانِتَاتٌ حَافِظَاتٌ لِّلْغَيْبِ بِمَا حَفِظَ اللَّهُ وَالَّتِي تَخَافُونَ
نَشُوزَهُنَّ فَعَطُّوهُنَّ وَأَهْجُرُوهُنَّ فِي الْمَضَاجِعِ وَاضْرِبُوهُنَّ
فَإِنِ اطَّعْنَكُمْ فَلَا تَبْغُوا عَلَيْهِنَّ سَبِيلًا إِنَّ اللَّهَ
كَانَ عَلِيمًا كَبِيرًا ﴿٣٥﴾

(34) ErRicâlu kavvamune alen nisâi Bi mâ faddalAllahu ba'dahüm alâ ba'din ve Bi ma enfeku min emvalihim* fessalihatü kanitatün hafizatün lil ğaybi Bi mâ hafızAllah* vellâtî tehafune nüşuzehünne feızuhünne vehcürühünne filmedacı vadribuhünne, fein eta'neküm felâ tebğu aleyhinne

33

sebiylâ* innAllahe kâne Aliyyen Kebîrâ;)

"Erkekler, kadın üzerine idareci ve hakimdirler. Çünkü Allah birini (cihad, imamet, miras gibi işlerde) diğerinden üstün halkedilmiştir. Bir de erkekler mallarından (aile fertlerine) harcamaktadırlar. İyi kadınlar, itaatkar olanlar ve Allah'ın korunmasını emrettiği şeyleri kocalarının bulunmadığı zamanlarda da koruyanlardır. Fenalık ve geçimsizliklerinden korktuğunuz kadınlara gelince: Önce kendilerine öğüt verin, yataklarından ayrılın. Bunlar da fayda vermezse dövün. Eğer size itaat ederlerse kendilerini incitmeye başka bir bahane aramayın. Çünkü Allah çok yücedir, çok büyüktür."

﴿٣٥﴾ وَأَنْ خِفْتُمْ شِقَاقَ بَيْنِهِمَا فَابْعَثُوا حَكَمًا مِنْ
أَهْلِهِ وَحَكَمًا مِنْ أَهْلِهَا أَنْ يُرِيدَا إِصْلَاحًا يُوَفِّقُ
اللَّهُ بَيْنَهُمَا إِنْ اللَّهُ كَانَ عَلِيمًا خَبِيرًا ﴿٣٦﴾

(35) (Ve in hiftüm şıkaka beynihimâ feb'asu hakemen min ehlihı ve hakemen min ehliha* in yürıyda ıslahan yuveffikıllahu beynehüma* innAllahe kâne Alımen Habırâ;)

"Eğer karı-koca arasının açılmasından endişeye düşerseniz bir hakem erkeğin tarafından, bir hakem de kadının ailesinden kendilerine gönderin. Bu arabulucu hakemler gerçekten barıştırmak isterlerse, Allah karı-koca arasındaki dargınlık yerine geçim verir. Şüphesiz ki Allah hakkıyla bilendir, her şeyin aslından haberdardır."

﴿۳۶﴾ وَأَعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَبِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينِ وَالْجَارِ

ذِي الْقُرْبَىٰ وَالْجَارِ الْجُنُبِ وَالصَّاحِبِ بِالْجَنبِ وَابْنِ السَّبِيلِ وَمَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ مَنْ كَانَ مُخْتَلًا فَخُورًا ﴿۳۶﴾

(36) (Va'budullahe ve la tüşrikû BiHİ şey'en ve Bil valideyni ihsanen ve Bi zil kurba vel yetamâ vel mesakîni velcari zil kurba vel caril cünübi ves sahıbi Bil cenbi vebnis sebîli ve mâ meleket eymanüküm* innAllahe lâ yuhıbbu men kâne muhtalen fahura;)

"Allah'a ibadet edin ve O'na hiçbir şeyi ortak koşmayın. Sonra anaya, babaya, akrabaya, yetimlere, yoksullara, akraba olan komşulara, yakın komşulara, yanında bulunan arkadaşına, yolda kalanlara, sahip olduğunuz kölelere iyilik edin. Şüphesiz Allah, kibirlenen ve övünen kimseyi sevmez."

﴿۳۶﴾ وَأَعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَبِالْوَالِدَيْنِ

احْسَانًا وَبِذَى الْقُرْبَى وَالْيَتَامَى وَالْمَسَاكِينِ وَالْجَارِ
ذِي الْقُرْبَى وَالْجَارِ الْجُنُبِ وَالصَّاحِبِ بِالْجَنبِ وَابْنِ
السَّبِيلِ وَمَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ
مَنْ كَانَ مُخْتَلًا فَخُورًا ﴿٣٧﴾

(37) (Elleziyne yebhalune ve ye'murunen nase Bil buhli ve yektümune ma atahumullahu min fadliHî, ve a'tedna lil kafiriyne azaben mühiyna;)

"Onlar ki hem kıskanır, cimrilik ederler, hem de herkese cimrilik tavsiye ederler ve Allah'ın kendilerine lütfundan verdiği nimeti gizlerler. Biz kâfirlere alçaltıcı bir azap hazırladık."

﴿٣٨﴾ وَالَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ رِئَاءَ النَّاسِ وَلَا
يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَلَا بِالْيَوْمِ الْآخِرِ وَمَنْ يَكُنِ الشَّيْطَانُ
لَهُ قَرِينًا فَسَاءَ قَرِينًا ﴿٣٨﴾

(38) (Velleziyne yünfikune emvalebüm riaen nasi ve lâ yu'minune Billâhi ve lâ Bil yevmil ahiri, ve men yeküniş şeytanü lehu karînen fesâe karînâ;)

"Bunlar, Allah'a ve ahiret gününe imân etmedikleri halde mallarını, insânlara gösteriş yapmak için harcarlar. Şeytan kimin arkadaşı olursa, o ne kötü arkadaştır!"

﴿٣٩﴾ وَمَا ذَا عَلَيْهِمْ لَوْ آمَنُوا بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ
وَأَنْفَقُوا مِمَّا رَزَقَهُمُ اللَّهُ وَكَانَ اللَّهُ بِهِمْ عَلِيمًا ﴿٣٩﴾

(39) (Ve ma za aleyhim lev'amenu Billâhi vel yevmil ahiri ve enfeku mimmâ rezekahümullahu, ve kânAllahu Bihim Alîmâ;)

"Bunlar, Allah'a ve ahiret gününe iman etselerdi ve Allah'ın verdiği rızıktan gösterişsiz harcasalardı kendilerine ne zarar gelirdi? Allah onların söz ve işlerini çok iyi bilendir."

﴿٤٠﴾ اِنَّ اللّٰهَ لَا يَظْلِمُ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ وَّ اِنَّ تَكُّ حَسَنَةً
يُضَاعَفْهَا وَيُوْتِّ مَنْ لَّدُنْهُ اَجْرًا عَظِيْمًا ﴿﴾

(40) (İnnAllahe lâ yazlimü miskale zerretin, ve in tekü haseneten yudaıfha ve yü'ti min ledünHU ecran azîmâ;)

"Şüphesiz ki Allah, hiç kimseye zerre kadar zulüm etmez. Eğer yapılan iyilik zerre kadar da olsa, onun sevabını kat kat artırır. Ve kendi katından büyük bir mükafat verir."

Bu Âyette belirtilen duruma göre o zaman Cehennem

36

de ki, azab ne oluyor? Sanki bir çakışma var gibi gözüküyor. Diğer Âyetlerde belirtildiği üzere cehenneme girenler kendi nefslerinin zulmü neticesinde orada oluyorlar. Başka bir merteben baktığımızda ise zulüm için ayrı bir mahallin olması lâzımdır ki ona zulmedilmiş olsun tabii ayrıca lütuf hükmüde olmaz. Ve neticede âlemde Cenâb-ı Hak'tan bir başka bir varlık yoktur ki ona azab edilmiş olsun.

Ayrıca zorluk ve zulüm gibi gelen şeylere çok dikkat edersek arkasından hep lütuf çıkar ki, onlar hep kişinin eğitimi ve olgunlaşması içindir. Bunun karşılığında hayırdan yapılan en ufak şeyleride kat kat arttırır. Dikkat edersek Vehhab (v.b.) isimlerle demiyor, Allah adıyla vereceğini söylüyor yani zatının yanından deniyor.

﴿٤١﴾ فَكَيْفَ اِذَا جِئْنَا مِنْ كُلِّ اُمَّةٍ بِشَهِيدٍ وَجِئْنَا
بِكَ عَلٰى هٰؤُلَاءِ شَهِيدًا ﴿﴾

(41) (Fekeyfe izâ ci'nâ min külli ümmetin Bi şehidin ve ci'nâ Bike alâ haülâi şehida;)

"Her ümmetten bir şahit getirdiğimiz ve seni de onların üzerine bir şahit yaptığımız zaman bakalım kâfirlerin hali ne olacak!.."

Ümmet-i Muhammed bütün ümmetlerin mertebelerini bildiği için onların yapmış oldukları fiilleri değerlendirebilecektir ve Hz. Rasûlüllah (s.a.v) 'ta bütün diğer peygamberlere şahitlik yapacaktır. Şahitlik istenmesi duyulan güvenide gösterir.

﴿٤٢﴾ يَوْمَئِذٍ يَوَدُّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَعَصُوا الرَّسُولَ لَوْ تُسَوَّىٰ بِهِمُ الْأَرْضُ وَلَا يَكْتُمُونَ اللَّهَ حَدِيثًا ﴿٤٢﴾

(42) Yevmeizin yeveddüllezîne keferu ve asavür Rasûle levtüsevva Bihimül Ard* ve lâ yektümunal-

37

lahe hadîsa;

"Allah'ı, inkâr edip peygambere isyan edenler, o kıyamet günü yerle bir olmayı isterler. Allah'tan hiçbir sözü gizleyemezler."

﴿٤٣﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقْرَبُوا الصَّلَاةَ وَأَنتُمْ سُكَارَىٰ حَتَّىٰ تَعْلَمُوا مَا تَقُولُونَ وَلَا جُنُبًا إِلَّا عَابِرِي سَبِيلٍ حَتَّىٰ تَغْتَسِلُوا وَإِنْ كُنْتُمْ مَرْضَىٰ أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ أَوْ جَاءَ أَحَدٌ مِنْكُم مِّنَ الْغَائِطِ أَوْ لَمَسْتُمُ النِّسَاءَ فَلَمْ تَجِدُوا مَاءً فَتَيَمَّمُوا صَعِيدًا طَيِّبًا فَامْسَحُوا بِرُءُوسِكُمْ وَأَيْدِيكُمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَفُورًا ﴿٤٣﴾

(43) (Ya eyyühellezîne amenu lâ takrebusSalâte ve entüm sükâra hatta ta'lemu ma tekulune ve lâ cünüben illâ âbirî sebîlin hatta tağtesilu* ve in

küntüm merda ev alâ seferin ev câe ehadün minküm minel ğaitı ev lamestümün nisâe felem tecidu mâen feteyemmemu saiden tayyiben femsehu Bi vücuhiküm ve eydüküm* innAllahe kâne Afüvven Ğafura;)

"Ey iman edenler! Sarhoş iken ne söylediğinizi bilinceye kadar namaza yaklaşmayın. Cünüb iken de yolcu olanlar müstesna gusül edinceye kadar namaza yaklaşmayın. Eğer hasta olur, veya yolculukta bulunursanız veyahut biriniz abdest bozmaktan gelince veya cinsî münasebette bulunup, su da bulamazsanız o zaman tertemiz bir toprak ile teyemmüm edin. Niyetle yüzlerinize ve ellerinize sürün. Şüphesiz ki Allah çok affedicidir, çok bağışlayıcıdır."

Sarhoşluk, zâhiren alkollü içki (v.b.) gibi şeylerle olan sarhoşluktur, bâtinen ise İlâh-î sarhoşluktur. İlâh-î sarhoşlukta Allah'ın varlığıyla sarhoş olunduğu zaman

38

teklîğe erişilmiş olunuyor ve namaza durmak ikilik oluyor ve şirk hükmü ortaya çıkıyor fakat bu durum devamlılık arzeden bir durum değildir. O andaki sarhoşluk geçtikten sonra namazını kılabilirsin, çünkü bu sarhoşluk halleri geçici hallerdir asıl olan devamlılık üzere namaz kılmaktır.

Namaz ise Risâle-i Gavsiyye'de buyrulduğu üzere "*kılanın içinde kaybolduğu namazdır*". Ve bu tanım duygularıda aşar herşeyi aşar. Şemsi Tebrizi hazretleride "*namaz bir andır fakat bütün anları içine alan bir andır*" diye tarif etmektedir.

Zâhiri olan sarhoşluk kişiyi namazdan tamamen uzaklaştırır, İlâh-î sarhoşluk ise namazın hakikatine yaklaştırır. Hristiyanlarda birinci derecede olan mesh etme, bizde ikinci derecede bir oluşumdur. Çünkü onlar İseviyet mertebesinde bizler bir üst mertebe olana Muhammediyet mertebesindeyiz, onlardaki asıl olan mesh etmenin yerinde ise bizde nesh etme yani kaldırma vardır. Ve namazının bazı hallerde kılınmaması da nesh etmeye dayanmaktadır çünkü bazı hallerde kişi kendini kökten

temizliyor ve o hallerde namaz zâten kılınamıyor ki, bu durum kişinin elinde de değildir. Namazda kişi bütün mertebeleriyle Hakk'ın huzurunda olduğundan, namaz yaşantısının en üst derecesidir.

﴿٤٤﴾ أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أُوتُوا نَصِيبًا مِّنَ الْكِتَابِ
يَشْتُرُونَ الضَّلَالََةَ وَيُرِيدُونَ أَن تَضِلُّوا السَّبِيلَ ﴿٤٤﴾

(44) "Elem tera ilellezîne utu nasîben minel Kitabi yeşteruned dalâlete ve yürîdune en tedillüs sebîl;)"

"Kendilerine kitaptan bir nasib verilmiş olanları görmüyor musun? Onlar, sapıklığı satın alıyorlar ve sizin de yoldan sapmanızı istiyorlar."

﴿٤٥﴾ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِأَعْدَائِكُمْ وَكَفَى بِاللَّهِ وَلِيًّا

39

﴿٤٥﴾ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِأَعْدَائِكُمْ وَكَفَى بِاللَّهِ وَلِيًّا

(45) (VAllahu a'lemü Bi a'daiküm* ve kefâ Billâhi Veliyyen ve kefâ Billâhi nasîra;)"

"Allah sizin düşmanlarınızı çok iyi bilir. Gerçek bir dost olarak Allah yeter. Ve yardımcı olarak da Allah yeter."

Zâhir ve bâtın olmak üzere insân'ın düşmanı iki türdür. Birincisi kesret âlemi şartları içindeki karşı taraf kabul ettiği ve geçinemediği düşmanlarıdır. Bâtın olanı ise, kendi içinde bulunan fakat farkında olunmayan zulmânî güçlerdir bunlarda eğitilmemiş Nefs-i emmâre'nin kullandığı "Celâlî" isimlere dayanır. Bu hakikatleri idrak edememiş olan kişi hayatında devamlı sürtüşme içindedir. Böyle olunca da huzur bulması mümkün değildir.

Yukarıda da görüldüğü gibi Cenâb-ı Hakk'ın bir ismi de **(Velî)** dir. Sadece bu isim yönünden açık olarak insânlarla müşterek kullanımı vardır, bilindiği gibi insanların da **(Velî)**

leri vardır ki, bunlar Allah'a velâyetleri itibari ile en yakın olan mahaller'dir. İşte bu kimseler Hakikat-i İlâhiyye ye mazhar olduklarından, düşmanlıklarında kaynağını bilirler. Ve taleb eden insanlara bu hususta eğiterek yardımcı olmaya çalışırlar.

(Velî) olan Zât-ı mutlak **(Velî)** olan bir zuhurundan kendini taleb eden diğer kullarına, ledünnî ilmini talim ettirerek **(nasîr-yardımcı)** olur. Böylece görünürde, Kul hem velî, ve hemde yardımcıdır. Aslında **(Velî)** de **(nasîr-yardımcı)** da ancak Allah'tır. (c.c.)

﴿٤٦﴾ مِنَ الَّذِينَ هَادُوا يُحَرِّفُونَ الْكَلِمَ عَنْ مَوَاضِعِهِ
وَيَقُولُونَ سَمِعْنَا وَعَصَيْنَا وَأَسْمَعُ غَيْرَ مُسْمِعٍ وَرَاعِنَا
لِيَا بِالسَّنَتِهِمْ وَطَعْنَا فِي الدِّينِ وَلَوْ أَنَّهُمْ قَالُوا
سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا وَأَسْمَعُ وَأَنْظُرْنَا لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ

40

وَأَقْوَمَ وَلَكِنْ لَعَنَهُمُ اللَّهُ بِكُفْرِهِمْ فَلَا يُؤْمِنُونَ
إِلَّا قَلِيلًا ﴿٤٦﴾

(46) (Minellezîne hâdî yüharrifunel Kelime an mevâdııhi ve yekulune semî'nâ ve asaynâ vesmâ' ğayre müsmeın ve râına leyyen Bi elsinetihim ve ta'nen fid dîn* velev ennehüm kâlî semî'nâ ve ata'nâ vesmâ' venzurnâ lekâne hayren lehüm ve akveme, ve lâkin leanehümullahu Bi küfrihim felâ yu'minune illâ kalîlâ;

"Yahudilerden bir kısmı, (Allah'ın kitabındaki) kelimeleri esas mânâsından kaydırıp; dillerini eğerek ve dine saldırarak, "Sözünü işittik, emirlerine isyan ettik, dinle, dinlemez olası ve râinâ (bizi gözet)" diyorlar. Halbuki onlar, "İşittik ve itaat ettik; dinle ve bize de bak" deselerdi bu, kendileri için daha hayırlı ve daha doğru olurdu. Fakat Allah,

küfürleri yüzünden kendilerini lânetlemiştir. Artık onlar, pek azı müstesna, imân etmezler.”

﴿٤٧﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ آمَنُوا بِمَا
نَزَّلْنَا مُصَدِّقًا لِمَا مَعَكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ نَطْمِسَ وُجُوهًا
فَنَرُّدَّهَا عَلَىٰ آدْبَارِهَا أَوْ نَلْعَنَهُمْ كَمَا لَعَنَّا أَصْحَابَ
السَّبْتِ وَكَانَ أَمْرُ اللَّهِ مَفْعُولًا ﴿﴾

(47) (Ya eyyühelleziyne utül Kitâbe âminu Bi mâ nezzelnâ musaddikan limâ maaküm min kabli en natmise vucuhen feneruddehâ alâ edbarihâ ev nel'anehüm kemâ leannâ ashabes sebt* ve kâne emrullahi mef'ulâ;)

"Ey kendilerine kitap verilenler! Gelin yanınızda bulunan (Tevrat)ı tasdik etmek üzere indirdiğimiz bu kitaba iman edin. Biz birtakım yüzleri silip de enselerine çevirmeden yahut cumartesi halkını

41

(yahudileri) lânetlediğimiz gibi onları lânetlemeden önce imân edin. Yoksa Allah'ın emri mutlaka yerine gelecektir.”

İçinde bulunduğumuz âlemler ilmi İlâh-î ve nur âleminden madde alemine geçinceye kadar altı oluşum geçiriyor ve bu zuhur altı kün veya altı gün olarak belirtilmiştir. Ve yahudilere göre bu altı günden sonra Cenâb-ı Hakk istirahat ettiğiinden yani onlara göre (Sebt-cumartesi) günü istirahat ettiğiinden onlarda cumartesi günü hiçbir iş yapmayıp istirahat ederler. Fakat deniz kenarında bulunan ve balıkçılıkla geçinen bir yahudi topluluğu cumartesi günü balıkların çok geldiğini görünce, Cuma akşamından açtıkları bir gedik ile suyun ve balıkların iç kısımda bir yerde toplanmasını sağlayıp, Pazar günü o balıkları toplamaya başlamışlar ve Cenâb-ı Hak'ta böyle bir hileye başvurdukları için onları maymuna çevirdi. (2/65)

Mûseviyyet ve İseviyyet mertebesinde zaman (altı gün veya altı kün) dür. Muhammediyyette ise (yedinci gün veya yedinci kün) vardır çünkü zaman ahır zaman ve bozulma zamanıdır. Bu âlemler (kevn ve fesat) yani "olma ve bozulma" üzere kuruludur bâki olan hiçbir şey yoktur. Ümmet-i Muhammed, Peygamberimize Peygamberlik geldiği günden itibaren "son günü-kün'ü" yaşamaktadır o yüzden kıyamete doğru çok yaklaştığımız-dan bu süreden âzamî derece faydalanmamız için bizim haftamız yedi gündür.

﴿٤٨﴾ اِنَّ اللّٰهَ لَا يَغْفِرُ اَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا
دُوْنَ ذٰلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللّٰهِ فَقَدْ افْتَرٰى
اِثْمًا عَظِيْمًا ﴿٤٨﴾

(48) (İnnAllahe lâ yağfiru en yüşreke BiHİ ve yağfiru mâ dune zâlike limen yeşâ'* ve men yüşrik Billâhi fekadiftera ismen azîmâ;)

"Doğrusu Allah, kendisine ortak koşulmasını asla

42

affetmez. Ondan başkasını (diğer günahları) ise, dilediği kimseler için bağışlar ve mağfiret buyurur. Her kim Allah'a şirk koşarsa gerçekten pek büyük bir günah ile iftira etmiş olur."

Efendimiz(s.a.v) "Benim ümmetim artık putlara tapıp açık şirk koşmaz fakat ben ümmetimin gizli şirkinden korkarım" demiştir. İşte şirk birinci mânâ da putlara tapmamak, ikinci manada Hakk'ın varlığından başka bir varlık düşünmemek ve O'ndan başka bir şeye muhabbet etmemektir. Kişinin bünyesinde Allah'ın ve Rasûlullah'ın (s.a.v) muhabbetinden daha büyük bir muhabbet var ise o gizli şirktir. Fakat kişi bütün varlıkta hakikatte Allah'ın varlığının zuhurda olduğunu idrak ettiği zaman, ki bu vahdettir, bu şekilde şirk hükmü tamamen ortadan kalkmış olur. Bir'i iki görmek bir hastalık, hastalık ise araz-sonradan olma'dır tedavisi gerekir. Aslı ise iki gözle bakıp

ikiden bir'i görmektir. İkidenden bakıp iki gören şirkedir. İki gören kendinde bir varlık kabul ettiğinden kendini-nefsini farkında olmadan ilâh edinmiş olur, işte affedilmeyen şirk Allah-ın mülkünde bu mülke nefsi benlik ile kısmende olsa sahip çıkmaya çalışmaktır.

﴿٤٩﴾ أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يُزَكُّونَ أَنْفُسَهُمْ بَلِ اللَّهُ
يُزَكِّي مَنْ يَشَاءُ وَلَا يُظْلَمُونَ فَتِيلًا ﴿﴾

**(49) (Elem tera ilellezîne yüzekkûne enfüsehüm*
belillâhu yüzekkiy men yeşâu ve lâ yüzlemune
fetilâ;)**

"Kendi nefislerini temize çıkaranları görmüyor musun? Hayır! Ancak Allah, dilediğini temize çıkarır. Onlara kıl kadar zulmedilmez."

"fetilâ" hurma çekirdeğinin içinden çıkan çok küçük ve ince bir life denmektedir.

Evvelâ gönlümüzün temizlenmesi lâzımdır, sonra aklımızın temizlenmesi lâzımdır, dışımızdaki lekeler

43

yıkanınca temizleniyor, abdest aldık bedenimizi de temizledik fakat içimizi, ruhumuzu ne ile temizleyeceğiz?

Bunlar nefsin sâfiye hâle gelinceye kadar yapılacak çalışmalardır, emmâre ile başlayıp sırasıyla bütün nefis mertebelerinin hakikatlerini idrak ederek sâfiyeye gelindiğinde nefis saf, orjinal hali ile kalmış oluyor.

Bizler nefsimizi temizlemeye başladığımız zaman, ki "görmüyor musun" denilen yer burasıdır, bu durumda Cenâb-ı Hakk bize yardımcı oluyor ve bizle beraber O'da bu temizliği dilemiş oluyor ve O'nun dilemesinden sonra bu işler bize kolaylaştırılıyor. Fakat dikkat edersek öncelik bizdedir.

﴿٥٠﴾ أَنْظِرْ كَيْفَ يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ وَكَفَى

بِهَ إِثْمًا مُبِينًا ﴿٥٠﴾

(50) (Ünzur keyfe yefterune alellahil kezib* ve kefâ BiHÎ ismen mübînâ;)

"Bak nasıl da Allah'a yalan uyduruyorlar. Apaçık bir günah olarak bu yeter."

﴿٥١﴾ أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أُوتُوا نَصِيبًا مِّنَ الْكِتَابِ
يُؤْمِنُونَ بِالْجِبْتِ وَالطَّاغُوتِ وَيَقُولُونَ لِلَّذِينَ كَفَرُوا
هُؤُلَاءِ أَهْدَىٰ مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا سَبِيلًا ﴿٥١﴾

(51) (Elem tera ilellezîne utu nasîben minel Kitabi yu'minune Bil cibti vettağuti ve yekulune lillezîne keferu haülâi ehda minellezîne âmenu sebîlâ;)

"Şu kendilerine kitaptan (okuma yazmadan) bir nasib verilmiş olanları görmüyor musun! Onlar puta ve şeytana inanıyorlar. Ve Allah'ı tanımayanlara, "Bunlar, müminlerden daha doğru yoldadır." diyorlar."

44

Bugüne uyarladığımızda, İslâm dininin içerisindeki Mûseviyyet mertebesinden ve İseviyyet mertebesinden bazı bilgiler verilen kimseleri görmedin mi demektir. O kişiler nefslerinin büyük olan gurur ve kibirine ve dünya muhabbetine inanırlar ve verilen bilgileri bu yönde kullanırlar. Ve nefslerindeki bu oluşumlarla hareket etmeyi, normal bir şekilde imânları ile yaşayanlardan daha doğru görürler.

﴿٥٢﴾ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ لَعَنَهُمُ اللَّهُ وَمَنْ يَلْعَنِ اللَّهُ
فَلَنْ تُجَدَّ لَهُ نَصِيرًا ﴿٥٢﴾

47

(52) Üläikellezîne leanehümullahu, ve men yel'anillahu felen tecide lehu nasîrâ;)

"Onlar, Allah'ın lanet ettiği kimselerdir. Allah kime lanet ederse artık ona asla bir yardımcı bulamazsın."

﴿٥٣﴾ أَمْ لَهُمْ نَصِيبٌ مِّنَ الْمُلْكِ فَإِذَا لَا يُؤْتُونَ النَّاسَ
نَقِيرًا ﴿٥٣﴾

(53) Em lehüm nasîbün minel mülki feizen lâ yü'tunen nâse nekîren;

"Yoksa onların mülkten bir payı mı vardır. Eğer öyle olsaydı, insanlara bir çekirdeğin zerresini bile vermezlerdi."

﴿٥٤﴾ أَمْ يَحْسُدُونَ النَّاسَ عَلَىٰ مَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ
فَضْلِهِ فَقَدْ أَتَيْنَا آلَ إِبْرَاهِيمَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ
وَآتَيْنَاهُمْ مُلْكًا عَظِيمًا ﴿٥٤﴾

45

(54) (Em yahsüdunen Nâse alâ ma atahumullahu min fadliHÎ, fekad ateynâ ale İbrâhîmel Kitâbe vel Hikmete ve ateynahüm mülken azîmâ;)

"Yoksa onlar, Allah'ın lütuf ve kereminden insanlara verdiği nimetleri kıskanıyorlar mı? Şüphesiz biz, İbrahim ailesine de kitap ve hikmeti vermiştik. Hem de onlara büyük bir mülk ve saltanat ihsan ettik."

Kitap dendiğinde bir zâhir ifadesi vardır, yani fiil mertebesi yönü, bir de burada da bahseldiği şekilde kitabın hikmet yönü vardır. Hikmet âlim ile ârif arasındaki fark gibidir, kitap âlim'e karşılık ise hikmet ârif karşılığıdır. Hikmet Hakîm isminin açılmış şeklidir. Hikmetin ifadesi

olan hayır kişinin gönlüne gelenlerle Zâhir isminin içindeki Bâtın isminin hakikatlerini idrak etmektir, kişinin şuur ile hareket ederek kendi hakikatini idrak etmesidir yani vahdet kanalının kişide açılmasıdır. Vahdet kanalından kasdedilen maddi bilgiler ile alınamayan akışın mânâ yönüyle açılmasıdır, ki bunu da ancak hikmet anahtarı açmaktadır.

Evvela kitap sonra hikmet dendiğine göre demek ki hikmet kitabın içinde mevcuttur. Gönül âlemindeki mülkü azîm mi'râc'ın yolunun açılmasıdır. İbrâhîm (a.s.) dan önceki peygamberlerde bu mânâ da hikmet yoktu, güzellik ve doğruluk üzere hayatlarını sürdürdüler, esas hikmet İbrâhîm (a.s.) dan sonra başladı ve insânlık gözünü göğe dikti.

﴿٥٥﴾ فَمِنْهُمْ مَنْ آمَنَ بِهِ وَمِنْهُمْ مَنْ صَدَّ عَنْهُ وَكَفَىٰ
بِجَهَنَّمَ سَعِيرًا ﴿٥٥﴾

(55) (Feminhüm men âmene Bihî ve minhüm men sadde anhu ve kefâ Bi cehenneme seiren;)

"İşte o yahudilerden bir kısmı ona imân etti. Bir kısmı da ondan yüz çevirdi. O imân etmeyenlere

46

cehennem alevi yeter."

﴿٥٦﴾ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِنَا سَوْفَ نُصَلِّيهِمْ نَارًا
كُلَّمَا نَضِجَتْ جُلُودُهُمْ بَدَّلْنَاهُمْ جُلُودًا غَيْرَهَا لِيَذُوقُوا
الْعَذَابَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَزِيزًا حَكِيمًا ﴿٥٦﴾

(56) (İnnellezîne keferu Bi Âyâtinâ sevfe nuslîhim nara* küllemâ nedıctet cüludühüm beddelnahüm cüluden ğayrehâ liyezukul azab* innAllahe kâne Azîzen Hakîmâ;)

"Şüphesiz ki âyetlerimizi inkâr eden kâfirleri biz yarın bir ateşe atacağız. Derileri piştikçe azabı duysunlar diye, kendilerine başka deriler vereceğiz. Çünkü, Allah gerçekten çok güçlüdür, hüküm ve hikmet sahibidir."

﴿٥٧﴾ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَنُدْخِلُهُمْ
جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا
لَهُمْ فِيهَا أَزْوَاجٌ مُطَهَّرَةٌ وَنُدْخِلُهُمْ ظِلًّا ظَلِيلًا ﴿٥٧﴾

(57) (Vellezîne âmenu ve amilus salihati senüdhilühüm cennatin tecrî min tahtihel enharu halidîne fiha ebeda* lehüm fiha ezvacün mütaahheretün, ve nüdhilühüm zillen zalîla;)

"İmân edip salih ameller işliyenleri ise, altlarından ırmaklar akan cennetlere koyacağız. Orada ebedî olarak kalacaklar. Onlara orada tertemiz eşler vardır. Onları, koyu gölgeler altında bulunduracağız."

Âyetin devamındaki nimetlere kavuşmak için ilk şartın imân ve daha sonra sâlih amel işlenmesi olduğu belirtiliyor. Sâlih amelden kasıt şeriat mertebesinde iyi amellerde bulunmaktır, ilim olarak çok fazla bir şey

47

yoktur, tarikat ve hakikat mertbesinde ise varlığının hakikatinin Hakk'ın hakikati olduğunu bilerek amel etmektir. Buradaki amel-i Salih ise, "mânâsı Hakk'tan fiili kuldân" olan ameldir. Her mertebenin cenneti ayrı olduğu için cennetler ifadesi kullanılıyor.

Gerçek er, Cenâb-ı Hakk'ın zati tecellisini ortaya koyandır, dış görüntüsü erkek olup içi kadın, dış görüntüsü kadın olup içi er, olan nice insanlar vardır. Erkek ve kadın ikisi bir varlık olduğundan ve ahirette çoğalma olmadığından kadınlardaki doğurma özelliğide orada düşmüş oluyor, orada sadece eş olma özelliği olacak, ki zata ait ayna görevini de başka varlıklar yapamıyor.

Batını mânâda tertemiz eş, nefsi küllün akli külle takdim edilmesidir. Nefsi küllden gelen en üstün oluşum nisadır, akli küllden gelen erler o hediyeği tertemiz eşler olarak cennette kabul ederler. Böylece akli kül nefsi külle kendi hakikatlerini iletir ve öğretir. İşte o zaman tevhid, İlâh-î vuslat gerçekleşiyor. Bu vuslatın kemali içinde hem zâhiri hem bâtını olarak gerçekleşmesi gerektiğinden bu oluşum bu şekilde ortaya çıkmaktadır. "Vuslat marifettir" denilen ifadede buraya dayanmaktadır. Akli kül fâil, nefsi kül münfaildir, bu nedenle ikisi olmadan faaliyet oluşmaz.

﴿٥٨﴾ اِنَّ اللّٰهَ يَأْمُرُكُمْ اَنْ تُؤَدُّوا الْاِمَانَاتِ الّٰى
اَهْلِهَا وَاِذَا حَكَمْتُمْ بَيْنَ النَّاسِ اَنْ تَحْكُمُوْا بِالْعَدْلِ
اِنَّ اللّٰهَ نَعِمًا يَّعْظُمُكُمْ بِهٖ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ سَمِيْعًا
بَصِيْرًا ﴿٥٨﴾

(58) (İnnAllahe ye'mürüküm en tüeddül emanati ilâ ehliha ve izâ hakemtüm beynenNâsi en tahkümü Bil adli, innAllahe niimmâ yeizuküm Bihi, innAllahe kâne Semî'an Basîrâ;)

"Allah size, emanetleri ehline vermenizi ve insanlar arasında hükmettiğiniz zaman adaletle

48

hükmetmenizi emrediyor. Allah, bununla size ne güzel öğüt veriyor. Şüphesiz ki Allah her şeyi hakkıyla işiten, hakkıyla görendir."

Emânet zâhir ve bâtın olarak vardır. Zâhir olarak bildiğimiz anlamıyla kullanılan emanettir. Batın olarak, ilmi ehline vermemek o ehline haksızlıktır, eğer ehli olmayana verilirse bu sefer ilme haksızlık edilmiş olunur. Verdiğimiz hükümlerde ise kendi nefsimizin aleyhine de olsa gerçek olarak hüküm verip tatbik etmeliyiz.

﴿٥٩﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اطَّعُوا اللَّهَ وَاطَّعُوا

الرَّسُولَ وَأُولَى الْأَمْرِ مِنْكُمْ فَإِنْ تَنَازَعْتُمْ فِي
شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ
بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا ﴿٦٠﴾

(59) (Ya eyyühellezîne âmenu etî'ullahe ve etî'urRasule ve ülil emri minküm* fein tenaza'tüm fiy şey'in ferudduhu ilAllahi verRasuli in küntüm tu'minune Billâhi vel yevmil ahır* zâlike hayrun ve ahsenü te'vîlâ;)

"Ey imân edenler! Allah'a itaat edin, Peygambere de itaat edin ve sizden olan emir sahibine de itaat edin. Eğer herhangi bir şeyde anlaşmazlığa düşerseniz; Allah'a ve ahiret gününe gerçekten inanıyorsanız, onu Allah ve Rasûlüne arz edin. Bu, daha iyidir ve sonuç bakımından da daha güzeldir."

Zâhiri olarak günümüzde bizi idare edenler bizden mi değil mi şeklinde bir yorum yapamadan, yönetimi kabullenmek durumundayız. Bâtını olarak ise bu emir sahipleri ehlullahtır.

﴿٦٠﴾ أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ آمَنُوا بِمَا

49

أُنزِلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنزِلَ مِنْ قَبْلِكَ يُرِيدُونَ أَنْ يَتَحَاكَمُوا
إِلَى الطَّاغُوتِ وَقَدْ أُمِرُوا أَنْ يَكْفُرُوا بِهِ وَيُرِيدُ
الشَّيْطَانُ أَنْ يُضِلَّهُمْ ضَلَالًا بَعِيدًا ﴿٦١﴾

(60) Elem tera illelezîne yez'umune ennehüm amenu Bi mâ üz zile ileyke ve mâ üz zile min kablike yürîdune en yetehakemu ileттаğuti ve kad ümiru en

yekfürü Bihi, ve yürüdüşşeytanü en yudillehüm dalâlen beida;)

"Şunları görmüyor musun? Kendilerinin sana indirilene ve senden önce indirilene inandıklarını ileri sürüyorlar da tağuta inanmamaları kendilerine emrolunduğu halde, tağut önünde muhakemeleşmek istiyorlar. Şeytan da onları bir daha dönemeyecekleri kadar iyice sapıklığa düşürmek istiyor."

﴿٦١﴾ وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا إِلَىٰ مَا أَنزَلَ اللَّهُ
وَأَلَىٰ الرَّسُولِ رَأَيْتَ الْمُنَافِقِينَ يَصُدُّونَ عَنكَ صُدُودًا ﴿٦١﴾

(61) (Ve izâ kıyle lehüm tealev ilâ ma enzel Allahu ve ilerRasûli raeysel münafikîne yesuddune anke sududâ;)

"Onlara: "Allah'ın indirdiğine ve Peygambere gelin!" denince, münafıkların senden büsbütün uzaklaştıklarını görürsün."

﴿٦٢﴾ فَكَيْفَ إِذَا أَصَابَتْهُمُ مُصِيبَةٌ بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ
ثُمَّ جَاؤُكَ يَحْلِفُونَ بِاللَّهِ إِنْ أَرَدْنَا إِلَّا إِحْسَانًا
وَتَوْفِيقًا ﴿٦٢﴾

50

(62) (Fekeyfe izâ esabethüm musîbetün Bi mâ kaddemet eydihim sümme câuke yahlifune Billâhi in erednâ illâ ihsanen ve tevfiika;)

"Ya nasıl, elleriyle yaptıkları yüzünden başlarına bir felâket gelince, hemen sana geldiler de: "Biz sadece iyilik etmek ve arayı bulmak istedik." diye Allah'a yemin ediyorlar."

﴿٦٣﴾ أُولَئِكَ الَّذِينَ يَعْلَمُ اللَّهُ مَا فِي قُلُوبِهِمْ
فَاعْرِضْ عَنْهُمْ وَعِظْهُمْ وَقُلْ لَهُمْ فِي أَنْفُسِهِمْ قَوْلًا بَلِيغًا ﴿٦٣﴾

(63) (Ülâikellezîne ya'lemullahu ma fî kulubihim
fe a'rid anhum ve ızhüm ve kul lehüm fî enfüsihim
kavlen belîğa;)

**"Onlar, Allah'ın kalblerindeki bildiği
kimselerdir; Onlara aldırma, onlara öğüt ver ve
onların içlerine tesir edecek güzel söz söyle!"**

﴿٦٤﴾ وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَّسُولٍ إِلَّا لِيُطَاعَ بِإِذْنِ اللَّهِ
وَلَوْ أَنَّهُمْ إِذْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ جَاوَوْكَ فَاسْتَغْفَرُوا
اللَّهَ وَاسْتَغْفَرَ لَهُمُ الرَّسُولُ لَوَجَدُوا اللَّهَ تَوَّابًا
رَحِيمًا ﴿٦٤﴾

(64) (Ve mâ erselnâ min Rasûlin illâ li yütaa Bi
iznillah* ve lev ennehüm iz zalemu enfüsehüm
câuke festağferullahe vestağfere lehümür Rasûlü
levecedullahe Tevvaben Rahîma;)

**"Biz hangi peygamberi gönderdikse, sırf Allah'ın
izni ile itaat edilmek üzere gönderdik. Eğer onlar
kendilerine zulmettikleri zaman sana gelseler de
Allah'tan günahlarının bağışlanmasını dileselerdi ve
Rasûl de onların bağışlanmasını dileseydi, elbette
Allah'ı affedici, merhametli bulurlardı."**

51

﴿٦٥﴾ فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّى يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ
بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنْفُسِهِمْ حَرَجًا مِمَّا قَضَيْتَ
وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا ﴿٦٥﴾

(65) (Felâ ve Rabbike lâ yu'minune hatta
yühakkimuke fimâ şecera beynehüm sümme lâ

yecidu fî enfüsihim haracen mimmâ kadayte ve yüsellimu teslîma;)

"Hayır! Rabbine andolsun ki iş bildikleri gibi değil, onlar aralarında çıkan çekişmeli işlerde seni hakem yapıp sonra da senin verdiği hükme karşı içlerinde hiçbir sıkıntı duymaksızın, tam bir teslimiyetle boyun eğmedikçe imân etmiş olamazlar."

﴿٦٦﴾ وَلَوْ أَنَّا كَتَبْنَا عَلَيْهِمْ أَنْ اقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ
أَوْ اخْرَجُوا مِنْ دِيَارِكُمْ مَا فَعَلُوهُ إِلَّا قَلِيلٌ مِنْهُمْ
وَلَوْ أَنَّهُمْ فَعَلُوا مَا يُوعَظُونَ بِهِ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ
وَأَشَدَّ تَثْبِيتًا

(66) (Ve lev ennâ ketebnâ aleyhim eniktülu enfüseküm evıhrucu min diyariküm ma fealuhü illâ kalîlün minhüm* ve lev ennehüm fealu ma yuazune Bihi lekâne hayren lehüm ve eşedde tesbîta;)

"Eğer biz onlara: "Kendinizi öldürün, veya yurtlarınızdan çıkın." diye yazmış olsaydık, içlerinden pek azı hariç, bunu yapamazlardı. Fakat kendilerine verilen öğütleri tutsalardı, elbette haklarında hem daha hayırlı, hem de daha sağlam olurdu."

Efendimiz (s.a.v.) zamanında ve diğer zamanlar da müslüman'lar hicret ederek yerlerinden çıkarıldılar ve bazıları şehit edildiler.

Batını olarak ise bütün nefsâni arzuların Hakk yolunda bir tarafa sürülmesi halinde nefsini öldürüyorsun. İçinde bulunduğu düşünce yapısından çıkmasında onun hicret etmesidir. İşte insan oturduğu yerde dahi nefsini öldürür ve hicret edebilir. Bu düşüncelerdeki hicretlerin sonucu olarakta mi'rac etmiş olur. Sürekli nefsâni ağırlıklı aynı

düşünce kalıbı içinde bulunanlar sabit olarak yerlerinde oturuyorlar hükmündedirler.

﴿٦٧﴾ وَإِذَا لَاتَيْنَاهُمْ مِنْ لَدُنَّا أَجْرًا عَظِيمًا ﴿٦٧﴾

(67) (Ve izen le ateynahüm min ledünnâ ecren azîmâ;)

"Ve o zaman elbette kendilerine katımızdan büyük mükâfat verirdik."

Âyeti Kerîme de, Cennetten, dünyadan (v.b.) yerlerden demiyor, kendi katımızdan verirdik diyor ve bu dünyevi şartlar içerisinde bunu şu an anlamamız mümkün değildir. Genel olarak **(ecren azîmâ;)** "sonu gelmeyen nimet" olarak ifade ediliyor fakat anlatmakta bu ifade dahi yetersiz kalıyor.

﴿٦٨﴾ وَلَهَدَيْنَاهُمْ صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا ﴿٦٨﴾

(68) (Ve lehedeynahüm sıratan müstekîma;)

"Ve onları elbette doğru yola iletirdik."

Sıratı müstekîm, dünyada bulunduğumuz sürece en güzel hakikatlerle yaşamak ve bunun bizi sıratullah'a ulaştırmasıdır.

﴿٦٩﴾ وَمَنْ يُطِعِ اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَأُولَٰئِكَ مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ وَالصِّدِّيقِينَ وَالشُّهَدَاءِ ﴿٦٩﴾

53

﴿٦٩﴾ وَالصَّالِحِينَ وَحَسُنَ أُولَٰئِكَ رَفِيقًا ﴿٦٩﴾

(69) (Ve men yutillahe verRasûle feülâike maallezîne en'amAllahu aleyhim minen Nebiyyîne vasSiddikîne veşŞühedâi vasSâlihîn* ve hasüne ülâike refîka;

"Kim Allah'a ve Peygambere itaat ederse işte onlar, Allah'ın kendilerine nimet verdiği peygamberlerle, siddiklerle, şehidlerle, iyilerle birlikte. Bunlar ne güzel arkadaşlardır!"

Allah'a itaat etmek demek, eğer Rasûl olmaz ise Allah'ı anlamak mümkün olmazdı, işte burada bu ifadenin başa alınması şeriat mertebesi itibarıyla ulûhiyyet mertebesinin önde olup abdiyyet mertebesinin sonradan gelmesi dolayısıyladır. Oysa hakikat mertebesinden baktığımızda Allah'ı ancak tenzih yoluyla idrak etmek mümkündür yani Allah'a tenzih mertebesinden itaat edilebilir, peygambere itaat ise Allah'ı efal "teşbih" mertebesi ile anlayarak itaattir.

Rasûle itaat demek Allah'ın marifet bilgisini sana ulaştırması demektir, bu yüzden Rasûle itaat gereklidir. Rasûle itaat sadece bedeni görevleri yapmak değildir, onlarla ilgili hükümleri önceki peygamberlerde getirmişlerdi zaten, esas olan Rasûle itaat ile Allah'ı tanımaktır. Allah'a itaat ile tenzih mertebesinden Allah'ın varlığı kabullenmiş olunuyor, Rasûle itaat ile de tenzih mertebesindeki Allah teşbih mertebesine ve tevhid mertebesine indirilerek ulûhiyyet kendi gerçek değerleri üzerine bulunmuş oluyor ve neticesinde kişi bunları vahdet halinde kendisinde bulmuş oluyor.

Yukarıda bahsedilen dört mertebe "Ehli beyt" hazaratında bulunması gerekiyordu, işte "Ehli beyt" fertlerinin genelde "şehid" edilmesinin sırrı bir bakıma bu yet-i Kerîme de yatmaktadır. Onun için bu hususta fazla ileriye gitmemek lâzımdır. Hâşâ! Cenâb-ı Hakk acizmiydiki, onun haberi olmadan Habibinin ehli beytini "şehîd" ettiler. Aslında onlar zâten bâtinen (şehid-şâhit) idiler, ancak

54

bunun zâhirende olması gerekiyordu ve öyle oldu, bunların üzerinde fazla fikir yürütmek kişileri büyük yanılgılara götürebilir. O halde (Allah-u a'lem-Allah bilir) deyip meseleyi hali üzere bırakmak daha gerçekçi olacaktır. Herhalde onları Allah ve Peygamberi bizlerden daha çok

seviyordu. Bu hususta söz çoktur yeri olmadığı için bu kadarla geçelim.

﴿٧٠﴾ ذَلِكَ الْفَضْلُ مِنَ اللَّهِ وَكَفَى بِاللَّهِ عَلِيمًا ﴿﴾

(70) Zâlikel fadlü minellahi, ve kefâ Billâhi Alîmâ;
"Bu lütuf Allah'tandır. Bilen olarak Allah yeter."

﴿٧١﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا خُذُوا حِذْرَكُمْ فَانفِرُوا
تُبَاتٍ أَوْ بَنَاتٍ جَمِيعًا ﴿﴾

(71) (Ya eyyühellezîne amenu huzu hızreküm fenfiru sübatin evinfiru cemî'a;

"Ey imân edenler! Düşmana karşı her türlü savunma tedbirinizi alınız. Onlara karşı ya küçük birlikler halinde hareket ediniz veya topyekün seferber olunuz."

﴿٧٢﴾ وَإِنَّ مِنْكُمْ لَمَنْ لَيُبَطِّئَنَّ فَإِنْ أَصَابَتْكُمْ مُصِيبَةٌ
قَالَ قَدْ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيَّ إِذْ لَمْ أَكُنْ مَعَهُمْ شَهِيدًا ﴿﴾

(72) (Ve inne minküm lemen leyübattienn* fein esabetkü müsiybetün kale kad en'amAllahu aleyye iz lem ekün meahüm şehîdâ;

"Şüphesiz içinizden bir kısmı vardır ki, pek ağır davranır. Eğer başınıza bir musibet gelirse: "Allah bana lutfetti de onlarla beraber bulunmadım." der."

﴿٧٣﴾ وَلَعْنُ أَصَابِكُمْ فَضْلٌ مِنَ اللَّهِ لِيَقُولَنَّ كَأَنْ لَمْ
تَكُنْ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُ مَوَدَّةٌ يَا لَيْتَنِي كُنْتُ مَعَهُمْ فَأَفُوزَ

﴿فَوْزًا عَظِيمًا﴾

(73) (Ve lein esabeküm fadlün minAllahi leyekulenne keen lem teküm beyneküm ve beynehu meveddetün ya leytenî küntü meahüm feefuze fevzen azîmâ;)

"Ve eğer Allah'tan size bir lütuf ve zafer erişecek olsa, sizinle kendisi arasında hiç sevgi yokmuş gibi, bu sefer de hiç şüphesiz şöyle diyecek: "Ah ne olurdu, onlarla beraber olaydım da büyük murada ereydim."

﴿٧٤﴾ فَلْيُقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ الَّذِينَ يَشْرُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا بِالْآخِرَةِ وَمَنْ يُقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَيُقْتَلْ أَوْ يَغْلِبْ فَسَوْفَ نُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿٧٤﴾

(74) (Fel yukatil fî sebîlillâhillezîne yeşrunel hayated dünya Bil'ahireti, ve men yukatil fî seBilillâhi feyuktel ev yağlib fe sevfe nü'tîhi ecren azîmâ;)

"O halde geçici dünya hayatını, ebedî ahiret hayatı karşılığında satacak olanlar, Allah yolunda savaşsınlar. Her kim Allah yolunda savaşır da öldürülür veya galip gelirse, her iki durumda da biz ona yarın pek büyük bir mükâfat vereceğiz."

﴿٧٥﴾ وَمَالِكُمْ لَا تُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ وَالْوِلْدَانِ الَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا

56

أَخْرَجْنَا مِنْ هَذِهِ الْقَرْيَةِ الظَّالِمِ أَهْلُهَا وَاجْعَلْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ وَلِيًّا وَاجْعَلْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ نَصِيرًا ﴿٧٥﴾

(75-) (Ve ma leküm lâ tükatilune fî sebîlillâhi vel müstad'afine minerRicâli vennisâi vel vildanillezîne yekulune Rabbena ahricna min hazihil karyetiz zâlimi ehlühâ* vec'al lenâ min ledünKE Veliyyen vec'al lenâ min ledünKE Nasîrâ;)

"Hem size ne oluyor ki, Allah yolunda: "Ey Rabbimiz! bizleri bu halkı zâlim olan memlekette çıkar, tarafından bizi iyi idare edecek bir sahip ve bize katından bir kurtarıcı gönder" diye yalvarıp duran zayıf ve zavallı erkekler, kadınlar ve çocukların kurtarılması uğrunda savaşa çıkmıyorsunuz?"

﴿٧٦﴾ الَّذِينَ آمَنُوا يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ
كَفَرُوا يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ الطَّاغُوتِ فَقَاتِلُوا أَوْلِيَاءَ
الشَّيْطَانِ إِنَّ كَيْدَ الشَّيْطَانِ كَانَ ضَعِيفًا ﴿٧٦﴾

(76) (Ellezîne âmenu yükatilune fî sebîlillâhi, vellezîne keferu yükatilune fî sebîlit tağuti fakatilu evliyaesşeytan* inne keydesşeytani kâne daîfa;)

"İmân edenler, Allah yolunda savaşırlar. İnkâr edenler de tağut yolunda savaşırlar. O halde siz şeytanın taraftarlarına karşı savaşın. Çünkü şeytanın hilesi zayıftır."

﴿٧٧﴾ أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ قِيلَ لَهُمْ كُفُّوا أَيْدِيَكُمْ
وَأَقِمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ فَلَمَّا كُتِبَ عَلَيْهِمُ
الْقِتَالُ إِذَا فَرِيقٌ مِنْهُمْ يَخْشَوْنَ النَّاسَ كَخَشْيَةِ اللَّهِ

57

أَوْ أَشَدَّ خَشْيَةً وَقَالُوا رَبَّنَا لِمَ كَتَبْتَ عَلَيْنَا الْقِتَالَ
لَوْلَا أَخَّرْتَنَا إِلَىٰ أَجَلٍ قَرِيبٍ قُلْ مَتَاعُ الدُّنْيَا

قَلِيلٌ وَالْآخِرَةُ خَيْرٌ لِّمَنِ اتَّقَى وَلَا تظَلَمُونَ فَتِيلًا ﴿٧٧﴾

(77) (Elem tera illezîne kile lehüm küffu eydiyeküm ve ekıymusSalâte ve atüzZekâte, felemmâ kütibe aleyhimül kıtalü izâ ferikun minhüm yahşevnenNase kehaşyetillâhi ev eşedde haşyeten, ve kâlu Rabbenâ lime ketebte aleynel kıtal* levlâ ahhartena ila ecelin kariyb* kul meta'uddünya kalîlün, vel ahiretü hayrun limenitteka ve lâ tuzlemune fetîlâ;

"Kendilerine, "Ellerinizi savaştan çekin, namazı kılın, zekâtı verin" denilenleri görmedin mi? Üzerlerine savaş yazılınca hemen içlerinden bir kısmı insanlardan, Allah'tan korkar gibi, hatta daha çok korkarlar ve "Rabbimiz! Niçin bize savaş yazdın? Ne olurdu bize azıcık bir müddet daha tanımış olsaydın da biraz daha yaşasaydık?" derler. Onlara de ki: "Dünya zevki ne de olsa azdır, ahiret, Allah'a karşı gelmekten sakınan için daha hayırlıdır ve size kıl kadar haksızlık edilmez."

﴿٧٨﴾ آيِنَ مَا تَكُونُوا يُدْرِكْكُمْ الْمَوْتُ وَلَوْ كُنْتُمْ فِي بُرُوجٍ مُّشِيدَةٍ وَأَنْ تَصِبْهُمْ حَسَنَةً يَقُولُوا هَذِهِ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَأَنْ تَصِبْهُمْ سَيِّئَةً يَقُولُوا هَذِهِ مِنْ عِنْدِكَ قُلْ كُلٌّ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ فَمَالِ هَؤُلَاءِ الْقَوْمِ لَا يَكَادُونَ يَفْقَهُونَ حَدِيثًا ﴿٧٨﴾

58

(78) (Eyne mâ tekûnu yüdrikkümül mevtü velev küntüm fî burucin müşeyyedetin, ve in tusıbhüm hasenetün yekulu hazihi min ındillahi, ve in

tusıbhüm seyyietün yekulu hazihi min indike, kul küllün min ındillah* femali haülâil kavmi lâ yekâdune yefkahune hadîsâ;)

"Her nerede olursanız olun ölüm size yetişir, son derece sağlam kaleler içinde de bulunsanız yine kurtulamazsınız. Onlara bir iyilik erişirse "Bu, Allahtandır" derler, bir kötülüğe uğrarlarsa, "Bu, senin yüzündendir." derler. Ey Muhammed! De ki: "Hepsi Allah'tandır." Bu topluma ne oluyor ki, hiç söz anlamaya yanaşmıyorlar?"

﴿٧٩﴾ مَا أَصَابَكَ مِنْ حَسَنَةٍ فَمِنَ اللَّهِ وَمَا أَصَابَكَ
مِنْ سَيِّئَةٍ فَمِنْ نَفْسِكَ وَأَرْسَلْنَاكَ لِلنَّاسِ رَسُولًا
وَكَفَى بِاللَّهِ شَهِيدًا ﴿٧٩﴾

(79) Ma esabeke min hasenetin feminallahi, ve ma esabeke min seyyietin femin nefsike, ve erselnâke lin Nâsi Rasula* ve kefa Billâhi şehîdâ;)

(Ey insanoğlu!) "sana gelen her iyilik Allah'tandır, sana ne kötülük dokunursa kendindedir. Ey Muhammed! Biz seni bütün insanlara bir elçi olarak gönderdik. Buna şahit olarak da Allah yeter."

Nezaket kuralları içerisinde, başımıza gelen iyilikleri Allah'tan bileceğiz, fakat nefsimize bir kötülük bir zorlanma gelirse bunu nefsimizden bileceğiz. Bir üstteki ayette anlatılan kader anlayışı kafirlerin anladığı kader anlayışıdır, bu ayetteki kader anlayışı ise iman ehlinin kader anlayışıdır. Burada dikkat edilmesi gereken bir nokta vardır ki, şöyledir, kişi öyle bir mertebeye gelir ki iyilik ve kötülük ayırımı ortadan kalkar ve hepsi Allah'ın indinden ve iyi hükmünde olarak gözüktür. Eski Bektaşî dergâhlarında Amentü' de ki "hayrihi ve şerrihi minallahi"

59

yerine "hayrihi ve hayrihi minallahi" yazmakta idi.

﴿٨٠﴾ مَنْ يُطِيعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ وَمَنْ تَوَلَّى
فَمَا أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِيظًا ﴿﴾

**(80) (Men yutı'ır Rasûle fekad etaAllah* ve men
tevellâ femâ erselnâke aleyhim hafizâ;)**

**"Kim peygambere itaat ederse Allah'a itaat
etmiş olur. Kim de yüz çevirirse, biz seni onlara
bekçi olarak göndermedik."**

Çünkü Allah'ın zâti zuhuru peygamberde mevcut olduğundan yani sûreten peygamber bâtinen Hakk'ın zâti tecellisi olduğundan, görünüşte peygambere gibi gözüken itaat aslında Allah'a itaattir. Bu merteye sadece Hz. Resulullah'a (s.a.v.) ait olan bir mertebedir, diğer peygamberlerin böyle bir mertebesi yoktur. Zâhir olarak hepsine itaat yine Allah'a itaattir fakat dolaylıdır, Efendimiz de (s.a.v) doğrudan doğrudur bu itaat.

﴿٨١﴾ وَيَقُولُونَ طَاعَةٌ فَإِذَا بَرَزُوا مِنْ عِنْدِكَ بَيَّتَ
طَائِفَةٌ مِنْهُمْ غَيْرَ الَّذِي تَقُولُ وَاللَّهُ يَكْتُبُ مَا يُبَيِّتُونَ
فَاعْرَضْ عَنْهُمْ وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ وَكَفَى بِاللَّهِ وَكِيلًا ﴿﴾

**(81) (Ve yekulune taatün, feiza berezu min indike
beyyete taifetün minhüm ğayrellezî tekulü, vAllahu
yektübü ma yübeyyitun* fea'ırd anhüm ve tevekkel
alellahi, ve kefâ Billâhi vekilâ;)**

**"Sana "Peki" derler, fakat senin yanından
çıktıklarında, içlerinden birtakımı, geceleyin
(gündüz) söylemiş olduklarının tersini kurarlar.
Allah onların geceleyin tasarladıklarını yazıyor. Sen
onlara aldırma. Allah'a güven. Vekil olarak Allah
yeter."**

60

﴿٨٢﴾ أَفَلَا يَتَدَبَّرُونَ الْقُرْآنَ وَلَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ

﴿٨٢﴾ غَيْرِ اللَّهِ لَوْجَدُوا فِيهِ اخْتِلَافًا كَثِيرًا ﴿٨٢﴾

(82) (Efelâ yetedebberunel Kûr'ân ve lev kâne min indî ğayrillahî levededu fihîhtilâfen kesîrâ;)

"Onlar hâlâ Kur'ân'ı gereği gibi düşünüp anlamaya çalışmazlar mı? Eğer o Allah'tan başkası tarafından indirilmiş olsaydı mutlaka onda birçok çelişkiler bulurlardı."

﴿٨٣﴾ وَإِذَا جَاءَهُمْ أَمْرٌ مِنَ الْأَمْنِ أَوْ الْخَوْفِ أَذَاعُوا بِهِ وَلَوْ رَدُّوهُ إِلَى الرَّسُولِ وَالِّى أُولَى الْأَمْرِ مِنْهُمْ لَعَلِمَهُ الَّذِينَ يَسْتَنْبِطُونَهُ مِنْهُمْ وَلَوْ لَا فَضْلَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتَهُ لَاتَّبَعْتُمُ الشَّيْطَانَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿٨٣﴾

(83) (Ve izâ caehüm emrûn minel emni evil havfi ezau Bihi, ve lev redduhu ilerRasûli ve ilâ ülil emri minhüm lealimehülleziîne yestenbitunehu minhüm* ve levlâ fadlullahî aleyküm ve rahmetuHU letteba'tümüş şeytane illâ kalîlâ;)

"Kendilerine güven veya korku hususunda bir haber geldiğinde onu hemen yayıverirler. Halbuki onu peygambere ve aralarında yetkili kimselere götürselerdi, onlardan sonuç çıkarmaya gücü yetenler, onu anlardı. Allah'ın üzerinizdeki lütfu ve rahmeti olmasaydı, pek azınız hariç, şeytana uyardınız."

﴿٨٤﴾ فَقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ لَا تُكَلِّفُ إِلَّا نَفْسَكَ وَحَرِّضِ الْمُؤْمِنِينَ عَسَى اللَّهُ أَنْ يَكُفَّ بَأْسَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَاللَّهُ أَشَدُّ بَأْسًا وَأَشَدُّ تَنْكِيلًا ﴿٨٤﴾

(84) Fekatil fî sebîlillâhi, lâ tükellefü illâ nefseke ve harridil mu'minîn* asellahu en yeküffe be'sellezîne keferu* vAllahu eşeddü be'sen ve eşeddü tenkilâ;

(Ey Muhammed) "Allah yolunda savaş! Sen ancak kendi yaptığından sorumlusun. Müminleri de savaşa teşvik et. Umulur ki, Allah kâfirlerin gücünü kırar. Hiç şüphesiz ki Allah kuvvet ve kudretçe çok daha güçlü, ve cezası daha çetindir."

﴿٨٥﴾ مَنْ يَشْفَعُ شَفَاعَةً حَسَنَةً يَكُنْ لَهُ نَصِيبٌ مِنْهَا
وَمَنْ يَشْفَعُ شَفَاعَةً سَيِّئَةً يَكُنْ لَهُ كَفْلٌ مِنْهَا وَكَانَ
اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ مُّقْتَدِرًا ﴿٨٥﴾

(85) (Men yeşfa' şefa'aten haseneten yekün lehu nasîbün minha* ve men yeşfa' şefa'aten seyyieten yekün lehu kiflün minhâ* ve kânAllahu alâ külli şey'in mukîtâ;

"Kim güzel bir işte aracılık ederse, ona o işin sevabından bir pay vardır. Kim de kötü bir şeyde aracılık yaparsa, ona da o kötülükten bir pay vardır. Allah her şeyi gözetip karşılığını verir."

﴿٨٦﴾ وَأِذَا حُيِّتُمْ بِتَحِيَّةٍ فَحَيُّوا بِأَحْسَنَ مِنْهَا أَوْ
رُدُّوهَا إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ حَسِيبًا ﴿٨٦﴾

(86) (Ve izâ huyyiytüm Bi tehıyyetin fehayyu Bi ahsene minha ev rudduha* innAllahe kâne alâ külli şey'in Hasîbâ;)

"Siz bir selâm ile selâmlandığınız zaman, siz de ondan daha güzeliyle karşılık verin veya verilen selâmı aynen iade edin. Şüphesiz Allah, her şeyin hesabını gereği gibi yapandır."

﴿٨٧﴾ اَللّٰهُ لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ لِيَجْمَعَنَّكُمْ اِلَى يَوْمٍ
الْقِيٰمَةِ لَا رَيْبَ فِيْهِ وَمَنْ اٰصَدَقُ مِنَ اللّٰهِ حَدِيْثًا ﴿٨٧﴾

(87) (Allahu lâ ilâhe illâ HU* leyecme'anneküm ilâ
yevmil kıyâmeti lâ raybe fih* ve men asdeku
minAllahi hadîsâ;

**"Kendinden başka ilâh olmayan Allah, sizi
kıyâmet gününde mutlaka biraraya toplayacaktır.
Bunda asla şüphe yoktur. Allah'tan daha doğru sözlü
kim olabilir?"**

﴿٨٨﴾ فَمَا لَكُمْ فِى الْمُنٰفِقِيْنَ فَعْتَبِيْنَ وَاللّٰهُ اَرْكَسَهُمْ
بِمَا كَسَبُوْا اَتْرِيْدُوْنَ اَنْ تَهْتَدُوْا مِنْ اَضَلَّ اللّٰهُ
وَمَنْ يُّضِلِّ اللّٰهُ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ سَبِيْلًا ﴿٨٨﴾

(88) (Femâ leküm fîl münafikîne fieteyni vAllahu
erkesehüm Bi mâ kesebu* etürüdune en tehdu men
edallellah* ve men yudlilillahu felen tecide lehu
sebiyla;)

**"O halde, siz niçin münafıklar hakkında iki gruba
ayrılıyorsunuz? Allah onları kazandıkları günah
yüzünden terslerine döndürdüğü halde Allah'ın
saptırdığını yola getirmek mi istiyorsunuz? Allah
kimi saptırırsa, sen onun için bir çıkış yolu
bulamazsın."**

﴿٨٩﴾ وَاُوۡلٰٓئِكَ لَوْ تَكَفَّرُوۡنَ كَمَا كَفَرُوۡا فَتَكُوۡنُوۡنَ سَوَآءً
فَلَا تَتَّخِذُوۡا مِنْهُمْ اَوْلِيَآءَ حَتّٰى يُهَاجَرُوۡا فِى سَبِيْلِ
اللّٰهِ فَاِنْ تَوَلَّوۡا فَخُذُوۡهُمْ وَاَقْتُلُوۡهُمْ حَيْثُ وُجِدْتُمُوۡهُمْ
وَلَا تَتَّخِذُوۡا مِنْهُمْ وٰلِيّآ وَلَا نَصِيْرًا ﴿٨٩﴾

(89) (Veddu lev tekfürüne kemâ keferu fetekunune sevaen felâ tettehızu minhüm evliyae hatta yühaciru fî sebîlillâh* fein tevellev fehuzûhüm vaktülühüm haysü vecedtümühüm* ve lâ tettehızu minhüm veliyyen ve lâ nasîrâ;)

"Onlar, küfür işledikleri gibi, sizin de küfür işleyip kendileriyle bir olmanızı arzu ettiler. Onun için, onlar Allah yolunda hicret edinceye kadar içlerinden dost edinmeyin. Eğer bundan yüz çevirirlerse onları yakalayın ve bulduğunuz yerde öldürün; Onlardan ne bir dost, ne de bir yardımcı edinmeyin."

﴿٩٠﴾ اِلَّا الَّذِيْنَ يَصْلُوْنَ اِلَى قَوْمٍ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ
مِيْثَاقٌ اَوْ جَآؤُكُمْ حَصْرَتٌ صُدُوْرُهُمْ اَنْ يُقَاتِلُوْكُمْ اَوْ
يُقَاتِلُوْا قَوْمَهُمْ وَلَوْ شَاءَ اللّٰهُ لَسَلَطَهُمْ عَلَيْكُمْ
فَلَقَاتِلُوْكُمْ فَاِنْ اَعْتَزَلْتُمْ فَلَمْ يُقَاتِلُوْكُمْ وَالْقَوَا
لِيْكُمْ السَّلَامُ فَمَا جَعَلَ اللّٰهُ لَكُمْ عَلَيْهِمْ سَبِيْلًا ﴿٩٠﴾

(90) (İllelezîne yesilune ilâ kavmin beyneküm ve beynehüm mîsakun ev cauküm hasıret suduruhüm en yukatiluküm ev yukatilu kavmehüm* ve lev şaAllahu leselletahüm aleyküm felekatelüküm* feini'tezelûküm felem yukatiluküm ve elkav ileykümüs seleme, femâ cealAllahu leküm aleyhim sebîlâ;)

"Ancak o kimselere dokunmayın ki, sizinle aralarında anlaşma olan bir kavme sığınmış bulunurlar. Yahut ne sizinle, ne de kendi kavimleriyle savaşmayı gönüllerine sığdıramayıp tarafsız olarak size gelmişlerdir. Eğer Allah dileseydi, onları size musallat kılardı, onlar da sizinle savaşmışlardı. Eğer onlar sizden uzak dururlar, sizinle savaşmayı size barış teklif ederlerse, Allah,

sizin için onlar aleyhine bir yol vermemiştir.”

﴿٩١﴾ سَتَجِدُونَ آخَرِينَ يُرِيدُونَ أَنْ يَأْمَنُوكُمْ وَيَأْمَنُوا
قَوْمَهُمْ كُلًّا رُدُّوا إِلَى الْفِتْنَةِ أُرْكَسُوا فِيهَا
فَإِنْ لَمْ يَعْتَرِضُوا وَيُلْقُوا إِلَيْكُمْ السَّلَمَ وَيَكُفُّوا
أَيْدِيَهُمْ فَخَدُّوهُمْ وَاقْتُلُوهُمْ حَيْثُ ثَقَّفْتُمُوهُمْ وَأُولَئِكَ
جَعَلْنَا لَكُمْ عَلَيْهِمْ سُلْطَانًا مُبِينًا ﴿٩١﴾

(91) (Setecidune aharîne yürüdune en
ye'menuküm ve ye'menu kavmehüm* küllemâ rüddu
ilel fitneti ürkisu fiha* fein lem ya'teziluküm ve
yulku ileykümüsseleme ve yeküffu eydiyehüm
fehuzuhüm vaktülühüm haysü sekıftümuhüm* ve
ülâiküm cealnâ leküm aleyhim sultanen mübînâ;)

**"Diğer birtakım kimseleri de bulacaksınız ki;
hem sizden emin olmak, hem de kavimlerinden emin
olmak isterler. Fitne için her davet olunuşlarında
onun içine başaşağı dalarlar. Eğer bunlar sizden
çekinmezlerse, kendilerini bulduğunuz yerde
yakalayın ve öldürün. İşte bunlar aleyhinde size açık
bir ferman verdik."**

﴿٩٢﴾ وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ أَنْ يَقتُلَ مُؤْمِنًا إِلَّا خَطَأً
وَمَنْ قَتَلَ مُؤْمِنًا خَطَأً فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مُؤْمِنَةٌ وَدِيَةٌ
مُسَلَّمَةٌ إِلَىٰ أَهْلِهِ إِلَّا أَنْ يَصَدَّقُوا فَإِنْ كَانَ مِنْ
قَوْمٍ عَدُوٍّ لَكُمْ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مُؤْمِنَةٌ وَإِنْ
كَانَ مِنْ قَوْمٍ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ مِيثَاقٌ فَدِيَةٌ مُسَلَّمَةٌ
إِلَىٰ أَهْلِهِ وَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مُؤْمِنَةٍ فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامٌ

شَهْرَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِ تَوْبَةً مِّنَ اللَّهِ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا
حَكِيمًا

92-) Ve mâ kâne li mu'minin en yaktule mu'minen illâ hataen, ve men katele mu'minen hataen fetahiryru rakabetin mu'minetin ve diyetün müsellemetün ila ehlihi illâ en yessaddeku* fein kâne min kavmin adüvvin leküm ve huve mu'minun fe tahriyru rekabetin mü'minetin, ve in kâne min kavmin beyneküm ve beynehüm miysakun fediyetün müsellemetün ilâ ehlihi ve tahrîru rekabetin mu'minetin, femen lem yecid fesıyamu şehreyni mütetabi'ayni, tevbeten minAllahi, ve kânAllahu Alîmen Hakîmâ;)

"Hata dışında bir mümin, diğer bir mümini öldüremez. Ve kim bir mümini yanlışlıkla öldürürse, mümin bir köle azad etmesi ve ölenin ailesine (varislerine) teslim edilecek bir diyet vermesi gerekir. Ancak ölünün ailesinin bağışlaması müstesnadır. Eğer öldürülen, mümin olmakla beraber size düşman bir kavimden ise, o zaman, öldürenin bir köle azad etmesi gerekir. Eğer öldürülen sizinle aralarında antlaşma olan bir kavimden ise, öldürenin, ölenin ailesine diyet vermesi ve mümin bir köle azad etmesi gerekir. Bunlara gücü yetmeyen de Allah tarafından tevbesinin kabulü için arka arkaya iki ay oruç tutması gerekir. Allah, Alîmdir (her şeyi bilendir), Hakîmdir (hüküm ve hikmet sahibidir)."

﴿٩٣﴾ وَمَنْ يَقْتُلْ مُؤْمِنًا مُتَعَمَّدًا فَجَزَاؤُهُ جَهَنَّمُ خَالِدًا فِيهَا وَغَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَلَعَنَهُ وَأَعَدَّ لَهُ عَذَابًا عَظِيمًا ﴿٩٣﴾

(93) (Ve men yaktül mu'minen müteammiden fecezauhu cehennemü hâlden fiha ve ğadııAllahu

aleyhi ve leanehu ve eadde lehu azaben azîmâ;)

"Kim bir mümini kasten öldürürse, cezası, içinde ebedî olarak kalacağı cehennemdir. Allah ona gazab ve lanet etmiş ve onun için büyük bir azab hazırlamıştır."

﴿٩٤﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا ضَرَبْتُمْ فِي سَبِيلِ
اللَّهِ فَتَيَّبُوا وَلَا تَقُولُوا لِمَنْ أَلْقَى إِلَيْكُمُ السَّلَامَ
لَسْتَ مُؤْمِنًا تَبْتَغُونَ عَرَضَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا فَعِنْدَ
اللَّهِ مَغَانِمٌ كَثِيرَةٌ كَذَلِكَ كُنْتُمْ مِنْ قَبْلُ فَمَنَّ اللَّهُ
عَلَيْكُمْ فَتَيَّبُوا إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ﴿٩٤﴾

(94) (Ya eyyühellezîne âmenu izâ darabtüm fi sebîlillâhi fetebeyyenu ve lâ tekulu limen elka ileykümüs Selâme leste mu'minen, tebtëğune aradal hayatid dünya* feindAllahi meğanimü kesîratün, kezâlike küntüm min kablü femennAllahu aleyküm fe tebeyyenu* innAllahe kâne Bi mâ ta'melune Habîrâ;

"Ey İmân edenler! Allah yolunda cihada çıktığınız zaman, mümini kâfirden ayırmak için iyice araştırın. Size selâm veren kimseye, dünya hayatının menfaatini gözeterek, "Sen mümin değilsin" demeyin. Allah katında çok ganimetler var. İslâm'a ilk önce girdiğiniz zaman siz de öyle idiniz. Sonra Allah size lutufta bulundu. Onun için iyice araştırın. Şüphesiz ki Allah, yaptıklarınızdan haberdardır."

Kimse kimsenin görünüşüne bakarak mü'min olup olmadığına karar veremez, dış görünüş olarak mü'min gözükmez fakat içinde neler olduğu bilinmez.

﴿٩٥﴾ لَا يَسْتَوِي الْقَاعِدُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ غَيْرُ أُولِي

الضَّرْرَ وَالْمُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ
فَضَّلَ اللَّهُ الْمُجَاهِدِينَ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ عَلَى الْقَاعِدِينَ
دَرَجَةً وَكُلًّا وَعَدَّ اللَّهُ الْحُسْنَى وَفَضَّلَ اللَّهُ الْمُجَاهِدِينَ
عَلَى الْقَاعِدِينَ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿٩٥﴾

**(95) (Lâ yestevil kaidune minel mu'miniyne ğayru
ülid darari vel mücahidune fî sebîlillâhi Bi emvalihim
ve enfüsihim* faddalellahul mücahidîne Bi
emvalihim ve enfüsihim alel kaidîne dereceten, ve
küllen veadAllahul husna* ve faddalellahul
mücahidîne alel kaidîne ecren azîmâ;)**

**"Müminlerden özür sahibi olmaksızın oturanlarla
Allah yolunda mallarıyla, canlarıyla cihad edenler
eşit olamazlar. Allah, mallarıyla, canlarıyla cihad
edenleri, derece itibariyle, oturanlardan üstün kıldı.
Allah onların hepsine de cenneti vaad etmiştir.
Bununla beraber Allah mücahitlere, oturanların
üzerinde büyük bir ecir vermiştir."**

﴿٩٦﴾ دَرَجَاتٍ مِنْهُ وَمَغْفِرَةً وَرَحْمَةً وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا
رَحِيمًا ﴿٩٦﴾

**(96) (Derecâtin minhü ve mağfireten ve
rahmeten, ve kânAllahu Ğafuren Rahîmâ;)**

**"Kendi katından derece derece rütbelere, bir
mağfiret ve rahmet vermiştir. Öyle ya, O çok
bağışlayıcı, çok merhamet edicidir."**

﴿٩٧﴾ إِنَّ الَّذِينَ تَوَفَّيْتُمْ الْمَلَائِكَةَ ظَالِمِي أَنْفُسِهِمْ
قَالُوا فِيمَ كُنْتُمْ قَالُوا كُنَّا مُسْتَضْعَفِينَ فِي الْأَرْضِ

قَالُوا أَلَمْ تَكُنْ أَرْضُ اللَّهِ وَاسِعَةً فَتُهَاجِرُوا فِيهَا
فَأُولَئِكَ مَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ وَسَاءَتْ مَصِيرًا ﴿٩٧﴾

(97) (İnnellezîne teveffahümül Melâiketü zalimî enfüsihim kâlu fîme küntüm* kâlu künnâ müstad'afîne fil Ard* kâlu elem tekün Ardullahi vasiaten fe tühaciru fîha* feülâike me'vahüm cehennem* ve sâet mesîrâ;)

"Melekler, kendilerine zulmeden kişilerin canlarını aldıklarında, onlara, "Ne işte idiniz?" derler. Onlar da: "Biz yer yüzünde zayıf kimselerdik." derler. Melekler: "Allah'ın yeryüzü geniş değil miydi, siz de orada hicret etseydiniz ya?" derler. İşte bunların varacakları yer cehennemdir. O ne kötü gidiş yeridir."

﴿٩٨﴾ اِلَّا الْمُسْتَضَعْفِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ وَالْوِلْدَانِ
لَا يَسْتَطِيعُونَ حِيلَةً وَلَا يَهْتَدُونَ سَبِيلًا ﴿٩٨﴾

(98) (İllel müstad'afîne minerRicali ven nisâi vel vildâni lâ yestetî'une hîleten ve lâ yehtedune sebîlâ ;)

"Ancak gerçekten aciz ve zayıf olan, çaresiz kalan ve hicret etmeye yol bulamayan erkekler, kadınlar ve çocuklar hariç..."

﴿٩٩﴾ فَأُولَئِكَ عَسَى اللَّهُ أَنْ يَعْفُوَ عَنْهُمْ وَكَانَ
اللَّهُ عَفْوًا غَفُورًا ﴿٩٩﴾

(99) (Feülâike asallahu en ya'füve anhüm* ve kânAllahu Afüvven Ğafura;)

"Umulur ki, Allah bu kimseleri affeder. Allah çok affedici, çok bağışlayıcıdır."

﴿١٠٠﴾ وَمَنْ يُهَاجِرْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ يَجِدْ فِي الْأَرْضِ
مُرَآغَمًا كَثِيرًا وَسَعَةً وَمَنْ يَخْرُجْ مِنْ بَيْتِهِ مُهَاجِرًا
إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ ثُمَّ يُدْرِكْهُ الْمَوْتُ فَقَدْ وَقَعَ أَجْرُهُ
عَلَى اللَّهِ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿﴾

(100) (Ve men yühacir fî sebîlillâhi yecid fîl Ardı mürağamen kesîren veseaten, ve men yahruc min beytihi muhaciren ilÂllahi ve RasûliHî sümme yüdrikhül mevtü fekad vekaa ecruhu alellah* ve kânAllahu Ğafuren Rahîmâ;)

"Her kim Allah yolunda hicret ederse, yeryüzünde gidecek çok yer de bulur, genişlik de bulur. Her kim Allah'a ve Peygamberine hicret etmek maksadıyla evinden çıkar da sonra kendisine ölüm yetişirse, kuşkusuz onun mükafatı Allah'a düşer. Allah çok bağışlayıcıdır, çok merhamet edicidir."

﴿١٠١﴾ وَإِذَا ضَرَبْتُمْ فِي الْأَرْضِ فَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ
أَنْ تَقْصُرُوا مِنَ الصَّلَاةِ إِنْ خِفْتُمْ أَنْ يَفْتِنَكُمُ الَّذِينَ
كَفَرُوا إِنَّ الْكَافِرِينَ كَانُوا لَكُمْ عَدُوًّا مُبِينًا ﴿﴾

(101) (Ve izâ darebtüm fîl Ardı feleyse aleyküm cünahun en taksuru mines Salâti, in hıftüm en yeftinekümüllezîne keferu* innel kafirîne kânu leküm adüvven mübînâ;)

"Yeryüzünde sefere çıktığınızda kâfirlerin size bir kötülük yapacağından korkarsanız namazı kısaltmanızda size bir vebal yoktur. Kuşkusuz kâfirler sizin apaçık düşmanınızdır."

﴿١٠٢﴾ وَإِذَا كُنْتَ فِيهِمْ فَأَقَمْتَ لَهُمُ الصَّلَاةَ فَلْتَقُمْ

طَائِفَةٌ مِنْهُمْ مَعَكَ وَلِيَأْخُذُوا أَسْلِحَتَهُمْ فَإِذَا سَجَدُوا
فَلْيَكُونُوا مِنْ وَرَائِكُمْ وَلْتَأْتِ طَائِفَةٌ أُخْرَى لَمْ يُصَلُّوا
فَلْيُصَلُّوا مَعَكَ وَلِيَأْخُذُوا حِذْرَهُمْ وَأَسْلِحَتَهُمْ وَدَّ الَّذِينَ
كَفَرُوا لَوْ تَغْفُلُونَ عَنْ أَسْلِحَتِكُمْ وَأَمْتِعَتِكُمْ فَيَمِيلُونَ
عَلَيْكُمْ مِيلَةً وَاحِدَةً وَلَا جَنَاحَ عَلَيْكُمْ أَنْ كَانَ بَكُمْ
أَذَى مِنْ مَطَرٍ أَوْ كُنْتُمْ مَرْضَى أَنْ تَضَعُوا أَسْلِحَتَكُمْ
وَخُذُوا حِذْرَكُمْ إِنَّ اللَّهَ أَعَدَّ لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُهِينًا ﴿١٠٢﴾

(102) (Ve izâ künte fihim feekamte lehümüs Salâte feltekum taifetün minhüm meake vel ye'huzü eslihatehüm* feiza secedu felyekûnu min veraiküm* velte'ti taifetün uhra lem yusallu fel yusallu meake velye'huzü hızzehüm ve eslihatehüm* veddelleziyne keferu lev tağfûlune an eslihatiküm ve emtiatiküm feyemiylune aleyküm meyleten vahıdeten, ve la cünaha aleyküm in kâne Bi küm ezen min metarin ev küntüm merda en tedau eslihateküm* ve huzu hızzraküm* innAllahe eadde lil kâfirîne azaben mühînâ;)

"Sen onların aralarında bulunup da onlara namaz kıldırduğında içlerinden bir kısmı seninle beraber namaza dursun. Silâhlarını da yanlarına alsınlar. Bunlar secdeye vardıklarında diğer bir kısmı arkanızda beklesin. Sonra o namaz kılmamış olan diğer kısım gelsin seninle beraber kılsınlar ve ihtiyatlı bulunsunlar, silahlarını yanlarına alsınlar. Kâfirler arzu ederler ki, silahlarınızdan ve eşyanızdan bir gafil olsanız da size ani bir baskın yapsalar. Eğer size yağmur gibi bir eziyet erişir veya hasta olursanız silahlarınızı bırakmanızda bir vebal yoktur. Bununla beraber ihtiyatı elden bırakmayın. Kuşkusuz Allah kâfirlere alçaltıcı bir azap hazırlamıştır."

﴿١٠٣﴾ فَآذَا قَضَيْتُمُ الصَّلَاةَ فَادْكُرُوا اللَّهَ قِيَامًا
 وَقُعُودًا وَعَلَىٰ جُنُوبِكُمْ فَآذَا اطمَآنَنْتُمْ فَآقِيمُوا
 الصَّلَاةَ إِن الصَّلَاةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا
 مَّوْقُوتًا ﴿١٠٣﴾

(103) (Feizâ kadaytümüs Salâte fezkürullahe kıyamen ve kuuden ve alâ cünubiküm* feizatme'nentüm feekıymus Salâte, innesSalâte kânet alel mu'minîne kitaben mevkuta;)

"O korkulu zamanda namazı kıldınız mı gerek ayakta, gerek otururken ve gerek yanlarınız üzerinde hep Allah'ı zikredin. Korkudan kurtulduğunuzda namazı tam erkânı ile kılın. Çünkü namaz müminlere belirli vakitlerde yazılı bir farzdır."

﴿١٠٤﴾ وَلَا تَهِنُوا فِي ابْتِغَاءِ الْقَوْمِ إِن تَكُونُوا
 تَالِمُونَ فَآنَّهُمْ يَأْلَمُونَ كَمَا تَأْلَمُونَ وَتَرْجُونَ مِن
 اللَّهِ مَا لَا يَرْجُونَ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿١٠٤﴾

(104) (Ve lâ tehinu fibtiğail kavm* in tekûnu te'lemune feinnehüm ye'lemune kema te'lemun* ve tercune minAllahi ma lâ yercun* ve kânAllahu Alîmen Hakîmâ;)

"Düşman topluluğunu takip etmede gevşeklik göstermeyin. Eğer siz acı duyuyorsanız, kuşkusuz onlar da sizin acı duyduğunuz gibi acı çekiyorlar. Oysa siz Allah'tan onların ümit edemeyecekleri şeyleri umuyorsunuz. Kuşkusuz Allah her şeyi bilendir, hikmet sahibidir."

﴿١٠٥﴾ اِنَّا اَنْزَلْنَا اِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ لِتَحْكُمَ
بَيْنَ النَّاسِ بِمَا اَرَاكَ اللّٰهُ وَلَا تَكُنْ لِلْخَائِنِينَ
خَصِيْمًا

(105) (İnnâ enzelnâ ileykel Kitabe Bil hakkı li tahküme beynenNâsi Bi mâ erakellah* ve lâ tekün lil hainîne hasîmâ;)

"Biz sana Kitab (Kur'ân)ı hak olarak indirdik ki, insanlar arasında Allah'ın sana gösterdiği şekilde hüküm veresin. Sakın hainlerin savunucusu olma!"

﴿١٠٦﴾ وَاَسْتَغْفِرِ اللّٰهَ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ غَفُوْرًا رّٰحِيْمًا

(106) (Vestağfirillah* innAllahe kâne Ğafuren Rahîmâ;)

"Allah'tan bağışlanmanı dile. Şüphesiz, Allah bağışlayıcıdır, esirgeyicidir."

﴿١٠٧﴾ وَلَا تُجَادِلْ عَنِ الدّٰيْنِ يَخْتَانُوْنَ اَنْفُسَهُمْ
اِنَّ اللّٰهَ لَا يُحِبُّ مَنْ كَانَّ خَوَانًا اٰثِيْمًا

(107) Ve lâ tücadil anillezîne yahtanune enfüsehüm* innAllahe lâ yuhıbbı men kâne havvanen esîmâ;)

"Kendilerine hainlik edenleri savunma. Muhakkak Allah hain günahkârları sevmez."

﴿١٠٨﴾ يَسْتَخْفُوْنَ مِنَ النَّاسِ وَلَا يَسْتَخْفُوْنَ مِنَ اللّٰهِ
وَهُوَ مَعَهُمْ اِذْ يُبَيِّتُوْنَ مَا لَا يَرْضٰى مِنَ الْقَوْلِ وَكَانَ

اللَّهُ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطًا ﴿١٠٨﴾

73

(108) Yestahfune minen Nasi ve lâ yestahfune minAllahi ve HUve meahüm iz yübeyyitune ma lâ yerda minel kavî* ve kânAllahu Bi mâ ya'melune muhîta;)

"Bunlar, insanlardan (hainliklerini) gizlerler de, Allah'tan gizlemezler. Oysa O, geceleyin istemediği şeyi kurarlarken onların yanı başlarındadır. Allah, onların yaptıklarını (ilmiyle) kuşatmıştır."

﴿١٠٩﴾ هَآأَنْتُمْ هَآؤَلَاءِ جَادَلْتُمْ عَنْهُمْ فِى الْحَيَوةِ
الدُّنْيَا فَمَنْ يُجَادِلُ اللَّهَ عَنْهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ أَمْ
مَنْ يَكُونُ عَلَيْهِمْ وَكِيلاً ﴿١٠٩﴾

(109-) Ha entüm haülâi cadeltüm anhüm fil hayatid dünya femen yücadilullahe anhüm yevmel kıyameti emmen yekûnü aleyhim vekîla;)

"Haydi siz dünya hayatında onları savunuverdiniz (diyelim). Peki kıyamet gününde Allah'ın huzurunda onları kim savunacaktır? Yahut onlara kim vekil olacaktır?"

﴿١١٠﴾ وَمَنْ يَعْمَلْ سُوءًا أَوْ يَظْلِمْ نَفْسَهُ ثُمَّ يَسْتَغْفِرِ
اللَّهَ يَجِدِ اللَّهَ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿١١٠﴾

(110) (Ve men ya'mel suen ev yazlim nefsehu sümme yestağfirillahe yecidillahe Ğafuren Rahîmâ;)

"Kim bir kötülük işler, yahut nefesine zulmeder, sonra da Allah'tan bağışlanmasını dilerse, Allah'ı bağışlayıcı ve esirgeyici bulur."

﴿١١١﴾ وَمَنْ يَكْسِبِ إِثْمًا فَإِنَّمَا يَكْسِبُهُ عَلَى نَفْسِهِ

74

﴿١١١﴾ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿١١١﴾

(111) (Ve men yeksib ismen feinnemâ yeksibuhu alâ nefsih* ve kânAllahu Alîmen Hakîmâ;)

"Kim bir kötülük işlerse, kendi nefesine kötülük etmiş olur. Allah her şeyi hakkıyla bilendir, hikmet sahibidir."

﴿١١٢﴾ وَمَنْ يَكْسِبْ خَطِيئَةً أَوْ إِثْمًا ثُمَّ يَرْمِ بِهِ بَرِيئًا

﴿١١٢﴾ فَقَدْ أَحْتَمَلَ بُهْتَانًا وَإِثْمًا مُّبِينًا ﴿١١٢﴾

(112) (Ve men yeksib hatî'eten ev ismen sümme yermi Bihi berî'en fekadıhtemele bühtanen ve ismen mübînâ;)

"Kim bir hata veya bir günah işler de sonra onu bir suçsuzun üzerine atarsa, muhakkak iftira etmiş ve apaçık bir günah yüklenmiş olur."

﴿١١٣﴾ وَلَوْ لَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكَ وَرَحْمَتُهُ لَهَمَّتْ طَائِفَةٌ

﴿١١٣﴾ مِنْهُمْ أَنْ يُضِلُّوكَ وَمَا يُضِلُّونَ إِلَّا أَنْفُسَهُمْ وَمَا يَضُرُّونَكَ

﴿١١٣﴾ مِنْ شَيْءٍ وَأَنْزَلَ اللَّهُ عَلَيْكَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَعَلَّمَكَ

﴿١١٣﴾ مَا لَمْ تَكُنْ تَعْلَمُ وَكَانَ فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكَ عَظِيمًا ﴿١١٣﴾

(113) (Ve levlâ fadlullahi aleyke ve rahmetuHU lehemmet taifetün minhüm en yudılluke, ve mâ yudıllune illâ enfüsehüm ve mâ yedurruneke min şey'in, ve enzellAllahu aleykel Kitabe vel Hikmete ve allemeke mâ lem tekün ta'lemu, ve kâne fadlullahi aleyke azîmâ;)

"Eğer Allah'ın sana lütuf ve merhameti olmasaydı, onlardan bir güruh seni sapıtmaya

çalışırdı. Halbuki onlar, ancak kendi nefislerini saptırırlar, sana hiçbir zarar veremezler. Allah, sana

75

Kitab (Kûr'ân)ı ve hikmeti indirmiş ve sana bilmediğin şeyleri öğretmiştir. Allah'ın sana olan lütfu büyüktür."

Efendimize (s.a.v) ait olan bu Âyet-i Kerîme onun varlığında hepimize aittir ve hepimiz ondan nasibimizi almalıyız. Bu Âyetleri anlayıp, idrak etmeye başladığımız anda bu Âyetler bize inmeye başlıyorlar. Bu Âyetler defalarca okunur fakat anlaşılmaz çünkü kabiliyet yoktur, işte rahmetin en büyüklerinden biriside Cenâb-ı Hakk'ın bu Âyetleri anlayacak kabiliyeti vermesidir. Cenâb-ı Hakk rahmetinden bunların hepsini yapıyor fakat gaflette olup bunlara ilgisiz kalınıyor. Efendimize (s.a.v) ve ümmetine hikmet verilmiştir. Bilgiyi bir yönden kişi kendi çalışmasıyla üretir, bir de bilmediklerinin Hakk tarafından öğretilmesiyle öğrenir.

﴿١١٤﴾ لَا خَيْرَ فِي كَثِيرٍ مِّنْ نَّجْوَاهُمْ إِلَّا مَنَ أَمَرَ
بِصَدَقَةٍ أَوْ مَعْرُوفٍ أَوْ إِصْلَاحٍ بَيْنَ النَّاسِ وَمَن يَفْعَلْ
ذَلِكَ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ فَسَوْفَ نُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿١١٤﴾

(114) (Lâ hayre fî kesîrin min necvahüm illâ men emera Bi sadakatin ev ma'rufin ev ıslahın beyen Nas* ve men yaf'al zalikebtiğae merdatillahi fesevfe nü'tîhi ecren azîmâ;)

"Bir sadaka vermeyi yahut iyilik yapmayı veyahut da insanlar arasını düzeltmeyi emreden (ler) inki hariç, onların aralarındaki gizli gizli konuşmalarının çoğunda hiçbir hayır yoktur. Kim bunları sırf Allah'ın rızasını kazanmak için yaparsa, yakında ona büyük bir mükâfat vereceğiz."

﴿١١٥﴾ وَمَن يُشَاقِقِ الرَّسُولَ مِن بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُ

الهُدَى وَيَتَّبِعْ غَيْرَ سَبِيلِ الْمُؤْمِنِينَ نُوَلِّهِ مَا تَوَلَّى

76

وَنُصَلِّهِ جَهَنَّمَ وَسَاءَتْ مَصِيرًا ﴿١١٥﴾

(115) (Ve men yuşakıkır Rasûle min ba'di mâ tebeyene lehül hüdâ ve yettebı' ğayre sebîlil mu'minîne nüvellihî mâ tevellâ ve nuslihi cehennem* ve sâet mesîrâ;)

"Kim kendisine doğru yol besbelli olduktan sonra Peygamber'e karşı çıkar, müminlerin yolundan başkasına uyup giderse onu döndüğü yolda bırakırız ve cehenneme sokarız. Orası ne kötü bir gidiş yeridir."

﴿١١٦﴾ اِنَّ اللّٰهَ لَا يَغْفِرُ اَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا
دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللّٰهِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا

بَعِيدًا ﴿١١٦﴾

(116) (İnnAllahe lâ yağfiru en yüşreke Bihi ve yağfiru ma dune zâlike li men yeşau, ve men yüşrik Billâhi fekad dalle dalalen beidâ;)

"Şüphesiz Allah kendisine ortak koşulmasını bağışlamaz. Bunun dışında dilediğini bağışlar. Allah'a ortak koşan, muhakkak ki, derin bir sapıklığa düşmüştür."

Şirk, varlıkta Allah'tan başkasına bir varlık vermektir. Bizler bütün varlıktaki fiillerin Hakk'ın fiili olduğunu idrak ettiğimizde zâhiri olarak olsa şirkten kurtuluyoruz. Bütün varlıkta faaliyette olanın Hakk'ın varlığı olduğunu idrak etmek şirkten kurtulmanın hükmüdür. Allah'tan uzak olmak demek, marifet bilgisinin bilinmemesi demektir ve bu şekilde Hakk'ın zâtına çok uzak olur.

﴿١١٧﴾ اِن يَدْعُونَ مِن دُونِهِ اِلَّا اِنَاثًا وَاَن يَدْعُونَ
اِلَّا شَيْطَانًا مَّرِيدًا ﴿﴾

77

(117) (İn yed'une min duniHî illâ inasen, ve in yed'une illâ şeytanen merîdâ;)

"Onlar, Allah'ı bırakırlar da, yalnız dişilere taparlar. Böylece ancak inatçı şeytana tapmış olurlar."

﴿١١٨﴾ لَعَنَهُ اللّٰهُ وَقَالَ لَاتَّخِذَنَّ مِن عِبَادِكَ نَصِيبًا
مَّفْرُوضًا ﴿﴾

(118) (Leanehullah* ve kâle leettehizenne min ibâdike nesîben mefruda;)

"Allah o şeytana lânet etti. Ve o da: "Elbette senin kullarından belirli bir pay alacağım,"

(119) (Ve leüdüllennehüm ve le ümennyennehüm ve le âmürrennehüm fele yübettikünne azanelen'ami ve leamürennehüm fele yügayyirunne halkallah* ve men yettehızış şeytane veliyyen min dunillâhi fekad hasira husranen mübînâ;)

"onları mutlaka saptıracağım, onları boş kuruntulara sokacağım, ve onlara emredeceğim de hayvanların kulaklarını yaracaklar, onlara emredeceğim de Allah'ın halkını değiştirecekler" dedi. Kim Allah'ı bırakıp da şeytanı dost edinirse, şüphesiz o, apaçık bir ziyana uğramış olur."

﴿١٢٠﴾ يَٰٓعِدُهُمْ وَيَمْنِيهِمْ وَمَا يَعِدُهُمُ الشَّيْطَانُ اِلَّا
غُرُورًا ﴿﴾

(120) (Yaidühüm ve yümennîhim* ve mâ yaidühümüş şeytânü illâ ğururâ;)

78

"Şeytan onlara vaad eder ve onları boş umutlarla oyalar. Oysa şeytanın onlara vaadi, aldatmadan başka bir şey değildir."

﴿١٢١﴾ أُولَئِكَ مَاوَاهُمُ جَهَنَّمُ وَلَا يَجِدُونَ عَنْهَا مَحِيصًا ﴿١٢١﴾

(121) (Ülâike me'vahüm cehennemü ve lâ yecidune anha mehîsâ;)

"Bunların varacakları yer cehennemdir. Ondan kurtulmak için çare bulamazlar."

﴿١٢٢﴾ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَنُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرَى مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا وَعَدَّ اللَّهُ حَقًّا وَمَنْ أَصْدَقُ مِنَ اللَّهِ قِيلًا ﴿١٢٢﴾

(122) (Vellezîne âmenu ve amilus sâlihati senudhilühüm cennâtin tecrî min tahtihel enharu halidîne fihâ ebedâ* va'dAllahi hakkân, ve men asdaku minAllahi kîlâ;)

"İmân edip iyi işler yapanları da altlarından ırmaklar akan cennetlere sokacağız, orada ebedî olarak kalacaklardır. Bu, Allah'ın gerçek vaadidir. Allah'dan daha doğru sözlü kim olabilir?"

﴿١٢٣﴾ لَيْسَ بِأَمَانِيِّكُمْ وَلَا أَمَانِيَّ أَهْلِ الْكِتَابِ مَنْ يَعْمَلْ سَوْءًا يَجْزَ بِهِ وَلَا يَجِدْ لَهُ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا ﴿١٢٣﴾

(123) (Leyse Bi emâniyyiküm ve lâ emaniyyi ehli Kitab* men ya'mel suen yücze Bihi ve lâ yecid lehu min dunillâhi veliyyen ve lâ nesîrâ;)

79

"(İş), ne sizin kuruntunuza, ne de kitap ehlinin kuruntusuna göredir. Kötülük yapan, o yüzden cezalandırılır. O, kendisine Allah'tan başka ne bir dost, ne de bir yardımcı bulabilir."

﴿١٢٤﴾ وَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ مِنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَىٰ
وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَٰئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ وَلَا يُظْلَمُونَ
نَقِيرًا

(124) (Ve men ya'mel mines salihati min zekerin ev ünsa ve huve mu'minun feülâike yedhulunel cennete ve lâ yuzlemune nekîrâ;)

"Erkek veya kadın, kim mümin olur da güzel amellerden işlerse, işte onlar cennete girerler. Zerre kadar da haksızlığa uğratılmazlar."

﴿١٢٥﴾ وَمَنْ أَحْسَنُ دِينًا مِمَّنْ أَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلَّهِ وَهُوَ
مُحْسِنٌ وَاتَّبَعَ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَاتَّخَذَ اللَّهُ إِبْرَاهِيمَ
خَلِيلًا

(125) (Ve men ahsenü diyne mimmen esleme vechehu Lillâhi ve huve muhsinun vettebea millete İbrâhîme haniyfa* vettehazAllahu İbrâhîme halîlâ;)

"İyilik yaparak kendisini Allah'a teslim eden ve İbrahim'in dinine dosdoğru olarak tâbi olan kimseden, din bakımından daha iyi kim olabilir? Allah, İbrâhîm'i dost edinmişti."

İbrâhâm (a.s.) a Rabbi "teslim ol" deyince, İbrâhîm (a.s.) da "Ben alemlerin Rabbine teslim oldum" demiştir. Bu bir oluşumun devamı olan Âyettir. İlk önce teslimiyet nedir, kime teslim olunacak, şartları nelerdir bunların bilinmesi gereklidir.

80

Teslimiyet söz ile değil, ancak fiiliyat ile yaşama geçirmek ile olacak şeydir. Bir acı geldiğinde buna dayanmam, bu ağır gelir dendiğinde teslimiyet gerçekleşmez. Mesnevi-i Şerif'te hikâyesi anlatılan vücuduna aslan dövmesi yaptırmak isteyen adamın hikâyesi çok güzel bir örnektir, dövmeci işine başlar başlamaz canı yandıkça aslan'ın bir parçasında vazgeçerek sonuçta dövme yaptıramayan adamın, vücudunda aslan dövmesi oluşmadığı gibi, kendisinde İlâh-î nakış isteyenlerde o nakşın getireceği zorluklara katlanacaklardır. Ölü yıkayıcının elinde meyyit gibi olmak diye anlatılan bu teslimiyet ile teslim olmak lâzımdır. Düşünce olarakta kendinde bulunan düşünceleri ortadan kaldırıp seyir yolunda olması gereken düşüncelerle hayatı sürdürmektir, zâhiren teslim olunabilir fakat aklındaki düşünceler farklı ise bu teslimiyet değildir.

Allah'ın ihsanı rüyetullah yani müşahadedir. Efendimiz (s.a.v) ihsanı tanımlarken "*Namazı Allah'ı görüyormuş gibi kılmaktır*" demek sûretiyle bunu tanımlamıştır.

İhsân olunan şey marifetullah yani kendini tanıma ilmidir ve bu da muhsinlerden yani kendilerine evvelce ihsan olunmuşlardan gelir. Zâti ihsan muhsinlere yapılıyor ve muhsinlerde onu başkalarına ihsan ediyorlar. Hakk başlangıçta ihsân sahibi, Rabbına ihsan ediyor, Rab kuluna ihsan ediyor ve kul muhsin oluyor. Ve bu ihsan hiç bir zaman bitmez, dağıtıldıkça yerine yenisi gelir. "Bu husuta daha geniş bilgi (*İmân, ikân, ihsân*) isimli küçük kitabımızda vardır dileyen oraya da bakabilir.

﴿١٢٦﴾ وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَكَانَ

اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ مُّحِيطٌ ﴿١٢٦﴾

(126) (Ve Lillâhi mâ fîs Semâvati ve mâ fil Ard* ve kânAllahu Biküllü şey'in muhitâ;)

"Göklerde ve yerde olanların hepsi Allah'ındır. Allah, her şeyi kuşatıcıdır."

81

﴿١٢٤﴾ وَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ مِنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَىٰ
وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَٰئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ وَلَا يُظْلَمُونَ
نَقِيرًا ﴿١٢٧﴾

(127) (Ve yesteftuneke fîn nisâ'* kulillahu yüftüküm fihinne, ve mâ yütlâ aleyküm fil Kitabi fi yetamen nisailatî lâ tü'tunehünne mâ kütibe lehünne ve terğabune en tenkihuhünne vel müstad'afine minel vildani ve en tekumu lil yetamâ Bil kıst* ve mâ tef'alu min hayrin feinnAllahe kâne Bihi Alîmâ;)

"Kadınlar hakkında senden fetva isterler. De ki: Onlar hakkındaki fetvayı size Allah veriyor: Yazılmış hakları olan mirası kendilerine vermediğiniz ve nikâhlanmayı istemediğiniz öksüz kızlar ve zavallı çocuklara ve bir de yetimlere adaletle davranmanız hakkında Kitap'ta size okunan Âyetler vardır. Sizin her yaptığınız iyiliği, muhakkak Allah bilir.

﴿١٢٨﴾ وَإِن مَّرَأَةٌ خَافَتْ مِنْ بَعْلِهَا نُشُوزًا أَوْ إِعْرَاضًا
فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا أَنْ يُصْلِحَا بَيْنَهُمَا صُلْحًا وَالصُّلْحُ
خَيْرٌ وَأُحْضِرَتِ الْأَنْفُسُ الشُّحَّ وَإِنْ تُحْسِنُوا وَتَتَّقُوا
فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ﴿١٢٨﴾

(128) (Ve inimraetün hafet min ba'liha nüşuzen ev ı'radan felâ cünaha aleyhimâ en yusliha beynehüma sulha* ves sulhu hayr* ve uhdiretil enfüsüş şuhha,

ve in tuhsinu ve tetteku fe innAllahe kâne Bi mâ ta'melune Habîrâ;)

"Eğer bir kadın kocasının geçimsizliğinden, yahut kendisinden yüz çevirmesinden endişe ederse, aralarında bir sulh yapmalarında, onlara bir günah yoktur. Sulh hep hayırlıdır. Zaten nefisler kıskançlı ğa hazırdır. Eğer iyi geçinir ve geçimsizlikten

82

sakınırsanız, şüphesiz Allah yaptıklarınızdan haberdardır."

﴿١٢٩﴾ وَلَنْ تَسْتَطِيعُوا أَنْ تَعْدُلُوا بَيْنَ النِّسَاءِ وَلَوْ حَرَصْتُمْ فَلَا تَمِيلُوا كُلَّ الْمَيْلِ فَتَذَرُوهَا كَالْمُعَلَّقَةِ وَإِنْ تُصْلِحُوا وَتَتَّقُوا فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿١٣٠﴾

(129) (Ve len testetî'u en ta'dilu beynen nisâi ve lev harastüm felâ temîlu küllelmeyli fetezeruha kelmuallekati, ve in tuslihu ve tetteku feinnAllahe kâne Ğafuren Rahîmâ;)

"Kadınlarınız arasında her yönden adaletli davranmaya ne kadar uğraşsanız buna güç yetiremezsiniz. Bari birisine tamamen kapılıp da diğerini askıya alınmış gibi bırakmayın. Eğer arayı düzeltir ve haksızlıktan korunursanız, şüphesiz Allah çok bağışlayıcı ve esirgeyicidir."

﴿١٣٠﴾ وَإِنْ يَتَفَرَّقَا يُغْنِ اللَّهُ كُلًّا مِنْ سَعَتِهِ وَكَانَ اللَّهُ وَاسِعًا حَكِيمًا ﴿١٣١﴾

(130) (Ve in yeteferreka yuğnillahu küllen min seatiHİ, ve kânAllahu Vâsian Hakîmâ;)

"Eğer karı-koca birbirlerinden ayrılacak olurlarsa, Allah, onların her birini geniş lutfuyla muhtaç bırakmaz. Allah'ın lutfu geniştir, hikmeti büyüktür."

﴿١٣١﴾ وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَلَقَدْ وَصَّيْنَا الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ وَإِيَّاكُمْ

83
أَنْ اتَّقُوا اللَّهَ وَإِنْ تَكْفُرُوا فَإِنَّ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ
وَمَا فِي الْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ غَنِيًّا حَمِيدًا ﴿١٣١﴾

(131) (Ve Lillâhi ma fîs Semâvati ve ma fîl Ard* ve lekad vasseynellezîne utül Kitabe min kablüküm ve iyyaküm enittekullah* ve in tekfüru feinne Lillâhi mâ fîs Semâvati ve mâ fîl Ard* ve kânAllahu Ğaniyyen Hamîda;)

"Göklerde ve yerde ne varsa hepsi Allah'ındır. Sizden önce kendilerine kitap verilenlere ve size Allah'tan korkmanızı emrettik. Eğer inkâr ederseniz, biliniz ki, göklerde ve yerde ne varsa hepsi Allah'ındır. Allah hiçbir şeye muhtaç değildir, hamd ve senâ O'na yakışır."

Semâvat ve arz Allah'ın zuhurlarını meydana çıkarması içindir. Semâvat ve arz Cenâb-ı Hakk'ın esmâ-i İlâhiyyesinin sûretlenmiş mânâlarıdır. Cenâb-ı Hakk bu âlemleri kendi zuhuru için halketti, mânâların yoğunlaşp, görünür, bilinir hale gelmesi için halketti. Hakikat tek olduğu için bütün ümmetlere aynı şekilde tebliğ ediliyor. "Allah'ı övecek vasıfta hiçbir mahlûk yoktur," övgü sadece Allah'a mahsustur. Bir yönüyle bakıldığında, (İlâ) hükmünde "Allah'a" dır, diğer yönüyle (il) hükmünde bakıldığında, "Hamd-ı ancak Allah Yapar" kul bu hususta acizdir. Bu hususta söz çoktur, bu kadar dikkat çekişle bırakalım. *Daha fazla bilgi isteyenler (Elhamd-Fâtihâ Sûresi) isimli kitabımıza bakabilirler.*

﴿١٣٢﴾ وَلِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ وَكَفٰى
بِاللّٰهِ وَكِيلًا ﴿﴾

(132) (Ve Lillâhi mâ fîsSemâvati ve mâ fîl' Ard*
ve kefâ Billâhi Vekîlâ;)

**"Göklerde ve yerde ne varsa hepsi Allah'ındır.
Vekil olarak Allah yeter."**

84

﴿١٣٣﴾ اِنْ يَشَا يُذْهِبْكُمْ اَيُّهَا النَّاسُ وَيَاتْ بِاٰخَرِيْنَ
وَكَانَ اللّٰهُ عَلٰى ذٰلِكَ قَدِيْرًا ﴿﴾

(133) (În yeşe' yüzhibküm eyyühenNâsü ve ye'ti Bi
aharîn* ve kânAllahu alâ zâlike Kadîrâ;)

**"Ey insanlar! Eğer Allah dilerse sizi giderir de
başkalarını getirir. Ve Allah, buna kadirdir."**

﴿١٣٤﴾ مَنْ كَانَ يُرِيْدُ ثَوَابَ الدُّنْيَا فَعِنْدَ اللّٰهِ ثَوَابُ
الدُّنْيَا وَالْاٰخِرَةِ وَكَانَ اللّٰهُ سَمِيْعًا بَصِيْرًا ﴿﴾

(134) (Men kâne yürîdü sevabed dünya fe
indAllahi sevabüd dünya vel ahireti, ve kânAllahu
Semî'an Basîrâ;)

**"Kim dünya nimetini isterse, bilsin ki dünya ve
ahiret nimeti Allah katındadır. Allah her şeyi çok iyi
işiten ve çok iyi görendir."**

﴿١٣٥﴾ يَاۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا كُوْنُوْا قَوّٰمِيْنَ بِالْقِسْطِ
شُهَدَآءَ لِلّٰهِ وَلَوْ عَلٰى اَنْفُسِكُمْ اَوْ الْوَالِدِيْنَ وَالْاَقْرَبِيْنَ
اَنْ يَكُنْ غَنِيًّا اَوْ فَقِيْرًا فَاللّٰهُ اَوْلٰى بِهَمَّا فَلَآ
تَتَّبِعُوْا الْهَوٰى اَنْ تَعْدِلُوْا وَاِنْ تَلَّوْا اَوْ تَعْرَضُوْا

﴿فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا﴾

(135) (Ya eyyühellezîne âmenu kûnu kavvamîne Bil kıstı şühedâe Lillâhi velev alâ enfûsiküm evil valideyni vel akrabîn* in yekûn ğaniyyen ev fakîren fAllahu evlâ Bihimâ felâ tettebiul heva en ta'dilu* ve in telvu ev tu'ridu fe innAllahe kâne Bi mâ ta'melune Habîrâ;)

"Ey imân edenler! Adaleti ayakta tutan ve

85

kendiniz, ana-babanız ve yakın akrabanız aleyhine de olsa, yalnız Allah için şâhitlik eden kimseler olunuz. Zirâ zengin de olsa, fakir de olsa, Allah ikisine de (sizden) daha yakındır. Nefsinizin arzusuna uyararak adaletten uzaklaşmayın. Eğer (şâhitlik ederken) dilinizi eğer, bükerseniz veya çekinirseniz, şüphesiz Allah yaptıklarınızdan haberdardır."

﴿۱۳۶﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا آمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ
وَالْكِتَابِ الَّذِي نَزَّلَ عَلَى رَسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِي أَنْزَلَ
مِن قَبْلُ وَمَنْ يَكْفُرْ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ
وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا﴾

(136) Ya eyyühellezîne âmenu Aminu Billâhi ve RasûliHÎ vel KitaBillezî nezzele alâ RasûliHÎ vel KitaBillezî enzele min kabl* ve me yekfür Billâhi ve MelâiketiHÎ ve KütübiHÎ ve RusuliHÎ vel yevmil ahîri fekad dalle dalâlen baîdâ;)

"Ey imân edenler! Allah'a, Peygamberine, Peygamberine indirdiği Kitab'a, ve daha önce indirdiği kitaba imân edin. Kim Allah'ı, meleklerini, kitaplarını, peygamberlerini ve ahiret gününü inkâr ederse sapıklığın en koyusuna düşmüş olur."

﴿١٣٧﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا ثُمَّ كَفَرُوْا ثُمَّ اٰمَنُوْا ثُمَّ
كَفَرُوْا ثُمَّ اٰزْدَادُوْا كُفْرًا لَّمْ يَكُنِ اللّٰهُ لِيَغْفِرْ لَهُمْ
وَلَا لِيَهْدِيَهُمْ سَبِيْلًا ﴿١٣٧﴾

(137) (İnnellezîne âmenu sümme keferu sümme
âmenu sümme keferu sümmezdâdu küfren lem
yekünillahu li yağfire lehüm ve lâ liyehdiyehüm
sebîlâ;)

86

*"İmân edip sonra inkâr eden, sonra imân edip
tekrar inkâr eden, sonra da inkârlarında ileri
gidenleri Allah ne bağışlayacak, ne de doğru yola
eriştirecektir."*

﴿١٣٨﴾ بَشِّرِ الْمُنَافِقِيْنَ بِاَنَّ لَهُمْ عَذَابًا اَلِيْمًا ﴿١٣٨﴾

(138) (Beşşiril münâfikîne Bi enne lehüm azaben
elîmâ;)

*"Münafıklara da haber ver ki, kendileri için çok
acı bir azab vardır."*

﴿١٣٩﴾ الَّذِيْنَ يَتَّخِذُوْنَ الْكَافِرِيْنَ اَوْلِيَاءَ مِنْ دُوْنِ
الْمُؤْمِنِيْنَ اَيَّبَتَّغُوْنَ عِنْدَهُمُ الْعِزَّةَ فَاِنَّ الْعِزَّةَ لِلّٰهِ
جَمِيْعًا ﴿١٣٩﴾

(139) (Ellezîne yettehızunel kafirîne evliyae min
dunil mu'minîn* eyebteğune indehümül izzete
feinnel izzete Lillâhi cemî'â;)

*"Onlar, müminleri bırakıp kâfirleri dost
ediniyorlar. Onların yanında izzet ve şeref mi
arıyorlar? Halbuki bütün izzet ve şeref Allah'a
aittir."*

﴿١٤٠﴾ وَقَدْ نَزَّلَ عَلَيْكُمْ فِي الْكِتَابِ أَنْ إِذَا سَمِعْتُمْ
آيَاتِ اللَّهِ يُكْفَرُ بِهَا وَيَسْتَهْزَأُ بِهَا فَلَا تَقْعُدُوا
مَعَهُمْ حَتَّى يَخُوضُوا فِي حَدِيثٍ غَيْرِهِ إِنَّكُمْ إِذًا مِثْلَهُمْ
إِنَّ اللَّهَ جَامِعُ الْمُنَافِقِينَ وَالْكَافِرِينَ فِي جَهَنَّمَ
جَمِيعًا

87

(140) (Ve kad nezzele aleyküm fil Kitabi en izâ semi'tüm ayâtillâhi yükferu Bihâ ve yüstehzeü Bihâ felâ tak'udu maahüm hatta yehudu fî hadîsin ğayrih* inneküm izen mislühüm* innAllahe câmiul münafikîne vel kâfirîne fi cehennem cemî'â;)

"Allah size Kitab (Kûr'ân)da: "Allah'ın Âyetlerinin inkâr edildiğini ve onlarla alay edildiğini işittiğiniz zaman, başka bir söze geçmedikleri müddetçe, o kâfirlerle oturmayın. Aksi halde siz de onlar gibi olursunuz" diye hüküm indirdi. Muhakkak ki Allah, münafıkların ve kâfirlerin hepsini cehennemde toplayacaktır."

(141-) Ellezîne yeterebbesune Biküm* fen kâne leküm fethun minAllahi kalu elem nekün maaküm ve in kâne lil kafirîne nesıybün kâlû elem nestahviz aleyküm ve nemnâ'küm minel mu'minîn* fAllahu yahkümü beyneküm yevmel kıyâmeti, ve len yec'alellahu lil kafirîne alel mu'minîne sebîlâ;

"Onlar sizi gözetleyip dururlar. Eğer Allah tarafından size bir zafer nasip olursa: "Biz sizinle beraber değil miydik?" derler. Şayet kâfirlerin zaferden bir payı olursa: (Bu defa da onlara): "Size üstünlük sağlayarak sizi müminlerden korumadık mı?" derler. Allah, kıyamet gününde aranızda hükmünü verecektir. Allah, müminlerin aleyhine kâfirlere hiçbir yol vermeyecektir.

﴿١٤٢﴾ اِنَّ الْمُنَافِقِينَ يُخَادِعُونَ اللَّهَ وَهُوَ خَادِعُهُمْ
وَإِذَا قَامُوا إِلَى الصَّلَاةِ قَامُوا كُسَالَىٰ يُرَآؤْنَ
النَّاسَ وَلَا يَذْكُرُونَ اللَّهَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿١٤٢﴾

(142) (İnnel münâfikîne yuhadiunAllahe ve HUve hâdiuhüm* ve izâ kâmû ile Salâti kâmû kûsâlâ yûraunen Nâse ve lâ yezkûrunAllahe illâ kalîlâ;)

"Münafıklar, Allah'ı aldatmaya çalışırlar. Halbuki

88

Allah, onların oyunlarını başlarına geçirecektir. Onlar, namaza kalktıkları zaman tembel tembel kalkarlar. İnsanlara gösteriş yaparlar. Allah'ı pek az anarlar."

﴿١٤٣﴾ مُذَبِّبِينَ بَيْنَ ذَلِكَ لَا إِلَىٰ هَؤُلَاءِ وَلَا
إِلَىٰ هَؤُلَاءِ وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ سَبِيلًا ﴿١٤٣﴾

(143) (Müzebzebîne beyne zâlike, lâ ilâ haülâi ve lâ ilâ haülâi* ve men yudlilillâhu fe len tecide lehu sebîlâ;)

"Münafıklar, küfür ile imân arasında bocalamaktadırlar. Ne bu müminlere bağlanırlar, ne de şu kâfirlere. Allah kimi doğru yoldan saptırırsa, sen artık ona kurtuluş yolu bulamazsın."

﴿١٤٤﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الْكَافِرِينَ
أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ أَلَا تَعْلَمُونَ
لِلَّهِ عَلَيْكُمْ سُلْطَانًا مُّبِينًا ﴿١٤٤﴾

(144) (Ya eyyühellezîne âmenû lâ tettehizül kâfirîne evliyâe min dunil mu'minîn* etürîdune en tec'alu Lillâhi aleyküm sultânen mübînâ;)

"Ey imân edenler! Müminleri bırakıp da kâfirleri dost edinmeyin. Kendi aleyhinizde Allah'a apaçık bir delil mi vermek istiyorsunuz?"

﴿١٤٥﴾ إِنَّ الْمُنَافِقِينَ فِي الدَّرَكِ الْأَسْفَلِ مِنَ النَّارِ
وَلَنْ تَجِدَ لَهُمْ نَصِيرًا ﴿١٤٥﴾

(145) (İnnel münâfikîne fidderkil' esfeli minennâr* ve len tecide lehüm nasîrâ;)

89

"Şüphesiz ki münâfıklar, cehennem ateşinin en aşağı tabakasındadırlar. Onlara bir yardım edici de bulamazsın!"

﴿١٤٦﴾ الْاَلَّذِينَ تَابُوا وَاَصْلَحُوا وَاَعْتَصَمُوا بِاللّٰهِ
وَاَخْلَصُوا دِيْنَهُمْ لِلّٰهِ فَاُولٰٓئِكَ مَعَ الْمُؤْمِنِيْنَ وَسَوْفَ
يُوْتِي اللّٰهُ الْمُؤْمِنِيْنَ اَجْرًا عَظِيْمًا ﴿١٤٦﴾

(146) (İllellezîne tâbû ve aslehu va'tesamu Billâhi va ahlesu dînehüm Lillâhi fe ülâike meal mu'minîn* ve sevfe yû'tillâhul mu'minîne ecren azîmâ;)

"Ancak tevbe edenler, durumlarını düzeltenler, Allah'a sarılanlar ve Allah için dinlerine samimi olarak bağlananlar müstesna. İşte bunlar müminlerle beraberdirler. Allah, müminlere büyük bir mükâfat verecektir."

﴿١٤٧﴾ مَا يَفْعَلُ اللّٰهُ بِعَذَابِكُمْ اِنْ شَكَرْتُمْ وَاٰمَنْتُمْ
وَكَانَ اللّٰهُ شَاكِرًا عَلِيْمًا ﴿١٤٧﴾

(147) (Mâ yef'alallahu Bi azâbiküm in şekertüm ve âmentüm* ve kânAllahu Şâkiren Alîmâ;)

"Eğer şükreder ve imân ederseniz Allah size azabı ne yapar? Allah, şükredenlerin mükâfatını veren ve her şeyi bilendir."

﴿١٤٨﴾ لَا يُحِبُّ اللَّهُ الْجَهْرَ بِالسُّوءِ مِنَ الْقَوْلِ إِلَّا
مَنْ ظَلَمَ وَكَانَ اللَّهُ سَمِيعًا عَلِيمًا ﴿١٤٨﴾

(148) (Lâ yuhıbullahul ceħre Bissui minel kavli illâ men zulime* ve kânAllahu Semî'an Alîmâ;)

90

"Allah, zulme uğrayanların dışında, çirkin sözün açıkça söylenmesinden hoşlanmaz. Allah her şeyi hakkıyla işiten, hakkıyla bilendir."

﴿١٤٩﴾ إِنْ تُبَدُّوا خَيْرًا أَوْ تُخَفُّوهُ أَوْ تَعْفُوا عَنْ
سَوْءٍ فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ عَفْوًا قَدِيرًا ﴿١٤٩﴾

(149) (İn tûbdu hayren ev tuhfuhu ev ta'fü an sûin feinnAllahe kâne Afüvven Kadîrâ;)

"Bir hayrı açıklar yahut gizlerseniz, yahut da bir kötülüğü bağışlarsanız, biliniz ki, Allah da çok bağışlayıcıdır, her şeye hakkıyla kadirdir."

﴿١٥٠﴾ إِنْ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَيُرِيدُونَ
أَنْ يُفَرِّقُوا بَيْنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَيَقُولُونَ نُؤْمِنُ بِبَعْضٍ
وَنَكْفُرُ بِبَعْضٍ وَيُرِيدُونَ أَنْ يَتَّخِذُوا بَيْنَ ذَلِكَ سَبِيلًا ﴿١٥٠﴾

(150) (İnnellezîne yekfürune Billâhi ve RusuliHÎ ve yürîdune en yüferriku beynAllahi ve RusuliHÎ ve yekulune nu'minu Bi ba'din ve nekfürü Bi ba'din ve yürîdune en yetteħizu beyne zâlike sebîlâ;)

"Onlar, Allah'ı ve peygamberlerini inkâr ederler, Allah ile peygamberlerinin arasını ayırmak isterler. "Kimine inanırız, kimini inkâr ederiz" derler. Bu ikisinin (imanla küfrün) arasında bir yol tutmak isterler."

﴿١٥١﴾ أُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ حَقًّا وَأَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ
عَذَابًا مُّهِينًا ﴿١٥١﴾

(151) Ülâike hümül kâfirune hakka* ve a'tednâ lil kâfirîne azaben mühînâ;)

91

"İşte onlar gerçek kâfirlerdir. Biz de kâfirlere alçaltıcı bir azab hazırlamışızdır."

﴿١٥٢﴾ وَالَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ وَلَمْ يُفَرِّقُوا
بَيْنَ أَحَدٍ مِنْهُمْ أُولَئِكَ سَوْفَ يُؤْتِيهِمْ أَجْرَهُمْ وَكَانَ
اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿١٥٢﴾

(152) (Vellezîne âmenu Billâhi ve RusuliHÎ ve lem yüferriku beyne ehadin minhüm ülâike sevfe yü'tihim ücurehüm* ve kânAllahu Ğafuren Rahîmâ;)

"Allah'a ve peygamberlerine iman edenler ve onlar arasında ayırım yapmayanlara (Allah) pek yakında mükafatlarını verecektir. Allah çok bağışlayıcıdır, çok merhametlidir."

﴿١٥٣﴾ يَسْأَلُكَ أَهْلُ الْكِتَابِ أَنْ تُنزِلَ عَلَيْهِمْ كِتَابًا
مِّنَ السَّمَاءِ فَقَدْ سَأَلُوا مُوسَىٰ أَكْبَرَ مِنْ ذَلِكَ فَقَالُوا
أَرْنَا اللَّهَ جَهْرَةً فَأَخَذَتْهُمُ الصَّاعِقَةُ بِظُلْمِهِمْ ثُمَّ
اتَّخَذُوا الْعِجْلَ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمْ الْبَيِّنَاتُ فَعَفَوْنَا

عَنْ ذَلِكَ وَآتَيْنَا مُوسَىٰ سُلْطَانًا مُّبِينًا ﴿١٥٣﴾

(153) (Yes'elüke ehlül Kitabî en tünezzile aleyhim Kitaben mines Semâi fekad seelü Mûsâ ekbere min zâlike fekalu erinAllahe cehreten feehazethümüs saikatü Bi zulmihim* sümmette hazül icle min ba'di ma caethümül beyyinatu fe afevna an zâlik* ve ateyna Mûsû sultânen mübinâ;)

"Kitap ehli, senden, kendilerine gökten bir kitap indirmeni istiyorlar. Mûsâ'dan bundan daha büyüğünü istemişler ve: "Allah'ı bize açıkça göster" demişlerdi. Haksızlıkları sebebiyle onları yıldırım

92

çarptı. Sonra kendilerine açık deliller geldiği halde buzağıyı (tanrı) edinmişlerdi. Onları bundan dolayı da affettik. Ve Mûsâ'ya açık bir delil (yetki) verdik."

Mûsâ (a.s.) kavminden seçilen yetmiş kişi ile birlikte kitabı almak için Tur dağına giderken yanındakiler, "ya Mûsâ sen bize Allah'ı açık seçik göstermez isen, biz sana da, peygamberliğine de inanmayız" dediler. Bunun üzerine bir gürültü geldi hepsi ölü hükmüne girdiler, bunun üzerine Mûsâ (a.s.) Rabbine ricada bulunuyor "Ya Rabbi bunlar böyle ölürlerse kavmim bunları yaptıklarına şahit olmasınlar diye benim öldürdüğümü düşünecek" diyor. Bunun üzerine Cenâb-ı Hakk onları tekrar eski haline getiriyor.

Mûsâ (a.s.) gibi ümmetide Cenâb-ı Hakk'ı açıkça görmeyi talep etti ve Mûsâ (a.s.) gibi onlarda düşüp bayıldılar, işte anlaşılıyor ki rüyetullah'ın bedeli can'dır. "Can" denilen de, daha evvelce doğru olarak bilinen bilgilerin yanlışlığının veya eksikliğinin anlaşılıp doğru olanların yerine konması "can" vermektir.

﴿١٥٤﴾ وَرَفَعْنَا فَوْقَهُمُ الطُّورَ بِمِثْقَالِ ذَرَّةٍ وَوَقَّلْنَا لَهُمُ
ادْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا وَقُلْنَا لَهُمْ لَا تَعْدُوا فِي السَّبْتِ

وَآخَذْنَا مِنْهُم مِّيثَاقًا غَلِيظًا ﴿١٥٤﴾

(154) (Ve refa'nâ fevkahümütTure Bi mîsâkîhim ve kulnâ lehümüd hulül bâbe sücceden ve kulnâ lehüm lâ ta'du fis sebtî ve ahaznâ minhüm mîsakan ğalizâ;)

"Söz vermeleri için Tur dağını üzerlerine kaldırdık. Onlara: "O kapıdan secde ederek girin" dedik. Yine onlara: "Cumartesi yasağını çiğnemeyin" dedik ve onlardan sağlam bir söz aldık."

Cebrâîl (a.s.) kanatlarını Tur dağının altına sokup, kavmin üstüne kaldırıyor ve hepsi secde ediyorlar, bir yandan da dağ üzerimize düşecek mi diye yukarı bakıyorlarmış.

93

﴿١٥٥﴾ فَبِمَا نَقَضْتُمْ مِيثَاقَهُمْ وَكُفِّرْتُمْ بآيَاتِ اللَّهِ وَقَتَلْتُمُ النَّبِيَّاءَ بغيرِ حَقٍّ وَقَوْلَهُمْ قُلُوبُنَا غُلْفٌ ۗ بَلْ طَبَعَ اللَّهُ عَلَيْهَا بِكُفْرِهِمْ فَلَا يُؤْمِنُونَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿١٥٦﴾

(155) (Fe Bi mâ nakdîhim mîsakahüm ve küfrihim Bi ayatillâhi ve katlihîmül Enbiyae Bi ğayri Hakkın ve kavlihîm kulübüna ğulf* bel tabeAllahu aleyha Bi küfrihim felâ yu'minune illâ kalîla;)

"Verdikleri sözden dönmeleri, Allah'ın âyetlerini inkâr etmeleri, haksız yere peygamberlerini öldürmeleri ve "kalblerimiz kılıflıdır" demelerinden dolayı (başlarına türlü belâlar verdik). Doğrusu Allah, inkârları sebebiyle onların kalplerini mühürlemiştir. Pek azı hariç onlar inanmazlar."

﴿١٥٦﴾ وَبِكُفْرِهِمْ وَقَوْلِهِمْ عَلَى مَرْيَمَ بُهْتَانًا عَظِيمًا ﴿١٥٧﴾

(156) (Ve Bi küfrihim ve kavlihîm alâ Meryeme bühtanen azîmâ;)

"(Kalblerinin mühürlenmesinin diğer bir sebebi de İsâ'yı) inkâr etmeleri ve Meryem'e büyük bir iftirada bulunmalarıdır."

﴿١٥٧﴾ وَقَوْلِهِمْ إِنَّا قَتَلْنَا الْمَسِيحَ عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ
رَسُولَ اللَّهِ وَمَا قَتَلُوهُ وَمَا صَلَّبُوهُ وَلَكِنْ شَبَّهَ لَهُمْ
وَأَنَّ الَّذِينَ اخْتَلَفُوا فِيهِ لَفِي شَكٍّ مِنْهُ مَا لَهُمْ بِهِ
مِنْ عِلْمٍ إِلَّا اتِّبَاعَ الظَّنِّ وَمَا قَتَلُوهُ يَقِينًا ﴿١٥٧﴾

(157) (Ve kavlihim innâ katelnel Mesîha Isebne Meryeme RasulAllah* ve mâ kateluhu ve mâ salebuhu ve lâkin şübbihe lehüm* ve innellezînahtelefu fihi lefî şekkin minhu, mâ lehüm

94

Bihi min ilmin illettibaaz zanni* ve mâ kateluhu yakînâ;)

"Bir de "Biz Allah'ın peygamberi Meryem oğlu İsâ Mesih'i öldürdük" demeleridir. Oysa onu ne öldürdüler, ne de astılar. Fakat öldürdükleri kimse, onlara İsâ gibi gösterildi. Onun hakkında anlaşmazlığa düşenler, ondan yana tam bir kuşku içindedirler. O hususta bir bilgileri yoktur. Sadece zanna uyuyorlar. Onu kesinlikle öldürmediler."

Oniki havariden biri kendisini kurtarmak için İsâ (a.s.) a ihanet ediyor ve ihbar ediyor. Gelenler o anda İsâ (a.s.) ın sûretine büründürülen ihbarcıyı yakaladılar ve götürüp astılar. Ve daha o anda o öldürülenin İsâ (a.s.) mı yoksa ihbarcı olan havari mi olduğu konusunda şüpheye düştüler. İsâ (a.s.) ın her ne kadar anne tarafından kesifliği var ise de baba tarafından ruh olduğu için, lâtif varlık özelliği daha çok olduğundan asılması zâten mümkün değildir.

﴿١٥٨﴾ بَلْ رَفَعَهُ اللَّهُ إِلَيْهِ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا

حَكِيمًا

(158) (Bel rafeahullahu ileyHİ, ve kânAllahu Azîzen Hakîmâ;)

"Fakat Allah onu kendisine yükseltmiştir. Allah, azîz (daima üstün)dir, hikmet sahibidir."

﴿١٥٩﴾ وَأَنْ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ إِلَّا لِيُؤْمِنَنَّ بِهِ قَبْلَ
مَوْتِهِ وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ يَكُونُ عَلَيْهِمْ شَهِدًا

(159) (Ve in min ehli Kitabi illâ le yu'minenne Bihi kable mevtihi, ve yevmel kıyame ti yekûnu aleyhim şehîdâ;)

"Kitap ehlinden hiçbir kimse yoktur ki, ölmeden

95

önce ona (İsâ'ya) iman etmiş olmasın. Kıyamet gününde o, onlara şâhitlik edecektir."

Burada anlatılan imân zâhiri imân'dır.

﴿١٦٠﴾ فَبِظُلْمٍ مِنَ الَّذِينَ هَادُوا حَرَّمْنَا عَلَيْهِمْ طَيِّبَاتٍ
أُحِلَّتْ لَهُمْ وَبِصَدِّهِمْ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ كَثِيرًا

(160) (Fe Bi zulmin minellezîne hadu harremnâ aleyhim tayyibâtin uhillet lehüm ve Bi saddihim an sebîlillâhi kesîrâ;)

"Yahudilerin zulmetmeleri ve birçok kimseleri Allah yolundan alıkoymaları, daha önce kendilerine helâl kılınan temiz şeyleri haram kıldık."

﴿١٦١﴾ وَأَخَذَهُمُ الرَّبُّوَا وَقَدْ نُهُوا عَنْهُ وَأَكَلْتَهُمْ أَمْوَالَ
النَّاسِ بِالْبَاطِلِ وَأَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ مِنْهُمْ عَذَابًا
أَلِيمًا

(161) (Ve ahzihimür ribâ ve kad nühu anhu ve eklihîm emvalen Nâsi Bil ba'tıl* ve a'tednâ lil kafirîne minhüm azâben elîmâ;)

"yasaklandıkları halde faiz almaları ve insanların mallarını haksız yere yemeleri sebebiyle idi. Onlardan kâfir olanlara can yakıcı bir azap hazırladık."

﴿١٦٢﴾ لٰكِنَ الرَّاسِخُوْنَ فِى الْعِلْمِ مِنْهُمْ وَالْمُؤْمِنُوْنَ
يُؤْمِنُوْنَ بِمَا اُنزِلَ اِلَيْكَ وَمَا اُنزِلَ مِنْ قَبْلِكَ وَالْمُقِيمِيْنَ
الصَّلٰوةَ وَالْمُؤْتُوْنَ الزَّكٰوةَ وَالْمُؤْمِنُوْنَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ
الْاٰخِرِ اُولٰٓئِكَ سَنُوْتِيْهِمْ اَجْرًا عَظِيْمًا ﴿٩٦﴾

(162-) LâkinirRasihune fil ilmi minhüm vel mu'minune yu'minune Bi ma ünzile ileyke ve ma ünzile min kablike vel mukimînes Salâte vel mü'tunez Zekâte vel mu'minune Billâhi vel yevmil ahır* ülâike senü'tihim ecren azîmâ;)

"Fakat onlardan ilimde derinleşmiş olanlar ve imân edenler, sana indirilene ve senden önce indirilenlere imân ederler. Onlar, namazı kılan, zekâtı veren, Allah'a ve ahiret gününe imân edenlerdir. İşte onlara büyük bir mükâfat vereceğiz."

﴿١٦٣﴾ اِنَّا اَوْحَيْنَا اِلَيْكَ كَمَا اَوْحَيْنَا اِلَى نُوْحٍ
وَالنَّبِيِّنَ مِنْ بَعْدِهٖ وَاَوْحَيْنَا اِلَى اِبْرٰهِيْمَ وَاَسْمٰعِيْلَ
وَاِسْحٰقَ وَيَعْقُوْبَ وَالْاَسْبَاطِ وَعِيسٰى وَاَيُّوْبَ وَيُوْنُسَ وَهٰرُوْنَ
وَسُلَيْمٰنَ وَاَتَيْنَا دَاوُدَ زَبُوْرًا ﴿٩٧﴾

(163) (İnnâ evhaynâ ileyke kemâ evhaynâ ilâ Nûhin ven Nebiyyîne min ba'dihi* ve evhaynâ ilâ İbrahîme

ve İsmâile ve İshaka ve Ya'kube vel Esbatı ve Isâ ve Eyyube ve Yunuse ve Hârune ve Süleymâne* ve ateynâ Dâvude Zeburâ;)

"Muhakkak biz, Nûh'a ve ondan sonra gelen peygamberlere vahyettiğimiz gibi, sana da vahyettik. İbrâhîm'e, İsmâîl'e, İshâk'a, Yakûb'a, torunlarına, İsâ'ya, Eyyûb'a, Yûnus'a, Hârun'a ve Süleymân'a da vahyettik. Dâvud'a da Zebur'u verdik."

﴿١٦٤﴾ وَرُسُلًا قَدْ قَصَصْنَا لَهُمْ عَلَيْهِمْ مِنْ قَبْلُ وَرُسُلًا
لَمْ نَقْصُصْهُمْ عَلَيْكَ وَكَلَّمَ اللَّهُ مُوسَى تَكْلِيمًا ﴿١٦٥﴾

97

(164) (Ve Rusülen kad kasasnâhüm aleyke min kablü ve Rusülen lem naksushüm aleyke* ve kelleAllahu Mûsâ teklîmâ;)

"Daha önce sana anlattığımız peygamberlerle, anlatmadığımız başka peygamberlere de (vahyettik). Ve Allah Mûsâ ile de konuştu."

﴿١٦٥﴾ رُسُلًا مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ لِئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ
عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا ﴿١٦٦﴾

(165) (Rusülen mübeşşirîne ve münzirîne liellâ yekûne linNâsi alellahi hucetün ba'der rusüli* ve kânAllahu Azîzen Hakîmâ;)

"Peygamberleri müjdeciler ve azab habercileri olarak gönderdik ki, peygamberlerden sonra insanların Allah'a karşı bir bahaneleri olmasın. Allah mutlak üstündür, yegâne hikmet sahibidir."

﴿١٦٦﴾ لَكِن اللّٰهُ يَشْهَدُ بِمَاۤ اَنْزَلَ اِلَيْكَ اَنْزَلَهُ بِعِلْمِهِ
وَالْمَلٰٓئِكَةُ يَشْهَدُوْنَ وَكَفٰى بِاللّٰهِ شَهِدًاۙ

(166) (Lâkinillahu yeşhedü Bi mâ enzele ileyke enzelehu Bi ilmiHÎ, vel Melâiketü yeşhedun* ve kefâ Billâhi şehîdâ;)

"Fakat Allah, sana indirdiğini kendi ilmiyle indirmiş olduğuna şahitlik eder. Melekler de buna şahitlik ederler. Allah'ın şahitliği de kâfidir."

﴿١٦٧﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا وَصَدّوْا عَنْ سَبِيْلِ اللّٰهِ قَدْ
ضَلُّوْا ضَلٰلًاۙ بَعِيْدًاۙ

98

(167) (İnnellezîne keferu ve saddu an sebîlillâhi kad dallu dalâlen beidâ;)

"Şüphesiz inkâr edip, insanları Allah yolundan alıkoyanlar, derin bir sapıklığa düşmüşlerdir."

﴿١٦٨﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا وَظَلَمُوْا لَمْ يَكُنِ اللّٰهُ لِيَغْفِرْ
لَهُمْ وَلَا لِيَهْدِيَهُمْ طَرِيْقًاۙ

(168) (İnnellezîne keferu ve zalemu lem yekûnillâhu li yağfire lehüm ve lâ liyehdiyehüm tarîkâ;)

"Muhakkak Allah, inkâr edenleri ve zulmedenleri ne bağışlar, ne de doğru bir yola erıştırir."

﴿١٦٩﴾ اِلَّا طَرِيْقَ جَهَنَّمَ خَالِدِيْنَ فِيْهَاۙ اَبَدًاۙ وَكَانَ
ذٰلِكَ عَلٰى اللّٰهِ يَسِيْرًاۙ

(169) (İllâ tarîka cehenneme halidîne fihâ ebedâ*
ve kâne zâlike alellahi yesîrâ;)

**"Onları ancak cehennem yoluna (iletecek ve)
onlar orada ebedî olarak kalacaklardır. Bu ise
Allah'a çok kolaydır."**

﴿١٧٠﴾ يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ الرَّسُولُ بِالْحَقِّ
مَنْ رَبِّكُمْ فَأَمِنُوا خَيْرًا لَكُمْ وَأَنْ تَكْفُرُوا فَإِنَّ لِلَّهِ
مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿١٧٠﴾

(170) (Ya eyyühen Nâsü kad câekümür Rasulü
Bil Hakkı min Rabbiküm feâminu hayren leküm*

99

ve in tekfürü feinne Lillâhi mâ fîs Semâvati vel Ardı*
ve kânAllahu Alîmen Hakîmâ;)

**"Ey insanlar, Resul size, Rabbi'nizden hakkı
(gerçeği) getirdi. Kendi yararınıza olarak ona inanın.
Eğer inkâr ederseniz, bilin ki göklerde ve yerde
olanların hepsi Allah'ındır. Allah bilendir, hikmet
sahibidir."**

﴿١٧١﴾ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لَا تَغْلُوا فِي دِينِكُمْ وَلَا تَقُولُوا
عَلَى اللَّهِ إِلَّا الْحَقَّ إِنَّمَا الْمَسِيحُ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ
رَسُولُ اللَّهِ وَكَلِمَتُهُ أَلْقِيَهَا إِلَى مَرْيَمَ وَرُوحٌ مِنْهُ
فَأَمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولَهُ وَلَا تَقُولُوا ثَلَاثَةً انْتَهَوْا
خَيْرًا لَكُمْ إِنَّمَا اللَّهُ إِلَهٌ وَاحِدٌ سُبْحَانَهُ أَنْ يَكُونَ
لَهُ وَلَدٌ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَكَفَى
بِاللَّهِ وَكِيلًا ﴿١٧١﴾

(171) (Ya ehlel Kitabi lâ tağlu fî dîniküm ve la tekulu alellahî illel Hakk* innemel Mesîhu Isebnü Meryeme Rasulullahî ve KelimetuHU, elkaha ilâ Meryeme ve ruhun minHU, fe âminu Billâhi ve RusuliHÎ, ve lâ tekulu selâsetün, intehu hayren leküm* innemAllahu ilâhun vahid* subhaneHU en yekûne leHU veled* leHU ma fis Semâvati ve mâ fil Ardı* ve kefâ Billâhi vekilâ;)

"Ey kitab ehli! Dininizde taşkınlık etmeyin ve Allah hakkında ancak doğru olanı söyleyin! Meryem oğlu İsa Mesih, sadece Allah'ın elçisi, Meryem'e atmış olduğu kelimesi ve O'ndan bir ruhtur. Allah'a ve peygamberlerine inanın (Allah) üçtür demeyin. Kendi yararınız için buna son verin. Muhakkak ki Allah tek bir ilâhtır. O, çocuk sahibi olmaktan yüce (münezzeh)dir. Göklerdeki ve yerdekilerin hepsi

100

O'nundur. Vekil olarak Allah yeter."

Dikkat edersek Kûr'ân-ı Kerîm'de İsâ (a.s.) dan bahsederken Meryemoğlu İsâ olarak bahsediliyor, babası olan Ruhül Kuds'ten bahsedilmiyor. Çünkü bu âlemde beşeriyet yaşantısı ve hukuku geçerli olduğundan dolayı anneye dayandırılıyor.

Mûsâ (a.s.) kelimullah, yani Allah'ın kelâmını duyan demek, İsâ (a.s.) kelimetullah, yani Allah'ın zat kelimesi olarak bir kelime yani İseviyyet mertebesinin hakikati olan kelime çünkü kelimeler mânâların sûretlenmiş şeklidir ve İsâ kelime anlamı olarak gören göz yani Cenâb-ı Hakk'ı müşahede eden göz demektir, Kûr'ân kelâmullah ise sadece bir kelimeyi değil bütün kelimeleri bünyesinde toplayan İlâh-î kitaptır, bunu okuyanda Hz. Rasûlullah (s.a.v.) dır.

﴿١٧٢﴾ لَنْ يَسْتَنْكِفَ الْمَسِيحُ أَنْ يَكُونَ عَبْدًا لِلَّهِ
وَلَا الْمَلَائِكَةُ الْمُقَرَّبُونَ وَمَنْ يَسْتَنْكِفِ عَنْ عِبَادَتِهِ

وَيَسْتَكْبِرُ فَسَيَحْشُرُهُمْ إِلَيْهِ جَمِيعًا ﴿١٧٣﴾

(172) (Len yestenkişel Mesihu en yekûne abden Lillâhi ve lel Melâiketül Mukarrebun* ve men yestenkiş an ibadetiHÎ ve yestekbir fe seyahşürühüm ileyHÎ cemî'â;)

"Hiçbir zaman Mesih de Allah'ın bir kulu olmaktan çekinmez, Allah'a yakın melekler de. Kim O'na kulluk etmekten çekinir ve büyüklük taslarsa bilsin ki O, onların hepsini huzuruna toplayacaktır."

﴿١٧٣﴾ فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَيُوَفِّيهِمْ أُجُورَهُمْ وَيَزِيدُهُمْ مِنْ فَضْلِهِ وَأَمَّا الَّذِينَ اسْتَنكَفُوا

101

وَاسْتَكْبَرُوا فَيُعَذِّبُهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا وَلَا يَجِدُونَ لَهُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا ﴿١٧٤﴾

(173) (Feemmellezîne âmenu ve amilus sâlihâti fe yüveffihim ücurehüm ve yezîdühüm min fadliHÎ, ve emmellezînestenkefu vestekberu feyü'azzibühüm azaben elîmen, ve lâ yecidune lehüm min dunillâhi veliyyen ve lâ nesîrâ;)

"İnanıp güzel işler yapanlara gelince, onların mükafatlarını eksiksiz ödeyecek ve lütfundan onlara daha fazlasını da verecektir. Allah'a kulluktan çekinip büyüklük taslayanlara da şiddetli bir şekilde azab edecek ve onlar Allah'dan başka kendilerine ne bir dost, ne de bir yardımcı bulamayacaklardır."

﴿١٧٤﴾ يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ بُرْهَانٌ مِنْ رَبِّكُمْ وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكُمْ نُورًا مُبِينًا ﴿١٧٥﴾

(174) (Ya eyyühenNasu kad caeküm burhanun min Rabbiküm ve enzelnâ ileyküm nuren mübînâ;)

"Ey insanlar! Size Rabbinizden bir delil (Muhammed) geldi ve size apaçık bir nur indirdik."

Yani Kûr'ân'ı indirdik, "Biz" indirdik diyor Cenâb-ı Hakk yani vasıtasız zâtımızdan indirdik diyor.

﴿١٧٥﴾ فَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَاعْتَصَمُوا بِهِ
فَسَيُدْخِلُهُمْ فِي رَحْمَةٍ مِنْهُ وَفَضْلٍ وَيَهْدِيهِمْ إِلَى
صِرَاطٍ مُسْتَقِيمًا ﴿١٧٥﴾

(175) (Feemmellezîne âmenu Billâhi va'tesamu Bihi fesityüdhiluhüm fiy rahmetin minHU ve fadlin ve yehdihim ileyHİ sıratan müstekîmâ;)

102

"Allah'a inanıp O'na sımsıkı sarılanları (Allah), kendisinden bir rahmet ve lutf sokacak ve kendisine varan dosdoğru yola iletecektir."

﴿١٧٦﴾ يَسْتَفْتُونَكَ قُلِ اللَّهُ يُفْتِكُمْ فِي الْكَلَالَةِ
إِنْ أَمْرُوا هَلْكَ لَيْسَ لَهُ وَلَدٌ وَلَهُ أُخْتٌ فَلَهَا نِصْفٌ
مَّا تَرَكَ وَهُوَ يَرِثُهَا إِنْ لَمْ يَكُنْ لَهَا وَلَدٌ فَإِنْ كَانَتَا
اِثْنَتَيْنِ فَلَهُمَا الثُّلُثَانِ مِمَّا تَرَكَ وَإِنْ كَانُوا إِخْوَةً
رِجَالًا وَنِسَاءً فَلِلذَّكَرِ مِثْلُ حَظِّ الْأُنثِيَيْنِ يُبَيِّنُ
اللَّهُ لَكُمْ أَنْ تَضِلُّوا وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿١٧٦﴾

(176) (Yesteftunek* kulillâhu yüftiküm fil kelâleti, inimruün heleke leyse lehu veledün ve lehu uhtün feleha nisfü mâ terek* ve huve yerisüha in lem yekün leha veled* fe in kânetesneteyni felehümessülüsâni mimmâ terek* ve in kânu ihveten

**Ricâlen ve nisâen felizzekeri mislü hazzıl ünseyeyn*
yübeyyinnullahu leküm en tedillu* vAllahu Bi külli
şey'in Alîm;)**

**"Senden fetva istiyorlar. Deki: "Allah size kelâle
(babasız ve çocuksuz kimse) nin mirası hakkında
hükmünü açıklıyor: Çocuğu olmayan, fakat kız
kardeşi bulunan bir kişi ölürse, bıraktığı malın yarısı
o (kız kardeşi) nundur. Çocuğu olmayan kız kardeş
ölürse, erkek kardeş ona varis olur. Eğer (ölenin) iki
kız kardeşi varsa, bıraktığının üçte ikisi onlarıdır.
Eğer kardeşler erkek ve kız olurlarsa, erkeğin
hissesi, iki kızın hissesi kadardır. Şaşırmanın için
Allah size (hükümlerini) açıklıyor. Allah, her şeyi
hakkıyla bilendir."**

103

Elhamdülillâhi Rabbil âlemîn.

Meâl ağırlıklı olan bu Sûre-i Şerîf-in de çok şükür
kayıtlarını ve düzenlemesini birmiş olduk. Cenâb-ı Hakk
kaynağından ve buradan da okuyanlara, hakikatleri itibari
ile feyz ve irfaniyyetler nasib etsin İnşeallah.

Gayret bizden muvaffakiyyet Hakk'tan'dır.

KAYNAKÇA

- 1. KÛR'ÂN VE HADİS :**
- 2. VEHB** : Hakk'ın hibe yoluyla verdiği ilim.
- 3. KESB** : Çalışılarak kazanılan ilim.
- 4. NAKİL** : Muhtelif eserlerden, Mesnevi'î şerif,
İnsân-ı Kâmil, Fusûsu'l Hikem ve

sohbetlemizden müşahede ile toplanan ilim.

“DAHA EVVELCE ÇIKAN KİTAPLARIMIZ”

(Gönülden Esintiler)

1. Necdet Divanı:
2. Hacc Divanı:
3. İrfan Mektebi, Hakk Yolu'nun Seyr defteri:
4. Lübb'ül Lübb Özün Özü, (Osmanlıca'dan çeviri):
5. Salât- Namaz ve Ezan-ı muhammedi'de Bazı hakikatler: “İngilizce, İspanyolca”
6. İslâm'da Mübarek Geceler, bayramlar ve Hakikatleri:

104

7. İslâm, İmân, İhsân, İkân, (Cibril Hadîs'i):
8. Tuhfetu'l Uşşâkiyye, (Osmanlıca'dan çeviri):
9. Sûre-i Rahmân ve Rahmâniyyet:
10. Kelime-i Tevhid, değişik yönleriyle:
11. Vâhy ve Cebrâil:
12. Terzi Baba (1) ve Necm Sûresi:
13. (13) On üç ve Hakikat-i İlâhiyye:
14. İrfan mektebi, “Hakk yolu”nun seyr defteri ve şerhi
15. 6 Pey- (1) Hz. Âdem Safiyyullah (a.s.)
16. Divân (3)
17. Kevkeb. Kayan yıldızlar.
18. Peygamberimizi rû'ya-da görmek.
19. Sûre-i Feth ve fethin hakikat-i.
20. Terzi Baba Umre (2009)
21. 6 Pey-(2) Hz. Nûh Neciyyullah: (a.s.)
22. SÛRE-İ YÛSUF VE DERVİŞLİK:
23. Değmez dosyası:
24. 6 Pey-(3) Hz. İbrâhîm Halîlûllah: (a.s.)
25. Köle ve incir dosyası:
26. Bir zuhûrât'ın düşündürdükleri:

27. Genç ve elmas dosyası:
28. Kûr'ân'da Tesbîh ve Zikr:
29. Karınca, Nemi Sûresi:
30. Meryem Sûresi:
31. Kehf Sûresi:
32. İstişare dosyası:
33. Terzi Baba Unre dosyası: (2010)
34. Bakara dosyası:
35. Fâtiha Sûresi:
36. Bakara Sûresi:
37. Necd Sûresi:
38. İsrâ Sûresi:
39. Terzi Baba: (2)
40. Âl-i İmrân Sûresi:
41. İnci tezgâhı:
42. 4-Nisâ Sûresi:
43. 5-Mâide Sûresi:
44. 7-A'raf Sûresi:

105

45. 14-İbrâhîm Sûresi:
46. İngilizce, Salât-Namaz:
47. İspanyolca, Salât-Namaz:
48. Fransızca İrfan mektebi:
49. 36-Yâ'sîn, Sûresi:
50. 76-İnsân, Sûresi:
51. 81-Tekvir, Sûresi:
52. 89-Fecr, Sûresi:
53. Hazmi Tura:
54. 95-Tîn, Sûresi:
55. 28- Kasas, Sûresi:
56. İrfan-Mek-Şer-Fransızca-Baba:
57. Namaz Sûreleri:

Mektuplar ve zuhuratlar serisi:

- 61- 12- Terzi Baba-(1)
- 62- 39- Terzi Baba-(2)

İnternet dosyaları-

**63-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar-3-
64-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar-4-
65-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar-5-
66-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar-6-
67-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar-7-
68-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar-8-
69-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar-9-
70-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar-10-
71-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar-11-
72-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar-12-
73-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar-13-
74-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar-14-
75-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar-15-
76-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar-16-
77-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar-17-
78-Terzi-Baba-Mek-ve-zu-Ke-Kara-bi-dosyası-18-
79-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar -19-**

106

**80-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar -20-
81-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar -21-
82-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar -22-
83-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar -23-**

NECDET ARDIÇ

Büro : Ertuğrul mah.
Hüseyin Pehlivan caddesi no. 29/4
Servet Apt.
59 100 Tekirdağ.

Ev : 100 yıl Mahallesi uğur Mumcu Cad.
Ata Kent sitesi A Blok kat 3 D. 13.
59 100 Tekirdağ

Tel (Büro) : (0282) 263 78 73
Faks : (0282) 263 78 73
Tel (ev) : (0282) 261 43 18
Cep : (0533) 774 39 37

Veb sayfası: Amerika: <[http:// necdetardic. org/](http://necdetardic.org/)>

Veb sayfası: Amerika: <www.necdetardic.info>

Veb sayfası: Almanya: <www.terzibaba.com>

Radyo adresi (form): <[terzibaba13.com](http://www.terzibaba13.com)>

MSN Adresi:

Necdet Ardıç <terzibaba13@hotmail.com>